

Udkast

Forslag

til

Lov om ændring af lov om menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi
og lov om forsøg i folkekirken

(Udvidelse og forenkling af samarbejdsmuligheder og øget transparens og
fleksibilitet i den lokale økonomistyring m.v. samt ophævelse af lov om
forsøg i folkekirken)

§ 1

I lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 771 af 24. juni 2013,
foretages følgende ændringer:

1. Efter § 42 a, stk. 1, indsættes som nyt punktum:

»De etablerede samarbejder efter 1. pkt., kan oprettes som en selvstændig
juridisk enhed, hvis de opfylder betingelserne i § 1, stk. 2, i lov om
folkekirkens økonomi. Selvstændige juridiske enheder kan ikke benytte en
fællesbestyrelse jf. kapitel 8 a.«

2. Efter § 42 a indsættes:

»§ 42 b. Et eller flere menighedsråd og provstiudvalg i samme
ligningsområde, kan indgå aftale om samarbejde om løsning af opgaver
vedrørende følgende:

1) Fælles administration, herunder personregistrering og regnskabsopgaver
m.v.

2) Fælles personaleadministration, rekrutteringstiltag og HR-rådgivning
m.m.

3) Bygningsvedligeholdelse og drift, herunder præsteboliger,

4) Bygningsteknisk rådgivning,

5) Skole-kirke-samarbejde,

6) Kommunikation.

Stk. 2. Samarbejdet organiseres ved en bestyrelse med repræsentanter fra
både menighedsråd og provstiudvalg.

Stk. 3. De nærmere bestemmelser om samarbejdet optages i en vedtægt, der
offentliggøres på stiftets hjemmeside.

Stk. 4. Vedtægten skal indeholde oplysninger om, hvilke menighedsråd og hvilket provstiudvalg, der deltager i samarbejdet, hvad samarbejdet vedrører, finansieringen af samarbejdet, tilsyn, vilkår for andre menighedsråds optagelse i samarbejdet, afgørelse om uenighed om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet og om, hvor vedtægten er offentliggjort, og hvorfra den kan rekvireres.

§ 42 c. Et eller flere menighedsråd og provstiudvalg i samme ligningsområde, kan indgå aftale om samarbejde om at delegere kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget, når samarbejdet omfatter følgende:

- 1) Fælles administration, herunder personregistrering og regnskabsopgaver m.v.
- 2) Bygningsvedligeholdelse og drift, herunder præsteboliger,
- 3) Bygningsteknisk rådgivning,
- 4) Skole-kirke-samarbejde,
- 5) Kommunikation.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om samarbejdet optages i en vedtægt, der offentliggøres på stiftets hjemmeside.

Stk. 3. Vedtægten skal indeholde oplysninger om, hvilke menighedsråd og hvilket provstiudvalg, der deltager i samarbejdet, hvad samarbejdet vedrører, finansieringen af samarbejdet, tilsyn, vilkår for andre menighedsråds optagelse i samarbejdet, afgørelse om uenighed om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet og om, hvor vedtægten er offentliggjort, og hvorfra den kan rekvireres.«

3. Efter § 43, *stk. 1*, indsættes som nyt punktum:

»De etablerede samarbejder efter 1. pkt., kan etableres som selvstændige juridiske enheder, hvis de opfylder betingelserne i § 1, *stk. 2*, i lov om folkekirkens økonomi. Selvstændige juridiske enheder kan ikke benytte en fællesbestyrelse jf. kapitel 8 a.«

4. I § 43 *a* ændres »§ 5, *stk. 6-7*« til: »§ 5, *stk. 7 og 9*«

5. § 43 *b* affattes således:

»§ **43 b.** De i § 43, *stk. 1-5*, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed, stiftsråd og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere stiftsråd, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder, stiftsråd eller provstiudvalg.

Stk. 2. Den i § 43, *stk. 6*, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på et

provstiudvalg, et stiftsråd eller en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i henholdsvis provstiet eller stiftet.«

6. Efter § 43 b indsættes:

»§ 43 c. Kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte standardmodeller for samarbejdskonstruktioner, der er omfattet af § 43 b.«

7. Efter § 44 indsættes:

»Kapitel 8 a

Fællesbestyrelse

§ 44 a. Menighedsrådene i et provsti kan nedsætte en fællesbestyrelse. Hvis provstiet dækker flere ligningsområder, kan der oprettes en fællesbestyrelse for hvert ligningsområde. Hvis der i ligningsområdet er flere provstier, kan der oprettes en fællesbestyrelse for ligningsområdet.

Stk. 2. Fællesbestyrelsen kan tildeles kompetence til at træffe beslutninger og administrere alle samarbejder inden for de i stk. 1 anførte områder.

Stk. 3. Fællesbestyrelsen skal varetage de opgaver, som bestyrelsen for et samarbejde er tildelt, og som er optaget i vedtægten for et samarbejde.

Stk. 4. Fællesbestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 44 b. Provstiudvalget skal sikre, at der afholdes valg til fællesbestyrelsen. Valget afholdes i forbindelse med et budgetsamråd, jf. § 5, stk. 8, i lov om folkekirkens økonomi.

Stk. 2. Er der flere provstier inden for et ligningsområde, der har nedsat en fællesbestyrelse inden for ligningsområdet, skal budgetudvalgets forretningsførende provst sikre, at der afholdes valg til fællesbestyrelsen. Valget afholdes i forbindelse med et budgetudvalgsmøde.

Stk. 3. Valg til fællesbestyrelsen sker ved simpelt flertal blandt de fremmødte til de i stk. 1 og 2 nævnte møder.«

§ 44 c. Ved indgåelse af aftale om samarbejde mellem menighedsråd eller mellem menighedsråd og provstiudvalg efter §§ 42 a, 42 b, § 43, § 43 b, kan samarbejdet tilslutte sig fællesbestyrelsen. Ved tilslutning af et samarbejde til fællesbestyrelsen, skal der ikke nedsættes en særskilt bestyrelse for samarbejdet.

Stk. 2. Tilslutning til fællesbestyrelsen skal fremgå af vedtægten for samarbejdet.

Stk. 3. Det skal af vedtægten fremgå, at samarbejdet til enhver tid kan udtræde af fællesbestyrelsen. En beslutning herom skal være truffet af de samarbejdende parter og skal meddeles til fællesbestyrelsen.

Stk. 4. Såfremt et samarbejde er udtrådt af fællesbestyrelsen jf. stk. 3, skal der nedsættes en selvstændig bestyrelse for det eksisterende samarbejde, som skal fremgå af vedtægten.

§ 44 d. Fællesbestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlemmer, som er valgbare til et menighedsråd i ligningsområdet. Såfremt der etableres en fællesbestyrelse for hvert provsti i et ligningsområde, skal medlemmerne være valgbare til et menighedsråd inden for provstiet.

Stk. 2. Flertallet i fællesbestyrelsen skal være læge medlemmer. Fællesbestyrelsen behøver ikke at have repræsentanter for alle deltagende menighedsråd i alle samarbejder.

Stk. 3. Fællesbestyrelsens medlemmer vælges for to år og etableres således, at halvdelen af fællesbestyrelsens medlemmer er på valg hvert år.

§ 2

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 95 af 29. januar 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes som stk. 2 og 3:

»*Stk. 2.* Hvis flere menighedsråd indgår i et samarbejde, jf. §§ 42 a og 43 i lov om menighedsråd, kan samarbejdet oprettes som en selvstændig juridisk enhed med eget regnskab, såfremt samarbejdets omfang udgør:

- 1) Minimum 4 årsværk, eller
- 2) en omsætning på mindst 3 millioner kr. om året.

Stk. 3. En kirkegård som bestyres efter § 1, stk. 4, i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. kan på samme vilkår som nævnt i stk. 2 etableres som en selvstændig juridisk enhed.«

2. § 4 affattes således:

»§ 4. Menighedsrådet udarbejder årligt et budget for kirkekassen på baggrund af provstiudvalgets udmelding af driftsramme, anlægsramme og projektbevilling.

Stk. 2. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler for udmelding af driftsramme, anlægsramme og projektbevilling, budgettets opbygning og udarbejdelse herunder frister, tilsyn, forhold vedr. præsteembedets faste ejendomme og offentliggørelse.«

3. I § 5, *stk. 4, nr. 3* ændres »1-2« til: »1-3« og »5, 2. pkt. til: »6, 2. pkt.« og der indsættes som nr. 4:

»4) Fastsætte størrelse og udmøntning af reserven, jf. § 7 a, stk. 2 og 3.«

4. I § 5 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Budgetsamrådet skal beslutte, om der i forbindelse med budgetprocessen skal fastsættes en reserve, jf. § 7 a, stk. 2.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

5. I § 5 indsættes efter stk. 7 som nyt stykke:

»Stk. 8. Budgetsamrådet kan beslutte at nedsætte en fællesbestyrelse til administration af samarbejder efter § 44 b i lov om menighedsråd. Er der nedsat et budgetudvalg, jf. § 17 c, stk. 1, træffes beslutningen i budgetudvalget.«

Stk. 7 og 8 bliver herefter til stk. 9 og 10.

6. § 6, stk. 1, 3. pkt. ophæves.

7. § 7 affattes således:

»§ 7. Efter budgetsamrådet fastsætter provstiudvalget rammebevilling for kirkekassens og selvstændige juridiske enheders driftsudgifter, bevilling til anlægsudgifter og projektbevillinger.

Stk. 2. Provstiudvalget fastsætter rammebevillingen for driftsudgifter, bevilling til anlægsudgifter og projektbevillinger for præsteembedets faste ejendomme, hvor der er flere menighedsråd.

Stk. 3. Menighedsrådet fastsætter inden for den af provstiudvalget fastsatte rammebevilling, bevilling til anlægsudgifter og projektbevillinger, jf. stk. 1 og 2, budgettet for det kommende regnskabsår.

Stk. 4. Menighedsrådene fastsætter budgettet inden for den rammebevilling, bevillingen til anlægsudgifter og projektbevillinger for præsteembedets faste ejendomme, som provstiudvalget har fastsat, jf. stk. 2. Menighedsrådene indhenter til brug for fællesmødet en udtalelse fra præstegårdsudvalget. På fællesmødet træffes beslutning om budgetbidraget for præsteembedets faste ejendomme ved stemmeflertal.

Stk. 5. Som en del af budgetprocessen udarbejder menighedsrådene målsætninger som indarbejdes i menighedsrådenes endelige budget.

Stk. 6. Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om proceduren for fastsættelse af rammer som nævnt i stk. 1 og 2 og om fastsættelse og indsendelse til provstiudvalget af budgetter for kirkekasserne. Kirkeministeren kan ikke fastsætte regler om størrelsen af kirkekassernes udgifter eller om kirkeskattens størrelse.«

8. 7 a affattes således:

»§ 7 a. Ligningsbeløbet til kommunens kirkekasser og selvstændige juridiske enheder fastsættes af provstiudvalget, jf. dog § 5, stk. 4, og §§ 17 c-17 d.

Stk. 2. Provstiudvalget har ved ligningsbeløbets fastsættelse adgang til at fastsætte størrelsen af en reserve, jf. § 5, stk. 6.

Stk. 3. Provstiudvalget kan bevilge anvendelse af reserven til dækning af de i § 2 anførte formål, efter ansøgning fra menighedsrådene, herunder til uforudsete udgifter. Provstiudvalget kan af reserven yde et likviditetslån til menighedsråd med en løbetid på maksimalt 12 måneder. Provstiudvalget fastsætter betingelserne for likviditetslånet.

Stk. 4. Provstiudvalget kan efter høring af menighedsrådene anvende reserven til dækning af de i § 17 g, stk. 2 anførte formål, herunder uforudsete udgifter.«

9. Efter § 7 b indsættes:

»§ 7 c. Menighedsrådet disponerer i løbet af året budgettet inden for de af provstiudvalget udmeldte driftsrammer, anlægsrammer og projektbevillinger. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler for menighedsrådenes disponeringsmuligheder inden for rammerne, jf. 1. pkt. «

10. § 9, stk. 1 affattes således:

»Menighedsrådet aflægger årligt regnskab for kirkekassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabs aflæggelse og frister herfor, om revision og om offentliggørelse af regnskabet.«

11. I § 17 f indsættes efter »virksomhed«: », herunder regler om beslutningsprotokol og offentliggørelse m.v.«

12. § 17 g, stk. 2 affattes således:

»*Stk. 2.* Udgifter til valg af provstiudvalgene samt udgifter til udvalgenes aktiviteter og provstens møder, herunder honorar til provstiudvalgsformanden, befordringsgodtgørelse og diæter til de valgte medlemmer, kontorhold, medhjælp og aflønning af ansatte, som løser opgaver på delegation fra menighedsråd, udredes af provstiudvalgskassen efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.«

13. § 17 h affattes således:

»§ 17 h. Provstiudvalgskassens udgifter dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunen. Omfatter provstiet flere kommuner eller dele af flere kommuner, dækkes udgifter til provstiudvalgskassen gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunerne.

Stk. 2. Provstiudvalget udarbejder årligt et budget for provstiudvalgskassen på baggrund af den fastsatte driftsramme, anlægsramme og projektbevilling.

Stk. 3. Ligningsbeløbet til provstiudvalgskassen fastsættes af provstiudvalget, jf. dog § 17 c, stk. 8.

Stk. 4. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler for budgettets opbygning og udarbejdelse herunder frister, tilsyn og offentliggørelse.

Stk. 5. Provstiudvalget disponerer i løbet af året budgettet inden for den fastsatte driftsramme, anlægsramme og projektbevilling. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler for provstiudvalgenes disponeringsmuligheder inden for rammerne, jf. 1. pkt.

Stk. 6. Regnskabsåret for provstiudvalgskassen er kalenderåret.

Stk. 7. Provstiudvalget aflægger årligt regnskab for provstiudvalgskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabet's aflæggelse, om frister herfor, om revision og om offentliggørelse af regnskaberne.«

14. § 19, stk. 1, affattes således:

»§ 19. Landskirkeskatten udbetales til det i § 10 nævnte administrative fællesskab og udbetales herfra til biskopperne og de institutioner, der helt eller delvist finansieres af fællesfonden. Ligningsbeløb til kirkekasserne udbetales til menighedsrådet. Ligningsbeløb til provstiudvalgskassen og beløb afsat til reserven, jf. § 7 a, stk. 2, udbetales til provstiudvalget. Ligningsbeløb til selvstændige juridiske enheder, jf. § 1 stk. 2 og 3, udbetales direkte til enheden.«

15. I § 23 a, stk. 1, 2. pkt. ændres »1« til: »2« og efter stk. 2. nr. 3 indsættes: »4) Mødeudgifter.«

§ 3

Lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken ophæves den 1. januar 2024.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. marts 2023.

[Stk. 2. eventuelle overgangsregler vil blive implementeret her]

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
 - 2.1. Udvidelse og forenkling af samarbejdsmuligheder i folkekirken på tværs af niveauer og geografi
 - 2.2. Øget transparens og fleksibilitet i den lokale økonomistyring
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Udvidelse og forenkling af muligheden for samarbejder mellem folkekirkelige myndigheder på tværs af niveauer og geografi
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.1.3. Den foreslåede ordning
 - 3.2. Mulighed for at samle administrationen af flere samarbejder inden for et provsti eller et ligningsområde i en fællesbestyrelse
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3. Mulighed for ansættelse af specialiserede kompetencer på provstiniveau
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.3.3. Den foreslåede ordning
 - 3.4. Mulighed for at oprette visse samarbejder mellem menighedsråd som en selvstændig juridisk enhed
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.4.3. Den foreslåede ordning
 - 3.5. Forhøjelse af grænsen for det maksimale stiftsbidrag
 - 3.5.1. Gældende ret
 - 3.5.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.5.3. Den foreslåede ordning
 - 3.6. Krav om målsætninger i budgettet
 - 3.6.1. Gældende ret
 - 3.6.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.6.3. Den foreslåede ordning
 - 3.7. Mulighed for etablering af en reserve i provstiudvalgskassen til brug for tillægsbevillinger
 - 3.7.1. Gældende ret
 - 3.7.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.7.3. Den foreslåede ordning
 - 3.8. Mulighed for vedtagelse af visse lokale tilpasninger, herunder gennemsigtig vedr. projektbevillinger, til den lokale budgetproces
 - 3.8.1. Gældende ret
 - 3.8.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.8.3. Den foreslåede ordning
 - 3.9. Mulighed for tilbageførelse af ubrugte anlægs- og projektmidler og mulighed for at foretage central opsparring af anlægsmidler

- 3.9.1. Gældende ret
- 3.9.2. Kirkeministeriets overvejelser
- 3.9.3. Den foreslåede ordning
- 3.10. Ophævelse af krav om tilsynsmyndighedens godkendelse af menighedsråds og provstiudvalgets regnskaber
 - 3.10.1. Gældende ret
 - 3.10.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.10.3. Den foreslåede ordning
- 3.11. Krav om offentliggørelse af dagsorden, beslutningsprotokol m.v.
 - 3.11.1. Gældende ret
 - 3.11.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.11.3. Den foreslåede ordning
- 3.12. Ophævelse af lov om forsøg i folkekirken
 - 3.12.1. Gældende ret
 - 3.12.2. Kirkeministeriets overvejelser
 - 3.12.3. Den foreslåede ordning
- 4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 6. Administrative konsekvenser for borgerne
- 7. Klimamæssige konsekvenser
- 8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
- 9. Forholdet til EU-retten
- 10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Bestemmelserne om de lokale kasser i lov om folkekirkens økonomi var i 2009 genstand for væsentlige ændringer. Af væsentlige ændringer kan nævnes forenklinger i den lokale struktur, adgang for provstiudvalget til at fastsætte kirkegårdstakster, bedre overblik i menighedsrådenes økonomistyring via nyt koncept for budgetter og regnskaber mv. Siden disse ændringer er der ikke foretaget justeringer af bestemmelserne i lov om folkekirkens økonomi vedrørende folkekirkens lokale kasser (kirkekasser og provstiudvalgskasser).

Med henblik på at afdække, om bestemmelserne om de lokale kasser i lov om folkekirkens økonomi med fordel kan opdateres i lyset af erfaringerne siden 2009, herunder i lyset af de igangværende forsøg i folkekirken, som udløber med udgangen af 2023, nedsatte Kirkeministeriet i 2022 en arbejdsgruppe bestående af folkekirkelige repræsentanter for Landsforeningen af Menighedsråd, Provsteforeningen, biskopperne og stiftskontorcheferne og med Kirkeministeriet som formand.

Som grundlag for sit arbejde har Arbejdsgruppen vedr. opdatering af bestemmelser om de lokale kasser i lov om folkekirkens økonomi (i det følgende omtalt som "arbejdsgruppen") dels haft rapporten "Evaluering af forsøg under Lov om forsøg i folkekirken 2022" udarbejdet af Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV) i henhold til lov om forsøg i

folkekirken (april 2022), dels rapporten “Analyse af de lokale niveaues (menighedsråd og provstier) oplevelse af rammerne for økonomistyring af de lokale kasser” udarbejdet for Kirkeministeriet af Statens Analyser og Implementering (SAI) under Økonomistyrelsen (marts 2022).

Arbejdsgruppen har herudover forholdt sig til bidrag og forslag til mindre justeringer af bestemmelserne vedr. de lokale kasser modtaget fra arbejdsgruppens medlemmer og folkekirkens interessenter i øvrigt under arbejdet. Arbejdsgruppens kommissorium har udtrykkeligt udelukket forslag, som indebærer væsentlige ændringer i folkekirkens styre.

Arbejdsgruppens anbefalinger fremgår af “Afsluttende rapport vedr. Gode rammer for folkekirkens lokale kasser” (juni 2022), som blev offentliggjort på Kirkeministeriets hjemmeside den 22. juni 2022. Anbefalingerne omfatter 15 konkrete forslag, som Kirkeministeriet generelt kan tilslutte sig, og som danner grundlag for store dele af dette lovforslag.

Med lovforslaget udvides og forenkles mulighederne for samarbejde på tværs af niveauer og geografi i folkekirken, og reglerne om folkekirkens lokale kasser moderniseres med henblik på øget transparens og fleksibilitet i den lokale økonomistyring. Flere ændringer bygger på erfaringerne fra lov om forsøg i folkekirken, som i lyset heraf ophæves.

2. Lovforslagets baggrund

2.1. Udvidelse og forenkling af samarbejds muligheder i folkekirken på tværs af niveauer og geografi

Der ses i stigende grad en interesse for at samarbejde mellem de kirkelige myndigheder på alle niveauer i folkekirken. Samarbejdet sker ofte på tværs af geografiske enheder – for eksempel mellem sogne, provstier eller stifter. Men der samarbejdes også på tværs af de folkekirkelige myndighedsniveauer – for eksempel mellem menighedsråd, provstiudvalg og stiftsadministration inden for det enkelte stift.

Med lov om forsøg i folkekirken blev det muligt i en afgrænset periode at samarbejde om en række opgaver på nye måder og med en anden kompetencefordeling end efter den gældende folkekirkelige lovgivning. Der har været udbudt i alt 11 forskellige forsøgsrammer, og interessen har været særlig stor ved samarbejder inden for provstiet, hvor der for eksempel ønskes forankret visse opgaver i provstiudvalget, herunder med henblik på ansættelse af specialiserede kompetencer.

Ud over interessen for særligt nogle forsøgsrammer har der i de senere år været udvist interesse for at kunne samarbejde om nye eller eksisterende opgaver på tværs af stifter, herunder mellem stiftsråd.

De senere års stadigt øgede engagement i tværgående samarbejde i folkekirken hænger ikke mindst sammen med demografiske og økonomiske forhold, hvor samarbejde blandt andet gør det muligt at gennemføre aktiviteter, som menighederne ikke har økonomiske eller administrative ressourcer til at gennemføre alene. Udviklingen hænger også sammen med

strukturelle forhold, som gør forankring af samarbejde på andre niveauer end mellem menighedsråd hensigtsmæssigt, for eksempel forventninger til en mere ensartet og effektiv administration, herunder brug af it-systemer, samt krav om åbenhed og transparens i forhold til økonomiske dispositioner.

Den gældende folkekirkelige lovgivning tager udgangspunkt i, at menighedsrådet som altovervejende hovedregel har ansvaret for og beslutningskompetencen til at løse langt de fleste kirkelige og administrative opgaver, mens provstiudvalg og stiftsøvrigheden som udgangspunkt alene varetager en tilsynsforpligtelse i forhold til menighedsrådenes opgavevaretagelse.

De eksisterende regler for etablering og forvaltning af samarbejder mellem folkekirkelige myndigheder omfatter derfor krav om Kirkeministeriets godkendelse af samarbejdsvedtægter, hvis der flyttes beslutningskompetence fra menighedsråd til andre folkekirkelige myndigheder, eller hvis samarbejdet indebærer fravigelse af reglerne i lov om valg til menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.fl.

Arbejdsgruppen, hvis anbefalinger ligger til grund for lovforslaget, anfører på den baggrund i sin afsluttende rapport, at forankringen af det lokale kirkelige liv i menighedsrådene bør fastholdes, men at muligheden for samarbejde på tværs af myndighedsniveauer og geografiske grænser bør udvides og forenkles, samt at der kan være særlig grund til at lempe reglerne for samarbejder mellem menighedsråd inden for et provsti, hvor provstiudvalget deltager.

2.2. Øget transparens og fleksibilitet i den lokale økonomistyring

Bestemmelserne om de lokale kasser i lov om folkekirkens økonomi var i 2009 genstand for væsentlige ændringer, som implementerede en række anbefalinger fra et omfattende udvalgsarbejde, jf. betænkning 1491 – Folkekirkens lokale økonomi (august 2007).

Lovændringen i 2009 medførte en række konkrete budget- og regnskabsregler og krav til budget- og regnskabsprocessen for alle menighedsråd og provstiudvalg. Den overordnede hensigt med lovændringen var at sikre oplyste, ansvarlige, transparente og inddragende økonomiske beslutninger på folkekirkens lokale niveauer, som samlet tegner langt størstedelen af den folkekirkelige økonomi.

Kirkeministeriet har siden 2009 ved flere lejligheder og i dialog med folkekirkens interessenter gennemført undersøgelser af, hvordan menighedsrådene oplever de gældende regler.

Som led i projektet ”Menighedsråd på jeres måde” kortlagde Kirkeministeriet således fra maj 2014 til oktober 2015, hvilke administrative arbejdsopgaver menighedsrådene fandt udfordrende, hvilke muligheder de

aktuelt benyttede sig af for at få opgaverne løst, samt hvor og hvordan de gældende rammer kunne forbedres. Fra november 2015 til sommeren 2016 gennemførte Kirkeministeriet tilsvarende kampagnen ”Bort med bøvlet” og modtog 67 henvendelser fra alle dele af folkekirken med eksempler på besværlige regler, unødigt bureaukrati eller andre tilfælde af uforståelig administration i det kirkelige system. Resultaterne af både kortlægningen og kampagnen indgik i det arbejde, som mundede ud i lov om forsøg i folkekirken i 2017.

Statens Analyser og Implementering (SAI) har i marts 2022 i rapporten ”Analyse af de lokale niveauer (menighedsråd og provstier) oplevelse af rammerne for økonomistyring af de lokale kasser i folkekirken” analyseret, hvordan rammerne for økonomistyring af de lokale kasser i folkekirken fungerer, og om rammerne understøtter menighedsråd og provstiudvalg i at træffe velunderbyggede, oplyste beslutninger om økonomien i de lokale kasser. Analysen bygger blandt andet på fokusgruppeinterviews og strukturerede telefoninterviews med et bredt udsnit af menighedsråds- og provstiudvalgsmedlemmer, udvalgt fra sogne og provstier, som deltog og ikke deltog i forsøgsordninger, fra by og land, samt med og uden ansvar for kirkegårdsdrift.

Et gennemgående resultat af de gennemførte undersøgelser og kampagner i forhold til menighedsrådenes oplevelse af reglerne er, at en del menighedsrådsmedlemmer finder de administrative opgaver vedr. økonomi udfordrende og tidskrævende. Halvdelen af de adspurgte menighedsrådsmedlemmer i SAIs seneste undersøgelse vurderer dog, at de har et tilstrækkeligt kendskab til økonomireglerne, og en tredjedel finder det nemt at indgå i budget- og regnskabsprocesserne. Udfordringerne forekommer særligt udtalte blandt nye menighedsrådsmedlemmer. Selv om både budget- og regnskabsprocessen af mange opleves som langtrukket, er der omvendt i en positiv anerkendelse af betydningen af grundig og inddragende budgetlægning. Det fremhæves generelt, at samarbejde og relationer mellem menighedsråd og provstiudvalg er blevet stadig bedre, herunder som følge af en høj grad af inddragelse og større gennemskuelighed ift. fordeling af rammerne.

Arbejdsgruppen, hvis anbefalinger ligger til grund for det aktuelle lovforslag, anfører på den baggrund i sin afsluttende rapport, at arbejdsgruppen finder, at det grundlæggende regelsæt for økonomistyringen af de lokale kasser, som blev indført i 2009, bør fastholdes af hensyn til fortsat at sikre oplyste, ansvarlige, transparente og inddragende økonomiske beslutninger på folkekirkens lokale niveauer.

Arbejdsgruppen har dog på baggrund af evalueringen af forsøgene under forsøgslovgivningen og den seneste analyse af menighedsråds og provstiudvalgs oplevelse af regelsættet vurderet, at der kan være grund til at foreslå en række justeringer, som kan bidrage til øget transparens, større fleksibilitet i budgetlægningen og større frihedsgrader for menighedsråd, som ønsker at fravige de centralt fastsatte krav til budget- og regnskabsprocesserne.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Udvidelse og forenkling af muligheden for samarbejder mellem folkekirkelige myndigheder på tværs af niveauer og geografi

3.1.1. Gældende ret

Lov om menighedsråds kapitel 8 indeholder bestemmelser, der gør det muligt for menighedsråd at samarbejde både med hinanden og på tværs af niveauer.

Det fremgår af § 42 a i lov om menighedsråd, at to eller flere menighedsråd kan indgå en aftale om samarbejde om løsning af de opgaver, der finansieres af kirkekassen i medfør af § 2 i lov om folkekirkens økonomi.

Der kan således samarbejdes om sognets kirkelige virksomhed, sognets begravelsesvæsen, indtægtsdækket virksomhed, som udøves i tilknytning til sognets kirkelige virksomhed og begravelsesvæsen, fremme af det kirkelige liv i provstiet, kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed, den kirkelig betjening af folkekirkens medlemmer i udlandet og personregistrering.

Et sådant samarbejde skal optages i en vedtægt, der offentliggøres på stiftets hjemmeside. Menighedsrådslovens § 42 a, stk. 3, fastsætter de nærmere krav til vedtægtens indhold, som omfatter oplysninger om, hvilke menighedsråd der deltager i samarbejdet, hvad samarbejdet vedrører, finansiering af samarbejdet, tilsyn, vilkår for andre menighedsråds optagelse i samarbejdet, afgørelse af uenighed om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet og om, hvor vedtægten er offentliggjort, og hvorfra den kan rekvireres.

Det fremgår af § 43 i lov om menighedsråd, at ud over de i § 42 a nævnte tilfælde kan to eller flere menighedsråd indgå aftale om samarbejde, der kræver dispensation fra reglerne i menighedsrådslovens kapitel 1-7 og kapitel 9 samt regler i lov om valg til menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. De nærmere bestemmelser om samarbejdet, herunder om tilsyn, optages i en vedtægt, der skal godkendes af kirkeministeren og offentliggøres på Kirkeministeriets hjemmeside.

Det fremgår af § 43 a i lov om menighedsråd, at flere menighedsråd i ét provsti kan beslutte at etablere de i § 42 a og 43 nævnte former for samarbejde med provstiet som ramme. Beslutning derom skal træffes på budgetsamråd, og udgifterne til samarbejder finansieres af provstiudvalgskassen.

Ved et samarbejde efter § 43 a, er der tale om, at finansieringen, modsat et samarbejde efter § 42 a, flyttes til provstiudvalgskassen. Samarbejdet er geografisk afgrænset til kun at omfatte menighedsråd i et provsti, og finder derfor ikke anvendelse på tværs af provstigrænser. Ved et samarbejde efter § 43 a, udgør provstiet rammen for samarbejdet, men ud over at finansiere samarbejdet indgår provstiet ikke som part i samarbejdet.

Det fremgår af § 43 b i lov om menighedsråd, at de i § 43, stk. 1-5 nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder eller provstiudvalg.

Ved et samarbejde efter § 43 b, er der tale om, at der samarbejdes på tværs af niveauer, som ikke er reguleret i den kirkelige lovgivning, hvorfor et samarbejde efter denne bestemmelse kræver dispensation fra kirkeministeren. Samarbejdet er ikke geografisk afgrænset.

Stiftsrådene, som primært er en rådgivende instans, er i dag som de eneste kirkelige myndigheder ikke reguleret i samarbejdsreglerne i kapitel 8 i lov om menighedsråd, og har derfor ikke mulighed for at indgå i samarbejder.

I samarbejder, der kræver Kirkeministeriets godkendelse og dispensation, udarbejdes der en vedtægt, der via tjenestevejen (dvs. det lokale stift) sendes til Kirkeministeriet, som behandler vedtægten for samarbejdet. Kirkeministeriet sikrer gyldigheden af vedtægtens indhold, ligesom ministeriet inden for lovgivningens rammer giver de fornødne dispensationer, hvis der samarbejdes ud over, hvad der er reguleret i den kirkelige lovgivning.

Herudover opstår der lejlighedsvist ønsker fra folkekirken om at samarbejde yderligere på tværs af de folkekirkelige niveauer og geografiske grænser. Det kan være menighedsråd, som ønsker at indgå i samarbejder med stifter, provstier som ønsker at indgå i samarbejder med stiftet, eller provstier og stifter som ønsker at samarbejde på tværs af stiftsgrænser. Der er her tale om et område, der ikke er reguleret i den kirkelige lovgivning.

Et fælles træk ved disse samarbejder er, at det ofte er omfattende projekter med en stor økonomi, og hvor et enkelt menighedsråd eller alternativt et provstiudvalg ikke ønsker at stå alene med regning og risiko.

Andre steder er det et ønske om, at stiftsadministrationen indgår aktivt i et samarbejde, som fører til ønsket om at organisere samarbejder på tværs af de folkekirkelige niveauer. Atter andre steder er der ønsker om samarbejder på tværs af provsti- og stiftsgrænser.

Den løbende udvikling i folkekirkens ønsker om at udvikle samarbejder, som løser problemstillinger relevante for større geografiske områder, giver anledning til at overveje, hvordan sådanne ønsker bedst håndteres inden for den eksisterende folkekirkelige lovgivning.

De enkelte samarbejder af denne type er dog ofte særegne, og det er vanskeligt at fastsætte entydige regler, som på ansvarlig vis kan sætte rammen om samarbejds konstruktioner af den beskrevne karakter.

3.1.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen anfører, at forankringen af det lokale kirkelige liv i menighedsrådene bør fastholdes. Særligt for samarbejder inden for rammerne af et provsti, herunder med forankring i provstiudvalgene, bemærker arbejdsgruppen dog, at provstiudvalgene i stigende grad engagerer sig i at facilitere det fælles arbejde med udvikling inden for hele provstiet og dermed også i stigende grad bliver engageret i den opgaveløsning, som følger af drøftelserne. Arbejdsgruppen betragter i vidt omfang denne udvikling, hvor menighedsråd og provstiudvalg i fællesskab engagerer sig i samarbejder, som positiv, så længe det grundlæggende sker på frivillig basis og efter menighedsrådenes eget ønske. Arbejdsgruppen finder derfor, at der kan være særlig grund til at lempe reglerne for samarbejder mellem menighedsråd inden for et provsti, hvor provstiudvalget deltager.

Arbejdsgruppen vurderer som udgangspunkt, at der ved en lempelse af reglerne for samarbejde eller delegering af kompetencer inden for rammerne af et provsti ikke er behov for at fastsætte særlige regler om tilsyn. Arbejdsgruppen anfører dog, både af hensyn til biskoppens og stiftsøvrighedens tilsyn med menighedsrådenes og provstiudvalgenes virksomhed samt for at sikre et tværgående fokus på at undgå unødigt udgiftspres, at der kan være grund til at indføre en pligt til at orientere stiftet om samarbejder, hvor provstiudvalget indgår, eller hvor kompetencer delegeres til provstiudvalget.

Arbejdsgruppen foreslår på den baggrund at ophæve kravet om dispensation ved samarbejder mellem menighedsråd og provstiudvalg, der organiseres med en bestyrelse, når samarbejdet omfatter:

- Fælles administration, herunder personregistrering, regnskabsopgaver m.v.
- Fælles personaleadministration, rekrutteringstiltag og HR-rådgivning m.v.
- Bygningsvedligeholdelse og -drift, herunder præsteboliger
- Bygningsteknisk rådgivning
- Skole-kirke-samarbejde
- Kommunikation.

Arbejdsgruppen foreslår desuden at gøre det muligt for menighedsrådene uden dispensation at delegerer kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget, når samarbejdet omfatter:

- Fælles personaleadministration, rekrutteringstiltag og HR-rådgivning m.v.
- Bygningsvedligeholdelse og -drift, herunder præsteboliger
- Bygningsteknisk rådgivning
- Skole-kirke-samarbejde
- Kommunikation

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at det gøres muligt for stiftsrådet, efter dispensation fra Kirkeministeriet, at indgå i samarbejder med menighedsråd, provstiudvalg og stiftsøvrigheder. Den gældende kirkelige lovgivning giver således, som beskrevet i lovforslagets afsnit 3.1.1., mulighed for samarbejde

på tværs af niveauer efter dispensation fra Kirkeministeriet, men bestemmelsen giver ikke mulighed for at stiftsråd kan indgå i samarbejder med øvrige folkekirkelige myndigheder.

Arbejdsgruppen anfører som begrundelse for forslaget, at det i forskellige sammenhænge i forbindelse med konkrete sager inden for de senere år har været drøftet mellem Kirkeministeriets departement og bl.a. biskopperne, om der med fordel kunne etableres samarbejder, hvor også stiftsrådet indgår. Der kan således være fordele forbundet med, at flere stiftsråd går sammen om fælles projekter inden for stiftsrådernes kompetencer, herunder undervisning, formidling og kommunikation. Det ville være en forudsætning for samarbejdet, at alle indtræder i samarbejdet efter eget ønske, og at samarbejdet ligger inden for de formål, som stiftsrådet har kompetencen til at agere inden for i forvejen. Stiftsrådets kompetence omfatter bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler, herunder at fastsætte indlåns- og udlånsrenter, behandle låneansøgninger, samt at iværksætte aktiviteter vedrørende kommunikation, formidling af kristendom og udviklingsprojekter inden for blandt andet undervisning, diakoni og kirkemusik.

Endelig anfører arbejdsgruppen, at den løbende udvikling i folkekirkens ønsker om at udvikle samarbejder, som løser problemstillinger relevante for større geografiske områder, giver anledning til at overveje, om og hvordan sådanne ønsker bedst håndteres inden for den eksisterende folkekirkelige lovgivning.

Der vil ofte være tale om særegne samarbejdskonstruktioner, hvorfor det er vanskeligt at fastsætte entydige regler, som på ansvarlig vis kan sætte rammen om samarbejdskonstruktioner af den beskrevne karakter.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der i lov om folkekirkens økonomi indføres en bemyndigelsesbestemmelse, som giver mulighed for, at kirkeministeren kan fastlægge standardmodeller for samarbejdskonstruktioner, der involverer flere provstiudvalg, stiftsråd og/eller stiftsøvrigheder, eller der involverer et eller flere menighedsråd, samt stiftsråd og/eller stiftsøvrigheder. Anvendelse af en sådan standardmodel vil herefter kunne ske uden ansøgning om dispensation fra Kirkeministeriet.

Konkret nævner arbejdsgruppen modeller for samarbejder om initiativer vedrørende grøn omstilling. Arbejdsgruppen bemærker, at der ikke på nuværende tidspunkt foreligger konkrete forslag til standardmodeller.

Det foreslås, at Kirkeministeriet, hvis der indsendes udkast til vedtægter, som kræver dispensation, vil være opmærksom på, om indsendte modeller kunne være relevante at godkende som standardmodel med henblik på fremtidig brug i andre tilfælde.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag. Kirkeministeriet bemærker dog, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vedrørende standardmodeller ikke som foreslået bør indsættes i lov om folkekirkens økonomi, men i lov om

menighedsråd, som allerede regulerer samarbejder, jf. afsnit 3.1.1. om gældende ret.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Med forslag til en ny § 42 b, jf. lovforslagets § 1 nr. 2 foreslås det, at der fastsættes en bestemmelse vedrørende mulighed for samarbejder mellem menighedsråd og provstiudvalg, der organiseres med en bestyrelse. Sådanne samarbejder vil ikke som hidtidig kræve en dispensation og godkendelse af Kirkeministeriet, så længe der alene samarbejdes om de områder, der er nævnt i lovforslagets afsnit 3.1.2.

Den foreslåede bestemmelse, skal i lighed med gældende regler om samarbejder i kapitel 8 i lov om menighedsråd indeholde krav til udarbejdelse af en samarbejdsvedtægt indeholdende oplysninger om deltagere i samarbejdet, samarbejdets indhold, finansieringen af samarbejdet, tilsyn, vilkår for optagelse af andre deltagere i samarbejdet, afgørelse af uenigheder om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet samt offentliggørelse.

Med den foreslåede bestemmelse indføres der et krav om, at disse samarbejder organiseres ved en fælles bestyrelse med repræsentanter fra både menighedsråd og provstiudvalg. Dette er en udvidelse af de krav, der følger af de allerede gældende bestemmelser om samarbejde i kapitel 8 i lov om menighedsråd. Kravet følger imidlertid den praksis, der er på området, hvor Kirkeministeriet gennemgår samarbejdsvedtægter, når der samarbejdes på tværs af niveauer i folkekirken. Kirkeministeriet påser således, at der i vedtægten er nedsat en bestyrelse og sammensætningen heraf forud for en godkendelse af en samarbejdsvedtægt. Et krav om en bestyrelse skal fastholde de samarbejdende parters rolle og engagement på begge niveauer.

Når menighedsråd og provstiudvalg etablerer samarbejder, hvor der nedsættes en fælles bestyrelse, fastholdes provstiudvalgets tilsynsforpligtelser uændret. Ved sammensætningen af bestyrelsen skal menighedsråd og provstiudvalg dog være opmærksomme på, at provstiudvalgsmedlemmer efter de almindelige regler for habilitet kan blive inhabile i provstiudvalget. I tilfælde af inhabilitet må et provstiudvalgsmedlem på provstiudvalgsrådet være med til at oplyse sagen, men ikke indgå i sagens forhandling eller beslutning. For at sikre, at provstiudvalget under alle omstændigheder forbliver beslutningsdygtigt, må mindre end halvdelen af provstiudvalgets medlemmer indgå i en bestyrelse.

Med forslag til en ny § 42 b, jf. lovforslagets § 1 nr. 2, fastsættes der et krav om, at de nærmere bestemmelser om samarbejdet optages i en vedtægt, der offentliggøres på stiftets hjemmeside., modsat i dag, hvor vedtægterne offentliggøres på Kirkeministeriets hjemmeside efter godkendelse. Dermed følges de krav, der allerede i dag gælder for samarbejder mellem menighedsråd jf. § 42 a i lov om menighedsråd, som ikke kræver Kirkeministeriets godkendelse. Den udvidede mulighed for, at menighedsråd og provstiudvalg kan samarbejde uden godkendelse og dispensation, er afgrænset til de specifikke områder, som nævnes i den

foreslåede § 42 b, og som derfor ikke kræver godkendelse. Ønsker menighedsråd og provstiudvalg at samarbejde om andet, end den nye bestemmelse giver mulighed for, skal de almindelige regler i § 43 b i lov om menighedsråd følges som hidtil, og et sådant samarbejde vil skulle godkendes af Kirkeministeriet.

Med den foreslåede ordning tillægges der således også stiftsadministrationen en mindre screeningsopgave, når de modtager vedtægter til offentliggørelse på deres hjemmeside. Såfremt en vedtægt falder uden for de områder, som der kan samarbejdes om uden Kirkeministeriets godkendelse, skal denne videresendes til Kirkeministeriet via tjenestevejen med henblik på godkendelse og offentliggørelse på ministeriets hjemmeside jf. § 43 b i lov om menighedsråd. Ligeledes skal stiftsadministrationerne også screene vedtægterne for, om disse opfylder de krav, der er fastsat til indholdet af en vedtægt. Med den foreslåede ordning er der ikke tale om en ny opgave for stiftsadministrationen, idet processen er den samme, som når de offentliggør vedtægter om samarbejder mellem menighedsråd jf. § 42 a lov om menighedsråd.

Med forslag til ny § 42 c i lov om menighedsråd, jf. lovforslagets § 1 nr. 2, foreslås det endvidere, at der fastsættes en bestemmelse vedrørende mulighed for, at menighedsrådene uden dispensation kan flytte kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget, så længe samarbejdet vedrører de afsnit 3.1.2. anførte områder.

Den foreslåede bestemmelse, indeholder i lighed med gældende regler om samarbejder i kapitel 8 i lov om menighedsråd krav til udarbejdelse af en samarbejdsvedtægt indeholdende oplysninger om deltagere i samarbejdet, samarbejdets indhold, finansieringen af samarbejdet, tilsyn, vilkår for optagelse af andre deltagere i samarbejdet, afslutning af uenigheder om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet samt offentliggørelse.

Med de to foreslåede ordninger lægges der op til, at alle samarbejder mellem menighedsråd og provstier, ligesom i dag, foregår på frivilligt grundlag. Det er ikke hensigten med de foreslåede ændringer at ændre ved den eksisterende sognestruktur, men alene at tilbyde menighedsrådene friere rammer for, hvorledes de organiserer sig lokalt også i forhold til at samarbejde med provstiet. Samarbejderne sker således fortsat inden for de eksisterende beslutningsstrukturer, hvor de enkelte menighedsråd og provstiudvalgene selv skal vælge at tilslutte sig. Provstiudvalget eller øvrige menighedsråd kan ikke tvinge et enkelt udenforstående menighedsråd med i et samarbejde, ligesom et eller flere samarbejdende menighedsråd ikke kan pålægge et provstiudvalg at deltage i samarbejdet.

Med forslag til ændringer i den gældende § 43 b, i lov om menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det desuden, at der tilføjes en mulighed for, at stiftsråd kan arbejde sammen enten med andre stiftsråd eller andre kirkelige myndigheder. Med tilføjjelsen gives der mulighed for at samarbejde efter de samme vilkår og krav til godkendelse og dispensation som for andre samarbejder mellem andre kirkelige myndigheder.

Med forslag til en ny § 43 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås det endelig at indføre en bestemmelse, der bemyndiger kirkeministeren til at fastsætte standardmodeller for samarbejdskonstruktioner, der er omfattet af § 43 b.

Bemyndigelsen tænkes anvendt til, at kirkeministeren fremadrettet kan fastsætte standardmodeller for samarbejdskonstruktioner på baggrund af konkret godkendte samarbejdsvedtægter, som forventes at kunne være relevante og anvendelige for andre. Såfremt Kirkeministeriet har godkendt en samarbejdsvedtægt som standardmodel, vil denne fremover kunne anvendes uden Kirkeministeriets forudgående godkendelse til tilsvarende samarbejdskonstruktioner. Når Kirkeministeriet har godkendt en samarbejdsvedtægt som standardmodel, skal dette offentliggøres på Kirkeministeriets hjemmeside. Det er dog en forudsætning, at den til samarbejdet tilhørende vedtægt af Kirkeministeriet vurderes at være så standardiseret, at den med fordel kan danne grundlag for andre samarbejder, som vedrører samme tema og konstruktion.

3.2. Mulighed for at samle administrationen af flere samarbejder inden for et provsti eller et ligningsområde i en fællesbestyrelse

3.2.1. Gældende ret

Lov om menighedsråds kapitel 8 indeholder bestemmelser, der gør det muligt for menighedsråd at samarbejde både med hinanden og på tværs af niveauer, jf. nærmere om §§ 42 a, 43 og 43 b i afsnit 3.1.1.

Både i samarbejder mellem menighedsråd og i samarbejder mellem menighedsråd og provstiudvalg indebærer kravene til samarbejdsvedtægterne – uanset om samarbejdet kræver godkendelse af Kirkeministeriet eller ej – i praksis, at der etableres en bestyrelse for hvert enkelt samarbejde.

I samarbejder på tværs af menighedsråd og provstiudvalg nedsættes der i praksis en fælles bestyrelse, hvor der enten ansættes medarbejdere ved provstiudvalget, hvor provsten udpeges som kontaktperson, eller hvor samarbejdet finansieres af provstiudvalgskassen.

Bestyrelsens sammensætning fremgår af vedtægten for samarbejdet, og Kirkeministeriet har i en årrække gjort godkendelsen af samarbejdsvedtægter efter § 43 b betinget af, at bestyrelsen for et samarbejde, hvori der indgår menighedsråd, består af et flertal af læge medlemmer med henblik på at fastholde forankringen i det lokale liv i menighedsrådene. I samarbejder mellem menighedsråd og provstiudvalg har de samarbejdende parter ved sammensætningen af bestyrelsen skullet være opmærksomme på, at provstiudvalgenes tilsynsforpligtelse forblev uændret, og at der derved kunne opstå habilitetsspørgsmål i forhold til behandling af sager på provstiudvalgsmøder.

3.2.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen, hvis anbefalinger danner grundlag for lovforslaget, anfører i sin afsluttende rapport, at menighedsråds- og provstiudvalgsmedlemmer

bruger megen tid på deres hverv i menighedsråd og provstiudvalg. En udfordring med etablering af flere samarbejder mellem menighedsråd eller mellem menighedsråd og provstiudvalg er på den baggrund, at det kan være svært at besætte posterne i alle samarbejdernes bestyrelser.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der i stedet for at oprette særskilte bestyrelser for hvert enkelt samarbejde kan etableres en fællesbestyrelse inden for et provsti, inden for et ligningsområde (hvis der er flere provstier i et ligningsområde), eller inden for hvert ligningsområde i et provsti (hvis der er flere ligningsområder i et provsti). Menighedsråd, eller menighedsråd og provstiudvalg, der opretter et samarbejde, vil således kunne vælge at tilslutte sig fællesbestyrelsen, uden at det er et krav, at fællesbestyrelsen omfatter repræsentanter for alle deltagende menighedsråd i alle samarbejder. Fællesbestyrelsen vil herefter have kompetence til at træffe beslutninger og administrere alle samarbejder svarende til den funktion, som flere særskilte bestyrelser ville have.

Arbejdsgruppen lægger vægt på, at deltagerne i en konkret samarbejdskonstruktion selv beslutter, om de ønsker at oprette eller tilslutte sig en fællesbestyrelse, og at de frit kan beslutte at trække samarbejdets administration fra fællesbestyrelsen eller trække sig fra samarbejdet. Beslutning om tilslutning af et samarbejde til en fællesbestyrelse skal fremgå af det pågældende samarbejdes vedtægt, og der skal foreligge en procedure for, at samarbejdet kan trække sig fra en fællesbestyrelse. Alle samarbejder, som træffer beslutning herom, kan tilslutte sig fællesbestyrelsen.

Arbejdsgruppen peger endvidere på, at menighedsråd og provstiudvalg ved sammensætningen af en fællesbestyrelse skal være opmærksomme på, at provstiudvalgsmedlemmer efter de almindelige regler for habilitet kan blive inhabile i provstiudvalget. I tilfælde af inhabilitet må et provstiudvalgsmedlem, som er medlem af en fællesbestyrelse, være med til at oplyse sagen på et provstiudvalgsmøde, men ikke indgå i sagens forhandling eller beslutning. For at sikre, at provstiudvalget under alle omstændigheder forbliver beslutningsdygtigt, må mindre end halvdelen af provstiudvalgets medlemmer derfor indgå i en fællesbestyrelse.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag, men bemærker, at samarbejder, som delegerer kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget, jf. afsnit 3.1., ikke samtidig kan administreres af en fællesbestyrelse.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 1 nr. 7, foreslås indsat et nyt kapitel 8 a i lov om menighedsråd. Dette kapitel omhandler fællesbestyrelsen og medfører, at der indsættes nye §§ 44 a-44 d i lov om menighedsråd.

Efter forslaget til den nye § 44 a i lov om menighedsråd kan menighedsrådene inden for et provsti, inden for et ligningsområde eller inden for hvert ligningsområde inden for et provsti nedsætte en fællesbestyrelse. Fællesbestyrelsen kan tildeles kompetence til at træffe

beslutninger og administrere alle samarbejder inden for disse områder. Det er hensigten, at fællesbestyrelsen skal varetage de opgaver, som bestyrelsen for et samarbejde er tildelt, og som er optaget i vedtægten for et samarbejde.

Inden for ligningsområdet deler alle menighedsråd det økonomiske grundlag for opkrævning af kirkeskat. Når der organiseres samarbejder, kan samarbejderne derfor med fordel organiseres inden for netop ligningsområdet, da menighedsrådene inden for dette deler det grundlag, økonomien hviler på. Ofte vil samarbejder være organiseret inden for et provsti, men i særlige tilfælde ville det være relevant at organisere samarbejder, som dækker et helt ligningsområde, således at flere provstier indgår. Tilsvarende kan der inden for et provsti være flere ligningsområder, hvor der er væsentlig forskel på det økonomiske grundlag, og hvor det kan være relevant at etablere en fællesbestyrelse for hvert ligningsområde for sig.

Med forslaget til den nye § 44 b reguleres valget til fællesbestyrelsen.

Det foreslås, at provstiudvalget sikrer, at der afholdes valg, og at dette sker i forbindelse med et budgetsamråd. Herved sikres det, at valget sker på et fastsat møde. Er der flere provstier inden for et ligningsområde, der har nedsat en fællesbestyrelse inden for ligningsområdet, skal den forretningsførende provst sikre, at der afholdes valg til fællesbestyrelsen. Valget afholdes i så fald i forbindelse med et budgetudvalgsmøde. Det bemærkes, at der kun nedsættes et budgetudvalg i de tilfælde, hvor kommunen omfatter to eller flere provstier, der hver har 50 procent eller mere af deres folkekirkemedlemmer inden for kommunen, eller hvis kommunen omfatter to eller flere provstier, hvoraf mindst en har mere end 20 procent, men mindre end 50 procent af deres folkekirkemedlemmer inden for kommunen. I praksis vil valg til fællesbestyrelsen således langt de fleste steder ske på et budgetsamråd og ikke på et budgetudvalgsmøde.

Med den foreslåede ordning sker valget til fællesbestyrelsen ved simpelt flertal blandt de fremmødte deltagere på et lovligt indkaldt møde. I overensstemmelse med lovforslagets overordnede hensigt om at forenkle muligheden for samarbejder på tværs af folkekirkens niveauer, foreslår Kirkeministeriet, at det enkelte budgetsamråd eller budgetudvalg selv fastsætter proceduren for valg til en fællesbestyrelse. Med den foreslåede ordning er det således et lokalt anliggende at sikre en smidig procedure til valg til en fællesbestyrelse.

Der indsættes i § 5 i lov om folkekirkens økonomi en henvisning til den nye § 44 b i lov om menighedsråd, idet budgetsamråd og budgetudvalg og deres råderum er reguleret i denne bestemmelse. Såfremt der nedsat et budgetudvalg, træffes beslutningen om nedsættelse af en fællesbestyrelse i udvalget.

Med forslaget til den nye § 44 c i lov om menighedsråd reguleres muligheden for tilslutningen af et samarbejde til fællesbestyrelsen.

Muligheden for tilslutning til fællesbestyrelsen er ikke begrænset til samarbejder efter den foreslåede § 42 b i lov om menighedsråd jf.

lovforslagets § 1, nr. 1, men gælder alle samarbejder mellem menighedsråd eller mellem menighedsråd og provstiudvalg, der kan etableres i medfør af kapitel 8 lov om menighedsråd, bortset fra samarbejder efter § 42 c om delegation af kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget. For så vidt angår samarbejder efter § 43 b, som kræver Kirkeministeriets godkendelse, er disse ligeledes omfattet af muligheden for tilslutning til fællesbestyrelsen, så længe der er tale om et samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg. Samarbejder på tværs af niveauer mellem andre kirkelige myndigheder vil ikke være omfattet af muligheden for at etablere eller tilslutte sig en fællesbestyrelse efter det foreslåede nye kapitel 8 a i lov om menighedsråd.

Såfremt et samarbejde, der etableres enten mellem menighedsråd eller mellem menighedsråd og provstiudvalg, ønsker, at samarbejdet skal administreres af en fællesbestyrelse, skal dette fremgå af vedtægten for samarbejdet. Det er hensigten med bestemmelsen, at både nye og eksisterende samarbejder kan tilslutte sig en fællesbestyrelse. For allerede eksisterende samarbejder vil tilslutning til en fællesbestyrelse kræve en vedtægtsændring eller et tillæg til den eksisterende vedtægt. En tilslutning til en fællesbestyrelse for allerede godkendte samarbejder kræver ikke en fornyet godkendelse af Kirkeministeriet, men blot et tillæg til den godkendte vedtægt. Tillægget indsendes til Kirkeministeriets orientering og offentliggørelse til den allerede godkendte vedtægt. For så vidt angår allerede eksisterende samarbejder efter § 42 a i lov om menighedsråd, som er offentliggjort på stiftets hjemmeside, fremsendes vedtægtsændring eller tillæg til den eksisterende vedtægt til stiftet med henblik på offentliggørelse.

Oprettelse af og tilslutning til en fællesbestyrelse er frivillig og skal alene skabe mulighed for at samle kompetence og administration et sted, i stedet for i mange små bestyrelser. Dette ændrer ikke ved den eksisterende ordning, hvor der for hvert enkelt samarbejde fortsat kan oprettes en bestyrelse, hvis man ikke ønsker at anvende muligheden med en fællesbestyrelse. Det vil desuden altid være muligt for et samarbejde at trække sig fra fællesbestyrelsen ved, at de samarbejdende parter meddeler fællesbestyrelsen, at de trækker sig. Såfremt et samarbejde trækker sig fra fællesbestyrelsen, skal de samarbejdende parter i stedet udarbejde en vedtægtsændring eller et tillæg, hvor det fremgår, at der nedsættes en særskilt bestyrelse for samarbejdet.

Med forslaget til den nye § 44 d i lov om menighedsråd reguleres sammensætningen af fællesbestyrelsen.

Det foreslås, at fællesbestyrelsen skal bestå af minimum 5 medlemmer, som er valgbare til et menighedsråd i ligningsområdet, eller, hvis der etableres en fællesbestyrelse pr. provsti i et ligningsområde, er valgbare til et menighedsråd inden for ligningsområdet i provstiet. Det foreslås desuden, at der altid skal være et flertal af læge medlemmer i fællesbestyrelsen. Det foreslås endvidere, at fællesbestyrelsen vælges for to år ad gangen og etableres med rullende udskiftning, således at halvdelen af fællesbestyrelsens medlemmer er på valg hvert år.

3.3. Mulighed for ansættelse af specialiserede kompetencer på provstiniveau

3.3.1. Gældende ret

§ 17 g, stk. 2, opregner en række udgifter i forbindelse med provstiudvalgenes virksomhed, som udredes af provstiudvalgskassen efter kirkeministerens nærmere bestemmelse. Opregningen omfatter helt basale udgifter i forbindelse med valg, møder og kontorhold. For så vidt angår ansættelser nævnes alene udgiften til medhjælp.

Bestemmelsen er udmøntet i § 10, stk. 1, i bekendtgørelse af 26. marts 2007 om provstiudvalgenes og budgetudvalgenes virksomhed.

Til understøttelse af provstiudvalgets og provstens arbejde kan der således i dag alene antages kontormedhjælp i form af en provstisekretær. Med hjemmel i bestemmelserne om samarbejde mellem menighedsråd m.v. i kapitel 8 i lov om menighedsråd har Kirkeministeriet dog i en del samarbejdssager dispenseret fra § 17 g, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, således at det har været muligt for de samarbejdende parter at afholde udgiften ved ansættelse af personale, der ikke falder ind under den hidtidige traditionelle forståelse af begrebet ”medhjælp”.

Løn- og ansættelsesvilkår for folkekirkens almindelige stillinger som kirkefunktionærer er som udgangspunkt udtømmende reguleret i de organisationsaftaler med tilhørende protokollater, som løbende er genstand for forhandlinger i forbindelse med overenskomstforhandlingerne på det statslige forhandlingsområde. Der gælder således ikke en fri stillingsoprettelse i folkekirken for stillinger med andre løn- og ansættelsesvilkår. Proceduren for ansættelse af konsulenter ansat af flere menighedsråd i fællesskab er blandt andet fastsat i cirkulære nr. 9031 af 12. januar 2012 om fælles konsulenter ansat af flere menighedsråd i fællesskab.

Såfremt der i dag i provstiudvalget skal ansættes andet personale end det, der falder ind under betegnelsen ”kontormedhjælp”, består proceduren på den baggrund af flere led. En ansættelse i provstiudvalget, som ikke kan karakteriseres som medhjælp, kræver en dispensation fra § 17 g, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, således at der kan ansættes andet personale i provstiudvalget. Herudover skal stillingsoprettelsen godkendes af Kirkeministeriet, og ansættelsesforhold og lønniveau behandles af HR-gruppen. HR-gruppen er et udvalg nedsat af kirkeministeren, som består af repræsentanter for folkekirkens arbejdsgivere samt stiftscentre, som bl.a. behandler løn- og ansættelsesvilkår for sådanne stillinger.

3.3.2. Kirkeministeriets overvejelser

I takt med at flere samarbejder mellem menighedsråd og mellem menighedsråd og provstiudvalg ønskes forankret i provstiudvalget, herunder samarbejder om ansættelse af specialiserede kompetencer som for eksempel HR-konsulenter, byggetekniske rådgivere og

kommunikationsmedarbejdere, vurderes begrænsningen i lov om folkekirkens økonomi til kun at kunne afholde udgiften ved ansættelse af sekretærkompetence på provstiniveauet uhensigtsmæssig.

Arbejdsgruppen foreslår derfor at udvide muligheden for at afholde udgiften ved ansættelse af specialiserede kompetencer på provstiniveau, når et samarbejde indebærer kompetence- eller opgavedelegation til provstiudvalget. Arbejdsgruppen foreslår konkret, at der foretages en ændring af bestemmelsen i lov om folkekirkens økonomi vedrørende afholdelse af udgifter i provstiudvalgskassen, så den også omfatter afholdelse af udgifter ved ansættelsen af medarbejdere til løsning af opgaver delegeret fra menighedsrådene.

Med henblik på at nyttiggøre den foreslåede finansieringsbestemmelse i praksis, foreslår arbejdsgruppen desuden, at Kirkeministeriet indleder en proces med henblik på at lette adgangen til at ansætte konsulenter m.v. i provstierne mest mulig, herunder særligt i forhold til ansættelse af HR-konsulenter og/eller byggesagkyndige, som p.t. vurderes at være de mest efterspurgte stillingskategorier på provstiniveau.

Arbejdsgruppen er opmærksom på risikoen for, at en udvidet mulighed for ansættelser på provstiniveauet isoleret set kan medføre et stigende udgiftspres i folkekirken, uanset at specialiserede kompetencer samtidig vurderes at kunne indebære besparelser gennem samling af tidligere spredte opgaver m.v. Arbejdsgruppen foreslår derfor, at proceduren for ansættelse af konsulenter m.v. i provstierne omfatter en obligatorisk høring af biskoppen inden ansættelse for at undgå overlappende ansættelser af konsulenter på forskellige niveauer til understøttelse af den samme opgave. Efter høring af biskoppen foreslås en procedure, hvor HR-gruppen orienteres om ansættelsen. Høringen af biskoppen og orienteringen af HR-gruppen vil gøre det muligt for biskoppen og HR-gruppen at have overblik over antallet og udviklingen i ansættelser på provstiniveau, samt evt. formidle overordnede drøftelser i forhold til en koordineret indsats på konsulentområdet i provstierne.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser om en udvidelse af muligheden for at ansætte specialiserede kompetencer på provstiniveau, når et samarbejde indebærer kompetence- eller opgavedelegation fra menighedsudvalg til provstiudvalg. Det vil dog fortsat være en klar forudsætning, at der er tale om lovligt oprettede stillinger, hvor Kirkeministeriets forudgående tilladelse til oprettelse af stillingen er indhentet i de tilfælde, hvor dette kræves.

Kirkeministeriet vil i forlængelse af lovforslaget og under inddragelse af HR-gruppen og relevante arbejdsmarkedsparter tage initiativ til at gennemgå den nærmere procedure for ansættelse af konsulenter af flere menighedsråd i fællesskab, herunder i provstiudvalget, med henblik på at lette adgangen til at ansætte konsulenter så meget som mulig og med henblik på at gøre processen så enkel og decentral som mulig.

Kirkeministeriet vurderer endvidere, herunder i lyset af forslagene i afsnit 3.1 om udvidelse af samarbejdsmulighederne i regi af provstiet, at

bestemmelsen i § 17 g, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi om udgifterne til provstiudvalgenes virksomhed bør opdateres og præciseres.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Med den foreslåede ordning jf. lovforslagets § 2, nr. 12, udvides bestemmelsen i § 17 g, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi til også at omfatte afholdelse af udgiften ved aflønning af ansatte, som løser opgaver på delegation fra menighedsrådet af provstiudvalgskassen. Herved gives der mulighed for, at menighedsråd, der samarbejder med provstiudvalget, kan ansætte specialiseret medhjælp til at løse opgaver som for eksempel HR-konsulentopgaver, byggeteknisk rådgivning eller koordination af et særligt indsatsområde inden for provstiet.

Udvidelsen af bestemmelsen giver mulighed for, at de samarbejdende parter kan afholde udgiften ved ansættelse af specialiseret medhjælp til løsning af opgaver delegeret fra menighedsrådene, idet der dog fortsat skal søges godkendelse af oprettelse af stillinger, som ikke er omfattet af de overenskomstmæssige organisationsaftaler med tilhørende protokollater, som gælder for ansættelse i folkekirken.

Samtidig opdateres og præciseres hjemlen i § 17 g, stk. 2, så det fremgår, at udgifter til provstiudvalgets og provstens møder og aktiviteter i provstisammenhæng kan dækkes af provstiudvalgskassen. Hensigten er i lyset af den foreslåede udvidelse af samarbejdsmulighederne inden for provstiet, jf. afsnit 3.1.3., at provstiudvalgskassen kan finansiere provstiudvalgets og provstens mødevirksomhed i provstisammenhæng samt de aktiviteter som er delegeret til provstiudvalget fra provstiets menighedsråd. Ændringen fra kontoartikler til kontorhold indebærer desuden, at f.eks. udgifter til drift af provstikontoret.

3.4. Mulighed for at oprette visse samarbejder mellem menighedsråd som en selvstændig juridisk enhed

3.4.1. Gældende ret

Det følger af § 1 i lov om folkekirkens økonomi, at der ved hvert menighedsråd oprettes en kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet. Når der i dag samarbejdes mellem menighedsråd med hjemmel i §§ 42 a og 43 i lov om menighedsråd, finansieres samarbejdet via kirkekassen, og et eventuelt regnskab for samarbejdet føres som en del af regnskabet hos kirkekassen. I forbindelse med regnskabsaflæggelsen vedlægges typisk bilag med et biregnskab for samarbejdet for at give indblik i dette. Samarbejder mellem menighedsråd agerer endvidere juridisk på vegne af de deltagende menighedsråd på grundlag af samarbejdsvedtægten og er ikke selvstændige myndigheder. Der er således ikke i dag hjemmel i den kirkelige lovgivning til, at samarbejder mellem menighedsråd kan oprettes som selvstændige juridiske enheder og heller ikke til at oprette selvstændige regnskaber og kasser.

Med hjemmel i lov om forsøg i folkekirken har der været udbudt to specifikke forsøg med mulighed for at oprette visse samarbejder mellem menighedsråd som selvstændige juridiske enheder. Forsøg nr. 2 ”Ændret organisering af samarbejder som selvstændig juridisk enhed – bevillingssamarbejde” og forsøg nr. 3 ”Ændret organisering af samarbejder som selvstændig juridisk enhed – budgetsamrådsmodellen” har i forsøgsperioden gjort det muligt at organisere samarbejder af en vis størrelse som selvstændige juridiske enheder. Som selvstændige enheder aflægger samarbejdet eget regnskab, har eget cvr-nummer, eget momsregnskab og har adgang til at ansætte personale.

Forskellen på de to forsøgsrammer er primært knyttet til finansieringen af samarbejderne. I den ene variant modtager samarbejdet sin finansiering via de deltagende menighedsråd. I den anden variant modtager samarbejdet ligningsbeløb som led i den ordinære budgetproces i provstiet.

3.4.2. Kirkeministeriets overvejelser

Evalueringen af forsøgsordningerne har vist stor opbakning til muligheden for at organisere samarbejder mellem menighedsråd som selvstændige juridiske enheder. Menighedsrådene finder bl.a., at der opnås bedre overblik over økonomien, hvis regnskabet føres særskilt, mens også kompetencen til at ansætte og afskedige m.v. bliver lettere at forstå, hvis samarbejdet etableres som en særskilt juridisk enhed.

Arbejdsgruppen, hvis anbefalinger danner grundlag for lovforslaget, foreslår med udgangspunkt i evalueringen, at muligheden for at oprette samarbejder som selvstændige juridiske enheder gøres permanent. Muligheden bør ifølge arbejdsgruppen som under forsøgsordningen være forbeholdt samarbejder mellem menighedsråd, da provstiudvalg ikke bør kunne indgå i samarbejder som selvstændig juridiske enheder, som provstiudvalget fører tilsyn med og evt. selv bevilger penge til.

Evaluering af forsøgsramme 2 har fået positive tilbagemeldinger og opfattes som administrativt tilgængeligt, da betalingerne svarer til at købe en ydelse hos en privat aktør. Evalueringen af forsøgsramme 3, hvor samarbejdet modtager ligning fra kirkeskatten, har vist at en ordning, hvor fastsættelsen af ligningsbeløbet sker ved beslutning i budgetsamrådet, ikke virker efter hensigten. Forsøgsordningen er konstrueret sådan, at budgetsamrådet skal træffe beslutningen, da det bevilgede ligningsbeløb reducerer den resterende pulje af midler, som herefter kan fordeles til menighedsrådene, hvis provstiet ønsker at holde kirkeskatten i ro. I praksis blev beløbet til samarbejdet drøftet på lige fod med provstiudvalgets indstilling til fordelingen mellem menighedsrådene, og den endelige beslutning overladt til provstiudvalget.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at ligningsbeløbet til samarbejder organiseret som selvstændige juridiske enheder, og som modtager ligning fra kirkeskatten, fremadrettet fastsættes af provstiudvalget. I provstier hvor budgetsamrådet har besluttet at have besluttende budgetsamråd vedrørende fastsættelsen af bevillinger til menighedsrådene, tillægges kompetencen til at fastsætte ligningsbeløbet til samarbejdet ligeledes til det besluttende

budgetsamråd. Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at bestyrelsen for samarbejder, der er organiseret som en selvstændig juridisk enhed, kan deltage på budgetsamrådet med taleret, men ikke med stemmeret, idet samarbejdets ejere, menighedsrådene, allerede er repræsenteret på budgetsamrådet med stemmeret.

Af hensyn til ikke at forøge de administrative udgifter til oprettelse af særskilte kasser, bogføring, revision m.v. foreslår arbejdsgruppen, at der, ligesom i forsøgslovgivningen, bør fastsættes en minimumsstørrelse for, hvor små samarbejder, der kan oprettes som en selvstændig juridisk enhed. Arbejdsgruppen foreslår, at samarbejdet skal have et forventet omfang på minimum 4 årsværk eller en omsætning på mindst 3 mio. kr. for at kunne oprettes som selvstændig juridisk enhed.

Arbejdsgruppen forslår, at kasser organiseret som selvstændige juridiske enheder ikke kan bestyres af en fællesbestyrelse, da den juridiske og økonomiske administration af selvstændige juridiske enheder sidestilles med et menighedsråd.

Tilsynet med samarbejder mellem menighedsråd, der etableres som selvstændige juridiske enheder, bør ifølge arbejdsgruppen varetages af provstiudvalget.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Med den foreslåede ordning indsættes der en bestemmelse i § 1 i lov om folkekirkens økonomi, jf. lovforslagets § 2, nr. 1, der muliggør etablering af selvstændige juridiske enheder og fastsætter de nærmere kriterier.

Muligheden for etablering af selvstændige juridiske enheder indsættes som et stk. 2 til den eksisterende § 1 i lov om folkekirkens økonomi og skal ses som en undtagelse til stk. 1, hvorefter det kun er muligt ved hvert menighedsråd at oprette én kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet. Herved gives der efter nærmere anførte kriterier mulighed for, at et samarbejde mellem menighedsråd kan oprettes som selvstændig juridisk enhed med eget regnskab, såfremt samarbejdets omfang udgør minimum 4 årsværk eller en omsætning på 3 mio. kr. om året.

Med lovforslagets § 2 nr. 1 tilføjes der endvidere et stk. 3 i § 1 i lov om folkekirkens økonomi, hvorefter kirkegårde, som bestyres efter § 1, stk. 4, i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. på samme vilkår kan etableres som selvstændige juridiske enheder. Som det er tilfældet med de samarbejder, der har stor økonomi, vil en kirkegård i fælles ejerskab mellem flere menighedsråd, kunne drage nytte af muligheden for at kunne oprettes som selvstændig juridisk enhed. Menighedsrådenes regnskaber vil dermed også blive mere gennemskuelige, da den fælles kirkegård ikke på samme vis påvirker menighedsrådets resultat.

Med lovforslagets § 2, nr. 7, 8 og 14, sker der ligeledes en tilføjelse om selvstændige juridiske enheder i §§ 7, 7 a og 19 i lov om folkekirkens økonomi.

I § 7, stk. 1, tilføjes det, at provstiudvalget efter budgetsamrådet fastsætter rammebevilling for selvstændige juridiske enheders driftsudgifter, bevilling til anlægsudgifter og projektbevillinger. Med tilføjelsen udvides bestemmelsen således til ikke kun at omfatte kirkekassen men også selvstændige juridiske enheder. Med den foreslåede § 7, stk. 6, bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler herom.

I § 7 a, stk. 1, tilføjes det, at provstiudvalget ud over at fastsætte ligningsbeløbet til kommunens kirkekasser også fastsætter ligningsbeløbet til de selvstændige juridiske enheder.

I § 19, stk. 1, tilføjes det, at kommunen kan udbetale ligningsbeløbet direkte til den selvstændige juridiske enhed.

Samarbejder, der oprettes som selvstændige juridiske enheder, sidestilles juridisk med menighedsråd og aflægger eget regnskab. Det vil dog fortsat være menighedsrådene, som kan etablere samarbejder som selvstændige juridiske enheder, og som dermed har kompetencen til at ændre eller trække sig fra samarbejdet. Der vil på den baggrund blive fastsat regler om, at selvstændige juridiske enheder skal udarbejde budget og regnskab efter tilsvarende regler som menighedsråd jf. lov om folkekirkens økonomi §§ 4-7 a samt § 9.

Endelig bliver der, med lovforslagets § 1, nr. 1 og 3 i de eksisterende bestemmelser om samarbejder mellem menighedsråd i kapitel 8, tilføjet muligheden for, at et samarbejde kan etableres som en selvstændig juridisk enhed. Dette sker med en henvisning til det nye stykke 2 i § 1 i lov om folkekirkens økonomi. Muligheden for etablering af selvstændige juridiske enheder gælder kun, når samarbejder udelukkende består af menighedsråd inden for de ovenfor anførte økonomiske rammer, og ikke når menighedsråd og andre samarbejder på tværs af de kirkelige myndighedsniveauer.

3.5. Forhøjelse af grænsen for det maksimale stiftsbidrag

3.5.1. Gældende ret

Det fremgår af § 23 a, stk. 1, 1. pkt., i lov om folkekirkens økonomi, at stiftsrådet af hensyn til det kirkelige liv kan træffe beslutning om at udskrive et bindende bidrag fra kirkekasserne til finansiering af aktiviteter i stiftet. Af bestemmelsens 2. pkt. fremgår det, at bidraget ikke kan overstige 1 pct. af den lokale ligning i de enkelte ligningsområder i stiftet.

Af § 23 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi følger det endvidere, at stiftsbidraget anvendes efter stiftsrådets beslutning og kan bruges til kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster, formidling af kristendom, og udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT,

medier, kirkemusik og lignende, herunder analyser til forberedelse af sådanne projekter.

Af § 23 a, stk. 6, i lov om folkekirkens økonomi fremgår desuden, at stiftsrådet fastlægger stiftets udvalgsstruktur.

Eftersom § 23 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi udgør en udtømmende liste over aktiviteter, som kan finansieres af det bindende stiftsbidrag, er der ikke hjemmel til at finansiere udgifter til diæter og befordringsgodtgørelse i forbindelse med deltagelse i stiftsrådsmøder af stiftsbidraget. Disse udgifter finansieres i dag af stiftsadministrationernes bevillinger fra folkekirkens fællesfond. Dette blev ikke ændret i forbindelse med indførelsen af permanente stiftsråd i 2009. Kilden til finansiering af udgifterne til diæter og befordringsgodtgørelse i forbindelse med deltagelse i stiftsrådsmøder er således ikke ændret siden etableringen af stiftsudvalgene for økonomi i 1984. Der er ikke hjemmel til finansiering af diæter og befordringsgodtgørelse til møder i stiftsrådernes underudvalg.

Godtgørelse af udgifter til diæter og befordring i forbindelse med deltagelse i stiftsrådsmøder sker i henhold til bekendtgørelse nr. 1427 af 30. november 2016 om diæter m.v. til medlemmer af menighedsråd, provstiudvalg, budgetudvalg og stiftsråd m.v. samt til bygningskyndige deltagere i synsforretninger.

3.5.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen anfører i sin afsluttende rapport, at der i praksis er forskel på, hvorledes stiftsrådene i de enkelte stifter vælger at arbejde og herunder særligt at igangsætte fælles projekter på stiftsplan finansieret af et bindende stiftsbidrag.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at variationen i udnyttelsen af muligheden for at opkræve et bindende stiftsbidrag i vidt omfang må betragtes som et positivt udtryk for, at betydelige forskelle såvel i lokale vilkår som i lokale tilgange til organiseringen af samarbejder på tværs af niveauer og geografi kan rummes inden for den samme folkekirke.

Arbejdsgruppen finder, at der kan være grund til at øge frihedsgraden i forhold til denne lokale beslutning. Arbejdsgruppen foreslår derfor, at det maksimale bindende stiftsbidrag sættes op til 2 % af den lokale ligning.

Arbejdsgruppen lægger vægt på, at der er tale om en mulighed, og ikke en opfordring til at opkræve et højere stiftsbidrag. Arbejdsgruppen lægger endvidere vægt på, at stiftsrådsrepræsentanterne er valgt af menighedsrådene og kan udskiftes ved næste valg, hvis der er utilfredshed med fastsættelsen af stiftsbidraget.

Herudover finder arbejdsgruppen det i forhold til stiftsrådets aktiviteter uhensigtsmæssigt, at stiftsrådsmedlemmer og medlemmer af underudvalg og arbejdsgrupper under stiftsrådet i modsætning til ordinære stiftsrådsmøder, ikke kan modtage befordringsgodtgørelse, når der afholdes

møder, uanset at der nogle steder i landet kan være lang transport til møderne.

Da underudvalg og arbejdsgrupper har en væsentlig funktion for stiftsrådets arbejde, foreslår arbejdsgruppen, at reglerne ændres, så det fremadrettet bliver muligt at udbetale befordringsgodtgørelse til møder i udvalg og arbejdsgrupper under stiftsrådet. Da udgiften vil stige i de stifter, hvor man ønsker at gøre brug af udbetaling af befordringsgodtgørelse til møder i underudvalg og arbejdsgrupper, er arbejdsgruppen indstillet på, at finansieringen af alle diæter og befordringsgodtgørelser fremover skal ske af stiftsrådets midler, dvs. af det bindende stiftsbidrag.

Arbejdsgruppen foreslår konkret, at der foretages en mindre ændring af de formål, som stiftsrådet kan finansiere, således at der til de eksisterende formål – kommunikation, formidling af kristendom og udviklingsprojekter – tilføjes et ekstra formål vedrørende mødeudgifter.

Arbejdsgruppen lægger op til, at det er en beslutning for de enkelte stiftsråd, om muligheden for at udbetale befordringsgodtgørelse skal benyttes i stiftsrådets udvalg og arbejdsgrupper.

Kirkeministeriet kan overordnet tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag. Kirkeministeriet finder dog, at de nærmere regler for udbetaling af diæter og befordringsgodtgørelse for stiftsrådsmedlemmer bør følge de tilsvarende regler for provstiudvalgsmedlemmer. Stiftsrådsmedlemmers deltagelse i formelt etablerede underudvalg vil på den baggrund berettige til såvel diæter som befordringsgodtgørelse med henvisning til bestemmelsen i § 23 a, stk. 6, i lov om folkekirkens økonomi om, at stiftsrådet selv fastlægger sin udvalgsstruktur. Parallellen til provstiudvalgsmedlemmers adgang til diæter og befordringsgodtgørelse indebærer desuden, at beslutning om at udbetale godtgørelse ikke overlades til det enkelte stiftsråd, men fastlægges i bekendtgørelse nr. 1427 af 30. november 2016 om diæter m.v. til medlemmer af menighedsråd, provstiudvalg, budgetudvalg og stiftsråd m.v. samt til bygningskyndige deltagere i synsforretninger.

3.5.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 2, nr. 15 ændres det maksimale stiftsbidrag efter § 23 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om folkekirkens økonomi fra 1 til 2 procent. Der er således med ændringen mulighed for at øge stiftsbidraget op til 2 procent efter det enkelte stiftsråd lokale beslutning.

Med den foreslåede ordning indsættes der herudover et nyt punkt i § 23 a, stk. 2, i lov om menighedsråd, der udvider anvendelsesområdet for stiftsbidraget til også at omfatte mødeudgifter. Mødeudgifter dækker i denne sammenhæng over både diæter og transportudgifter for mødedeltagerne. Godtgørelserne ydes til deltagere i møder i stiftsrådet og dets formelt etablerede underudvalg i henhold til § 23 a, stk. 6, i lov om folkekirkens økonomi. De nærmere regler herfor fastsættes i bekendtgørelse om diæter

m.v. til medlemmer af menighedsråd, provstiudvalg, budgetudvalg og stiftsråd m.v. samt til bygningskyndige deltagere i synsforretninger.

3.6. Krav om målsætninger i budgettet

3.6.1. Gældende ret

Ifølge § 6 i lov om folkekirkens økonomi belyses de økonomiske forhold i provstiet på budgetsområdet, ligesom målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv skal drøftes. Endvidere skal menighedsrådenes ønsker om nye større udgiftskrævende opgaver drøftes. På baggrund af drøftelserne fastsætter provstiudvalget de overordnede målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv.

Et tilsvarende krav om udarbejdelse af målsætninger for menighedsrådenes budgetter er ikke reguleret i lov om folkekirkens økonomi. Muligheden for, at menighedsrådene på eget initiativ kan fastlægge målsætninger og særlige indsatsområder indgår dog i systemunderstøttelsen af Økonomiportalen, som benyttes til udarbejdelsen af de årlige budgetter.

3.6.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen anfører i sin afsluttende rapport, at langt de fleste menighedsråd (ca. 80 pct.) i praksis anvender muligheden for at beskrive målsætninger i budgettet, enten årligt eller for hele valgperioden.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at udarbejdelsen af målsætninger spiller en væsentlig rolle i at sikre oplyste, ansvarlige, transparente og inddragende økonomiske beslutninger i den lokale økonomi. En aktiv formulering af målsætninger spiller desuden en væsentlig rolle for samarbejdet og relationerne mellem menighedsråd og provstiudvalg.

Det er desuden arbejdsgruppens vurdering, at de tiltag, som foreslås med henblik på større fleksibilitet og frihedsgrader i den lokale økonomi, kan begrunde, at det til gengæld gøres obligatorisk for alle menighedsråd og provstiudvalg at udarbejde målsætninger og hvert år indarbejde disse i budgettet. Et krav om årlig fastlæggelse af målsætninger vil således bl.a. være hensigtsmæssigt i lyset af, at provstiudvalgene vil kunne operere med en større reserve og vil kunne træffe beslutninger i løbet af budgetåret til andre udgifter end uforudsete og uopsættelige udgifter.

Arbejdsgruppen anfører i den forbindelse, at det bør være tilladt at gentage de formulerede målsætninger fra år til år, således at det bliver muligt at lave langsigtede målsætninger, som overføres mellem årene.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag. Det er i den forbindelse menighedsrådets ansvar, at målsætningerne efter behov opdateres som led i den årlige budgetproces. En uændret videreførelse af tidligere målsætninger forudsætter således en aktiv stillingtagen.

3.6.2. Den foreslåede ordning

Med den foreslåede ordning jf. lovforslagets § 2, nr. 7, indsættes der, som et nyt punkt i § 7, stk. 5 i lov om folkekirkens økonomi, en bestemmelse om, at menighedsrådene, som en del af budgetprocessen, udarbejder målsætninger, som indarbejdes i menighedsrådenes endelige budget.

Med den foreslåede ordning imødekommes således den allerede eksisterende praksis, hvor ca. 80 % af menighedsrådene i forvejen vælger at udarbejde målsætninger, enten årligt eller for hele valgperioden. Et obligatorisk krav for alle menighedsråd om udarbejdelse af målsætninger i det årlige budget har til formål at bidrage til oplyste, ansvarlige, transparente og inddragende økonomiske beslutninger i den lokale økonomi.

3.7. Mulighed for etablering af en reserve i provstiudvalgskassen til brug for tillægsbevillinger

3.7.1. Gældende ret

Ifølge § 4, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi fastsætter provstiudvalget de foreløbige driftsrammer for kirkekasserne i provstiet og meddeler disse til menighedsrådene.

Ifølge § 5, stk. 1, 1. pkt., i lov om folkekirkens økonomi indkalder provstiudvalget en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd i provstiet til budgetsamråd. Ifølge § 5, stk. 4, kan menighedsrådene på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd beslutte at flytte kompetence fra provstiudvalget til budgetsamrådet. Beslutningen er bindende for menighedsrådenes funktionsperiode. Provstiudvalgets og budgetsamrådets kompetencer fastlægges i en vedtægt. I § 5, stk. 4, 4. pkt. nr. 1-3, opregnes de kompetencer, som et besluttende budgetsamråd kan overtage fra provstiudvalget.

Ifølge § 7 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, har provstiudvalget ved ligningsbeløbets fastsættelse adgang til at afsætte midler til en reserve på op til 5 % af ligningsbeløbet. Ved forbrug af reserven har provstiudvalget det følgende år mulighed for at forhøje ligningen med henblik på reservens reetablering. Reserven kan anvendes til dækning af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Provstiudvalget kan af reserven yde et likviditetslån med en løbetid på maksimalt 12 måneder. Provstiudvalget fastsætter betingelserne for likviditetslånet.

I praksis fordeles alle midler, som opkræves i lokal kirkeskat, én gang om året som led i den ordinære budgetproces i året før regnskabsåret. Det betyder, at det opkrævede kirkeskattebeløb fordeles til menighedsråd som drifts- og anlægsbevillinger, til provstiudvalget som driftsbevilling, til 5 %-reserven, jf. § 7 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi og til kommunens mellemregningskonto.

§ 19, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi fastsætter, at reserven til uforudsete udgifter udbetales til provstiudvalgskassen fra kommunen.

Efter gældende ret er der i løbet af regnskabsåret kun mulighed for, at provstiudvalget kan bevilge menighedsrådene yderligere midler i form af ekstra bevillinger fra 5 %-reserven. Dette forudsætter, at der er tale om uforudsete eller uopsættelige udgifter, der ikke kan finansieres ved omprioritering inden for menighedsrådets budget. Det eneste alternativ er, at der kan indgås dialog med kommunen om at modtage et forskud på det kommende års ligning.

Med lov om forsøg i folkekirken, blev et ønske om en mere fleksibel mulighed for at udmønte midler i løbet af regnskabsåret imødekommet ved, at der blev udbudt et forsøg med puljer i provstiudvalgskassen. Ifølge de gældende regler forudsætter oprettelse af puljer, at der etableres et formelt samarbejde mellem menighedsrådene og provstiudvalget, og ved at kompetencen til at træffe beslutninger vedrørende afgrænsede kirkelige aktiviteter, med dispensation fra Kirkeministeriet, delegeres til provstiudvalget. Der henvises desuden til afsnit om gældende ret jf. afsnit 3.12.1.

3.7.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen anfører i sin afsluttende rapport, at det i praksis har vist sig uhensigtsmæssigt, at der kun kan fordeles midler i forbindelse med den ordinære budgetproces, da modellen kun giver provstiudvalget mulighed for at hjælpe menighedsrådene med uforudsete og uopsættelige udgifter i løbet af regnskabsåret.

Arbejdsgruppen anfører, at menighedsrådene særligt møder den manglende fleksibilitet i to situationer. Det sker for det første i forbindelse med projekter, som er opdelt i flere faser. Hvis der for eksempel til et projekt gennemføres en foranalyse, som ikke er færdig, når der skal indsendes ønsker til den ordinære budgetproces, kan menighedsrådene være tvunget til at vente et år, før et projekt kan bevæge sig fra foranalyse til egentligt projekt. Dette kan ofte være tilfældet ved større anlægsprojekter på kirken, hvor det kan være svært for menighedsrådene at gennemskue projekternes størrelse uden involvering af sagkyndige i forbindelse med foranalyser m.v.

For det andet giver den nuværende ordning kun i meget begrænset omfang og kun efter indgåelse af en formel samarbejdsvedtægt, og ofte med dispensation fra Kirkeministeriet, mulighed for at tildele midler uden for den ordinære budgetproces til de bedst egnede projekter inden for et samarbejdsområde. Denne problemstilling gør sig gældende, når menighedsråd inden for provstiet er enige om et indsatsområde, f.eks. energirenovering, men hvor de konkrete projekter hos menighedsrådene ikke er klar til beslutning og indbyrdes prioritering, når der skal indsendes ønsker til den ordinære budgetproces. Her vil provstiudvalgene typisk gerne have mulighed for at vurdere konkrete projekter, inden der tildeles midler til menighedsrådene, og den manglende fleksibilitet inden for regnskabsåret kan derfor føre til en flerårig proces.

Interessen og evalueringen for forsøg med puljer i provstiudvalgskassen viser, at der hos såvel menighedsråd som provstiudvalg er stor opbakning til modeller, der sikrer større fleksibilitet i provstierne inden for det enkelte

regnskabsår. Arbejdsgruppen finder imidlertid efter gennemgang af evalueringen af forsøg i folkekirken af de udbudte puljeforsøg samt af den seneste undersøgelse af de lokale niveauer oplevelse af rammerne for økonomistyringen af de lokale kasser, at ønsket om en mere fleksibel og løbende økonomistyring kan imødekommes på en enklere og mindre bureaukratisk måde end ved gennem øremærkede puljemidler, herunder med samarbejdsaftaler og eventuel dispensation fra Kirkeministeriet.

Arbejdsgruppen foreslår således, at der i provstiudvalgskassen indføres mulighed for at etablere en reserve, som kan udmøntes i form af tillægsbevillinger i løbet af regnskabsåret.

Reserven skal således erstatte den nuværende 5 %-reserve, og arbejdsgruppen foreslår således, at reserven regnskabsmæssigt håndteres på samme vis. Reserven skal imidlertid ikke som den nuværende 5 %-reserve være begrænset til uforudsete og uopsættelige udgifter, men skal også kunne anvendes bredt til andre formål. Reserven adskiller sig dermed også fra puljerne i forsøgsordningen, da puljer kun kan anvendes til et nærmere defineret formål.

Arbejdsgruppen foreslår, at menighedsrådene på det første budgetsamråd efter et menighedsrådsvalg kan beslutte, om der i den årlige budgetproces skal afsættes en reserve. Provstiudvalget tillægges kompetencen til at træffe beslutning om reservens størrelse samt tillægsbevillinger i løbet af regnskabsåret. Provstiudvalget træffer tilsvarende beslutning om fordeling af ligningsmidler i dag, men kan som beskrevet kun gøre det i forbindelse med den ordinære budgetproces året før regnskabsåret.

Provstiudvalget kan efter høring af budgetsamrådet beslutte at øremærke dele af reserven med henblik på anvendelse til særlige formål, for eksempel grønne initiativer eller diakoni. Hvis der ikke træffes beslutning om afgrænsning til særlige formål, kan midlerne anvendes bredt til de formål, som afgrænses af formålsbestemmelsen i § 2 i lov om folkekirkens økonomi.

Provstiudvalget kan træffe beslutning om tillægsbevillinger på lovligt indkaldte møder i provstiudvalget.

Hvis menighedsrådene ønsker en reserve, men ikke ønsker, at provstiudvalget skal have kompetence til at beslutte fordelingen, kan menighedsrådene vælge at have besluttende budgetsamråd, jf. § 5, stk. 4, i lov om folkekirkens økonomi. Herved flyttes kompetencen til budgetsamrådet, hvor menighedsrådene vil skulle fastsætte reservens størrelse sammen med de øvrige ligningsbeløb til menighedsrådene, og i øvrigt mødes i løbet af året og tage stilling til ansøgninger om tillægsbevillinger fra reserven.

Hvis provstiet har valgt at have besluttende budgetsamråd, bør det i budgetsamrådets forretningsorden fastsættes, hvor ofte der afholdes møder, hvor der kan træffes beslutning om tillægsbevillinger. I begge tilfælde bør der tages stilling til en evt. ansøgningsprocedure.

Med arbejdsgruppens forslag er det ikke hensigten, at muligheden for at etablere en reserve og give tillægsbevillinger i løbet af regnskabsåret skal erstatte den ordinære budgetproces. Større beslutninger om strategisk retning samt for eksempel beslutning om større anlægsprojekter bør således fortsat ske som led i den ordinære budgetproces. Reserven bør af hensyn til uforudsete udgifter som minimum udgøre 5 % af det samlede ligningsbeløb i provstiet.

Det er i dag ikke muligt for provstiudvalget at tildele midler fra 5 %-reserven til provstiudvalget, selv ikke i tilfælde af uforudsete eller uopsættelige udgifter. Det har vist sig uhensigtsmæssigt, for eksempel i tilfælde hvor et provstikontor uventet skal flyttes, eller provstisekretæren siger sin stilling op og skal have udbetalt feriepenge. Arbejdsgruppens forslag om at gøre det muligt for menighedsrådene uden dispensation at delegere kompetence, opgaver og finansiering på visse samarbejdsområder til provstiudvalget, jf. afsnit 3.1.2., og om at udvide muligheden for at ansætte specialiserede kompetencer på provstiniveau, jf. afsnit 3.3.2., vil desuden kunne gøre det mere relevant også at kunne give tillægsbevillinger til provstiudvalget i løbet af året.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at provstiudvalget hhv. budgetsamrådet som noget nyt også skal kunne give tillægsbevilling fra reserven til provstiudvalget i henhold til den fastsatte procedure i forretningsordenen. I de tilfælde, hvor provstiudvalget skal tage stilling til en tillægsbevilling til provstiudvalget selv, foreslår arbejdsgruppen dog, at alle menighedsråd i provstiet skal høres skriftligt og med en rimelig frist. Alternativt kan der afholdes et budgetsamråd i henhold til reglerne herfor.

Kirkeministeriet kan overordnet tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag.

For så vidt angår arbejdsgruppens bemærkning om, at reserven af hensyn til uforudsete udgifter som minimum bør udgøre 5 % af det samlede ligningsbeløb i provstiet bemærkes det, at der ikke i den eksisterende bestemmelse om 5 %-reserven i § 7 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi er pligt til at afsætte en sådan reserve, og at den eksisterende bestemmelse vedrører mulighed for at afsætte op til 5 % af ligningsbeløbet til en reserve.

Reservens størrelse bør som udgangspunkt sikre, at de primære disponeringer fortsat sker hos menighedsrådene, og den største del af ligningsbeløbet bør således som udgangspunkt fordeles til menighedsrådenes som led i den ordinære budgetproces. Kirkeministeriet finder dog, at det bør overlades til en lokal beslutning, om og hvor stor en reserve der skal afsættes.

Kirkeministeriet bemærker endvidere, at arbejdsgruppens forslag flytter kompetencen til at beslutte, om der skal afsættes en reserve, til budgetsamrådet, mens kompetencen til at beslutte reservens størrelse fastholdes hos provstiudvalget, medmindre menighedsrådene vælger at have besluttende budgetsamråd. Kirkeministeriet vurderer, at denne ændring i forhold til den eksisterende lovgivning, som tillægger provstiudvalget kompetencen til at beslutte, om der skal afsættes en reserve, er berettiget i

lyset af, at den hidtidige lovgivningsmæssige begrænsning på reservens størrelse og anvendelsesområde samtidig ophæves.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Den foreslåede ordning indebærer ændringer i lov om folkekirkens økonomi, § 7 a om provstiuudvalgets adgang til at afsætte en reserve og om reservens størrelse og anvendelsesområde samt § 5 om budgetsamrådets adgang til at beslutte, om der skal afsættes en reserve og til at overtage kompetencen fra provstiuudvalget til at fastsætte reservens størrelse.

Med lovforslagets § 2, nr. 3, foreslås det, at opregningen af kompetencer, som et besluttende budgetsamråd kan overtage fra provstiuudvalget i § 5, stk. 4, i lov om folkekirkens økonomi, udvides, således at budgetsamrådet også kan overtage provstiuudvalgets kompetence til at fastsætte størrelse og udmøntning af reserven.

Med lovforslagets § 2, nr. 4, foreslås det, at det i et nyt stk. 6 i § 5 i lov om folkekirkens økonomi fastsættes, at budgetsamrådet skal beslutte, om der i forbindelse med budgetprocessen skal fastsættes en reserve.

Det er dermed budgetsamrådets rolle at tage stilling til, hvorvidt der inden for provstiet skal afsættes en reserve, som kan anvendes i løbet af budgetåret.

Uanset om kompetence til udmøntning af reserven ligger hos provstiuudvalget eller budgetsamrådet, skal der indenfor provstiet tages stilling til en ansøgningsprocedure. Dette er provstiuudvalgets, henholdsvis budgetsamrådets opgave at sikre sker.

Med lovforslagets § 2, nr. 8 og 14, foreslås det, at § 7 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi ændres, således at provstiets reserve ikke længere er begrænset til at udgøre op til 5 procent af ligningsbeløbet. Således tydeliggøres det, at provstiuudvalget alene har adgang til at fastsætte størrelsen af en reserve, som besluttet af budgetsamrådet, jf. § 5, stk. 6. Som følge af dette forslag foretages der ligeledes konsekvensændringer i § 19 stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi.

Med lovforslagets § 2, nr. 8, foreslås det desuden at tilføje et nyt stk. 3 i § 7 a i lov om folkekirkens økonomi, hvorefter anvendelsesområdet for reserven udvides til ikke kun at omfatte uforudsete udgifter, men alle kirkelige aktiviteter i ligningsområdet under lov om folkekirkens økonomi § 2 samt § 17 g, stk. 2.

Med lovforslagets § 2, nr. 8, foreslås det endelig at tilføje et nyt stk. 4 i § 7 a, i lov om folkekirkens økonomi, hvorefter provstiuudvalget skal sikre høring af menighedsrådene, hvis reserven skal udmøntes til provstiuudvalget. Der skal gives en rimelig svarfrist til menighedsrådene, så det sikres, at menighedsrådene kan nå at behandle anmodningen. Alternativt kan høringen foregå i forbindelse med et møde i budgetsamrådet, hvor menighedsrådenes repræsentanter inden har haft mulighed for at drøfte anmodningen med deres menighedsråd.

Der vil fortsat være mulighed for at fortsætte med puljer som samarbejder mellem menighedsråd, jf. samarbejdsreglerne i kapitel 8 i lov om menighedsråd, men behovet vurderes minimalt, hvis det gøres muligt at oprette en reserve som beskrevet.

3.8. Større fleksibilitet i den lokale budgetproces

3.8.1. Gældende ret

Budgetprocessen for menighedsråd og provstiudvalg er fastsat i §§ 4-7 a i kapitel 1 a samt i § 17 h i kapitel 2 a i lov om folkekirkens økonomi. Processen omfatter frister for udmelding af foreløbig ramme, indmelding af foreløbige budgetter, udmelding af endelige rammer, seneste tidspunkt for indmelding af kirkeskattebeløb til kommunen og menighedsrådenes færdiggørelse af budgettet. Processen omfatter desuden krav om afholdelse af budgetsamråd og af menighedsmøde. Provstiudvalgene og menighedsrådene har derfor ikke væsentlig mulighed for lokal tilpasning af processen, selv om de lokale forhold kan variere i forskellige provstier. Der kan for eksempel være stor forskel på den tidsmæssige placering af dialog med kommunen om udskrivningsgrundlaget og dermed den økonomiske sikkerhed for provstiet.

Ifølge § 4, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi fastsætter provstiudvalget de foreløbige driftsrammer for kirkekasserne. Provstiudvalget kan ved den foreløbige rammefastsættelse reservere et beløb til prioritering i forbindelse med fastlæggelse af de endelige driftsrammer og anlægsbevillinger.

I § 4, stk. 2-4, i lov om folkekirkens økonomi fastsættes der nærmere regler om menighedsrådenes udarbejdelse af budgetbidrag m.v., som indsendes til provstiudvalget inden en af provstiudvalget fastsat frist – dog senest 15. juni. I flersognspastorater udarbejdes budgetbidraget og eventuelle ønsker om yderligere driftsudgifter og bevillinger til anlæg for præsteembedets faste ejendomme på et fællesmøde mellem menighedsrådene. Menighedsrådene indhenter til brug for fællesmødet en udtalelse fra præstegårdsudvalget.

I lov om folkekirkens økonomi §§ 5-7 fastsættes den resterende del af budgetprocessen. Det følger af § 5 i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget indkalder en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd i provstiet til budgetsamråd. Da nogle provstier geografisk ligger i to eller flere kommuner, eller dele af flere kommuner, skal budgetsamrådet afholdes særskilt for sognene i den enkelte kommune. Dette skyldes, at de økonomiske forudsætninger kan være væsentligt forskellige i forskellige kommuner, da udskrivningsgrundlaget for kirkeskatten kan være forskelligt.

Budgetsamrådet er offentligt, og mødet skal bekendtgøres på en måde så folkekirkemedlemmerne kan blive bekendt med at der afholdes møde. Bekendtgørelsen om mødet skal også indeholde hvilke emner, der skal behandles på budgetsamrådet.

Budgetsamrådet har, jf. § 5, stk. 3 og 4, ikke besluttende myndighed, medmindre menighedsrådene på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg, beslutter at flytte en række nærmere angivne kompetencer fra

provstiudvalget til budgetsamrådet. Beslutningen herom gælder for hele menighedsrådenes funktionsperiode, og provstiudvalgets og budgetsamrådets kompetencer skal i givet fald fastlægges i en vedtægt.

Det følger af § 5, stk. 7, i lov om folkekirkens økonomi, at budgetsamrådets beslutninger om ændret kompetencefordeling, eller om etablering af samarbejde, sker ved afstemning. Ved afstemningen vægtes det enkelte menighedsråds stemme i forhold til antal af valgte medlemmer i det enkelte råd, og beslutningen træffes ved kvalificeret flertal på 2/3. Et samarbejde med provstiet som ramme ophører, hvis der på et efterfølgende budgetsamråd ikke er et kvalificeret flertal som nævnt ovenfor. Ved øvrige beslutninger vægtes stemmerne også som nævnt ovenfor, men beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Kirkeministeren er ifølge § 5, stk. 8, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om afholdelse af budgetsamråd. Kirkeministeren har fastsat nærmere bestemmelser om budgetsamrådets afvikling og indhold i cirkulære nr. 10240 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. Det gælder bl.a. i forhold til menighedsrådenes mulighed for indsigt i provstiudvalgets budget og regnskab i budgetprocessen.

Det følger af § 6 i lov om folkekirkens økonomi, at de økonomiske forhold i provstiet belyses på budgetsamrådet, ligesom målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv skal drøftes. Endvidere skal menighedsrådenes ønsker om nye større udgiftskrævende opgaver drøftes, med udgangspunkt i de fremsendte budgetbidrag. På baggrund af drøftelserne fastsætter provstiudvalget de overordnede målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv.

I § 7 i lov om folkekirkens økonomi reguleres processen efter afholdelse af budgetsamrådet. Efter budgetsamrådet fastsætter provstiudvalget rammebevilling for kirkekassens driftsudgifter og bevilling for kirkekassens anlægsudgifter. Herudover fastsætter provstiudvalget rammebevillingen for driftsudgifter og bevilling for anlægsudgifter for præsteembedets faste ejendomme, hvor der er flere menighedsråd.

Menighedsrådene skal inden for den af provstiudvalget fastsatte rammebevilling og bevilling til anlægsudgifter fastsætte budgettet for det kommende regnskabsår. Tilsvarende gælder for rammebevillingen og bevillingen til anlægsudgifter for præsteembedets faste ejendomme. Menighedsrådene afholder fællesmøde om præsteembedets faste ejendomme, som er et fælles ansvar. Til brug for fællesmødet indhentes en udtalelse fra præstegårdsudvalget. På fællesmødet træffes beslutning ved stemmeflertal om budgetbidraget for præsteembedets faste ejendomme.

§ 7, stk. 5, i lov om folkekirkens økonomi indeholder en bemyndigelse til, at kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om proceduren for fastsættelse af rammer og om indsendelse af budgetter for kirkekasserne til provstiudvalget. Kirkeministeren kan dog ikke fastsætte regler om størrelsen af kirkekassernes udgifter eller om kirkeskattens størrelse.

§ 17 h fastlægger tilsvarende, at provstiudvalgskassens udgifter dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunen. Ifølge § 17 h, stk. 2, udarbejder provstiudvalget årligt et budget over provstiudvalgskassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår, og efter § 17 h, stk. 4, kan kirkeministeren fastsætte nærmere regler om udarbejdelse af budget for provstiudvalgskassen.

Bemyndigelserne i §§ 7, stk. 5, og 17 h, stk. 4, er anvendt til at fastsætte nærmere regler om de lokale kassers budgetproces i cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. Cirkulæret fastlægger blandt andet nærmere regler og bevillingsvilkår for hhv. driftsbevillinger og anlægsbevillinger. Menighedsrådet disponerer frit over driftsbevillinger, mens anvendelse af anlægsbevillinger forudsætter provstiudvalgets godkendelse af det samlede anlægsprojekt. Det er med de nuværende regler ikke muligt at øremærke driftsbevillinger til bestemte formål eller gøre udmøntning betinget af forudgående godkendelse.

Det følger af § 7 a i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget fastsætter ligningsbeløbet til kommunens kirkekasser. Provstiudvalget har ved ligningsbeløbets fastsættelse adgang til at afsætte midler til en reserve på op til 5 % af ligningsbeløbet.

3.8.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen anfører, at der i den tidligere nævnte analyse fra Statens Analyser og Implementering (SAI) af de lokale niveauer (menighedsråd og provstier) oplevelse af rammerne for økonomistyring af de lokale kasser i folkekirken efterlyses større mulighed for en mere effektivt afviklet budgetproces. Særligt menighedsrådene oplever, at man bruger megen tid på budgetprocessen for det kommende år, da man allerede starter i marts/april og først er færdige i december. På samme tid udtrykkes der dog også tilfredshed med de eksisterende procestrin, som giver mulighed for god dialog om budgetterne i provstiet.

For at imødekomme både ønsket om at kunne effektivisere processen og at fastholde den gode dialog foreslår arbejdsgruppen, at der, efter lokalt ønske, gives mulighed for tilpasning af budgetprocessen.

Arbejdsgruppen foreslår, at der fremadrettet ikke er et lovfastsat krav om, at alle menighedsråd og provstiudvalg skal følge præcis den samme, centralt fastsatte proces. Det skal fortsat være et krav for alle menighedsråd, at budgettet for det kommende år skal være vedtaget senest den 31. december, da der ellers ikke være mulighed for at afholde udgifter efter 1. januar. Ligeledes skal det fortsat være et krav til alle ligningsområder, at kirkeskattebeløbet skal indmeldes til kommunen senest 15. september af hensyn til den kommunale budgetproces, hvori kommuneskatten og kirkeskatten fastsættes. Det skal omvendt ikke være et generelt krav til alle menighedsråd, at de for eksempel skal udarbejde et foreløbigt budget inden udmeldingen af de endelige rammer. Et eventuelt foreløbigt budget kan udarbejdes efter lokalt skøn.

For at fastholde forankringen af væsentlige beslutninger om den lokale økonomi i menighedsrådene, finder arbejdsgruppen at det eksisterende krav om afholdelse af budgetsamråd med deltagelse af provstiets menighedsråd bør opretholdes med henblik på at sikre en inddragende drøftelse af de overordnede økonomiske vilkår for provstiet i såvel et kort som et længere perspektiv.

Arbejdsgruppen foreslår, at der i lov om folkekirkens økonomi indføres en bemyndigelsesbestemmelse, som giver mulighed for, at kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om budgetprocessen. Dette svarer til den bemyndigelse, kirkeministeren i den nuværende økonomilov har i forhold til regnskabsprocessen.

Arbejdsgruppen foreslår, at bemyndigelsen skal udmøntes ved fastsættelse af regler for den lokale budgetproces, som giver provstiudvalget mulighed for, efter høring af budgetsamrådet, at beslutte og udmelde en tilpasset budgetproces til menighedsrådene senest i februar måned året før budgetåret. En lokalt tilpasset budgetproces vil dog fortsat skulle overholde krav om afholdelse af budgetsamråd, frist for indmelding af kirkeskattebeløb til kommunens senest 15. september og frist for endelig vedtagelse af de lokale budgetter senest 31. december.

Arbejdsgruppen anfører desuden, at de eksisterende regler for kirke- og provstiudvalgskassernes budget som udmøntet med hjemmel i lov om folkekirkens økonomi, hvor forpligtende, øremærkede midler alene kan udmøntes til anlægsbevillinger, særligt af provstiudvalgene opleves som hæmmende for god økonomisk prioritering og styring.

Arbejdsgruppen anfører således, at det kan give god mening for provstiudvalgene at imødekomme og prioritere ønsker til særlige driftsmæssige projekter af begrænset varighed med øremærkede og tidsbegrænsede bevillinger. Hvis et menighedsråd modtager en sådan bevilling som en del af driftsrammen, er der imidlertid ingen kontrol med, at beløbet anvendes til det aftalte formål, og det er vanskeligt for såvel de pågældende menighedsråd som provstiudvalget at bevare overblik over projektøkonomien, da den indgår i den almindelige driftsøkonomi.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der oprettes en ny bevillingstype inden for driftsrammen: Projektbevillinger. Projektbevillinger skal anvendes til nærmere bestemte driftsformål, men et eventuelt overskud skal håndteres på samme måde som overskud fra anlægsbevillinger og tilfalder således ikke automatisk menighedsrådets frie midler, jf. det særskilte forslag i afsnit 3.9 om, at provstiudvalget kan beslutte at tilbageføre ubrugte anlægs- og projektbevillinger til provstiets reserve. Arbejdsgruppen foreslår desuden, at der også skal aflægges særskilt regnskab for projektbevillinger, svarende til anlægsbevillinger.

Forslaget skal ikke ses som et ønske om at fastlåse en større del af menighedsrådenes driftsrammer, end der er praksis for i dag, men som en mulighed for at styrke den lokale økonomistyring.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag.

3.8.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 2, nr. 2 indsættes der en ny og kortere § 4 i lov om folkekirkens økonomi. Efter § 4, stk. 1, er det fortsat et krav, at menighedsrådene årligt udarbejder et budget for kirkekassen på baggrund af provstiudvalgets udmelding af driftsramme, anlægsramme og – som noget nyt – projektbevilling.

Projektbevillinger indføres med lovforslaget som en ny bevillingstype i tillæg til driftsbevilling og anlægsbevilling. Projektbevillinger benyttes til driftsformål, men er underlagt de samme bevillingsvilkår som anlægsbevillinger, jf. nedenfor om udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelsen i § 4, stk. 2.

Efter § 4, stk. 2, bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler for udmelding af driftsramme, anlægsramme og projektbevilling, budgettets opbygning og udarbejdelse herunder frister, tilsyn, forhold vedr. præsteembedets faste ejendomme og offentliggørelse.

Bemyndigelsesbestemmelsen skal ses i sammenhæng med den tilsvarende bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om regnskabet, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskabet, der allerede i dag er givet til kirkeministeren i § 9 i lov om folkekirkens økonomi. Det forekommer således hensigtsmæssigt, at de nærmere bestemmelser om såvel budget- som regnskabsprocessen kan fastlægges i bestemmelser i medfør af lov, frem for i detaljeret form i selve loven.

Med lovforslagets § 2, nr. 13, opdateres bestemmelserne om provstiudvalgenes budgetproces i § 17 h, stk. 2 og 4, i lov om folkekirkens økonomi, så de svarer til de foreslåede bestemmelser for menighedsrådenes budgetproces.

Med ændringen af § 17 h, stk. 2, ændres formuleringen ”budget over provstiudvalgskassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår” til ”budget for provstiudvalgskassen på baggrund af den fastsatte driftsramme, anlægsramme og projektbevilling”. Indholdsmæssigt indebærer ændringen alene introduktion af projektbevilling med samme bevillingsvilkår som anlægsbevillinger, jf. nedenfor.

Med ændringen af § 17 h, stk. 4, bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler for udmelding af driftsramme, anlægsramme og projektbevilling, budgettets opbygning og udarbejdelse herunder frister, tilsyn og offentliggørelse. Ordlyden af den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse til, at kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse af budget for provstiudvalgskassen, bringes dermed i overensstemmelse med den tilsvarende bemyndigelsesbestemmelse i forhold til menighedsrådenes budgetproces, jf. ovenfor om § 4, stk. 2, idet provstiudvalgets budgetproces dog ikke omfatter forhold vedr. præsteembedets faste ejendomme.

Det er hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 4, stk. 2, skal anvendes til at fastsætte nærmere regler for menighedsrådenes budgetproces i et

opdateret cirkulære om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. (aktuelt nr. 10204 af 30. november 2016), herunder med henblik på at gøre budgetprocessen mere fleksibel for at kunne tilpasses lokale forhold og ønsker.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil for det første blive anvendt til at fastsætte nærmere regler for udmelding af driftsramme, anlægsramme og projektbevilling. Der forventes ikke at ske ændringer i forhold til udmelding og bestemmelser om driftsramme og anlægsramme. Projektbevillinger vil skulle anvendes til nærmere bestemte driftsformål, men et eventuelt overskud vil i modsætning til den almindelige driftsbevilling skulle håndteres på samme måde som overskud fra anlægsbevillinger. Et eventuelt overskud vil således ikke automatisk tilfalde menighedsrådets frie midler, jf. afsnit 3.9 om provstiudvalgets mulighed for at tilbageføre ubrugte anlægs- og projektbevillinger til provstiets reserve. Der vil også skulle aflægges særskilt regnskab for projektbevillinger på samme måde som for anlægsbevillinger.

Provstiudvalget fastsætter således efter afholdelse af budgetsamråd eventuelle projektbevillinger, ligesom det er tilfældet med de øvrige bevillinger. Efter provstiudvalgets udmelding af driftsbevilling, anlægsbevilling og projektbevilling, fastsætter menighedsrådet budgettet for det kommende regnskabsår.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil for det andet blive anvendt til at fastsætte nærmere regler for budgettets opbygning og udarbejdelse, herunder den systemmæssige understøttelse af aflevering m.v. De nærmere bestemmelser vil som hidtil indebære, at Kirkeministeriet autoriserer kontoplanerne, som menighedsrådene skal anvende, og fastsætter oversigterne til budgettet på baggrund heraf. Kirkeministeriet tilstræber i den forbindelse, at budgetter for menighedsråd og provstiudvalget lever op til tilsvarende krav for gennemsigtighed og åbenhed som for den offentlige sektor i øvrigt.

Frister for budgetprocessen kan med bemyndigelsen også fastsættes af kirkeministeren. Denne del af bemyndigelsen skal særligt give den ønskede fleksibilitet i budgetprocessen, da kun de helt centrale frister og procestrin fastholdes som obligatoriske for alle. Det gælder krav om afholdelse af minimum et budgetsamråd i forbindelse med budgetprocessen, indmelding af rammer til kommunerne senest den 15. september og at der skal foreligge et færdigt og vedtaget budget senest 31. december året før budgetåret. Bemyndigelsesbestemmelsen vil dog også blive anvendt til at fastlægge mere detaljerede frister i form af en standard budgetproces, som provstier og menighedsråd skal benytte, hvis ikke provstiudvalget efter høring af menighedsrådene, har fastsat en lokalt tilpasset proces.

Bemyndigelsesbestemmelsen kan for det tredje blive anvendt til at fastsætte nærmere regler for tilsynet med budgetprocessen. Tilsynet med menighedsrådenes økonomiske forvaltning varetages i henhold til § 45 i lov om menighedsråd af provstiudvalget og stiftsøvrigheden efter de bestemmelser, der er fastsat herom. Tilsynet er ikke nærmere reguleret i lov om folkekirkens økonomi, men det vurderes hensigtsmæssigt at kunne

fastsætte nærmere betingelser herom, herunder i lyset af den foreslåede udvidelse af muligheden for at samarbejde mellem folkekirkelige myndigheder på tværs af niveauer, jf. afsnit 3.1.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil for det fjerde blive anvendt til at fastsætte nærmere regler vedrørende præsteembedernes faste ejendomme, herunder vedrørende indhentning af budgetbidrag og budgetønsker fra menighedsråd og præstegårdsudvalg. De gældende regler tænkes ikke ændret i forbindelse med udmøntningen af bestemmelsen.

Endelig vil bemyndigelsesbestemmelsen blive anvendt til at fastsætte nærmere regler om offentliggørelse af budgettet. De gældende regler herom tænkes ikke ændret i forbindelse med udmøntningen af bestemmelsen.

Bemyndigelsesbestemmelsen i § 17 h, stk. 4, tænkes tilsvarende anvendt til at fastsætte nærmere regler for provstiudvalgenes budgetproces med henblik på at gøre processen mere fleksibel, så den kan tilpasses de lokale forhold. Det vil ligeledes ske i cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v.

3.9. Mulighed for at tilbageføre ubrugte anlægs- og projektmidler og for at foretage central opsparing af anlægsmidler

3.9.1. Gældende ret

Efter § 7 i lov om folkekirkens økonomi fastsætter provstiudvalget rammerne for kirkekassens driftsbevilling og anlægsbevillinger. Efter § 7, stk. 5, kan kirkeministeren fastsætte nærmere regler om proceduren for fastsættelse af rammerne.

Bemyndigelsesbestemmelsen er udmøntet i cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v., som blandt andet fastsætter nærmere regler og bevillingsvilkår for menighedsrådenes driftsbevillinger og anlægsbevillinger. Menighedsrådet disponerer frit over driftsbevillinger, mens anlægsbevillinger gives til et nærmere bestemt formål, og anvendelsen forudsætter provstiudvalgets godkendelse af det samlede anlægsprojekt.

Der er i dag i vejledning nr. 10205 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget regnskab og revision m.v. opstillet retningslinjer for håndtering af eventuelle ikke anvendte anlægsmidler. Et mindreforbrug som følge af god anlægsstyring overføres til menighedsrådets frie midler, mens et mindreforbrug som følge af ændringer i projektet indgår i en fornyet prioritering i forbindelse med næste budgetproces. De ikke anvendte midler kan dog ikke, uden provstiudvalgets godkendelse, flyttes fra anlæg til drift. I flere provstier har man lokalt aftalt, at mindreforbrug af anlægsmidler indgår til fornyet disponering i ligningsområdet. Det kan dog kun ske i forbindelse med den ordinære budgetproces, hvilket ofte indebærer et tidsmæssigt langstrakt forløb.

Det er i dag ikke muligt at foretage opsparing til menighedsrådene i provstiudvalgskassen. I stedet er der i mange provstier praksis for, at menighedsråd sparer op til igangsættelse af større anlægsprojekter i den enkelte kirkekasse. Provstiudvalgets godkendelse af, at et menighedsråds opsparing til et anlægsprojekt kan igangsættes, er dog ikke en godkendelse af, at selve anlægsprojekt kan påbegyndes. Denne godkendelse gives først, når et samlet projekt og den samlede økonomi er på plads.

3.9.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen anfører, at menighedsrådenes opsparing til anlæg over flere år kan være hensigtsmæssigt, hvor det ikke på én gang i et år er muligt at afsætte den samlede økonomi til et anlægsprojekt. De eksisterende regler indebærer dog, at der akkumuleres ofte betydelige opsparinger i flere forskellige kirkekasser, som de enkelte menighedsråd har ansvaret for at forvalte. Det kan give udfordringer, da menighedsrådene ikke har nogen garanti for indeståender ved en bank eller sparekasses eventuelle konkurs, som det er tilfældet for privatpersoner. Det er desuden vanskeligt at forrente midlerne i et svært investeringsmarked, hvor også almindelige bankkonti giver negative renter.

Arbejdsgruppen anfører på den baggrund, at det samlet set er uhensigtsmæssigt, at der i kirkekasserne henstår betydelige midler som kunne indgå i en samlet prioritering af midlerne inden for provstiet. Arbejdsgruppen peger særligt på akkumulering af videreførte midler for anlægsarbejder, der er afsluttet, men hvor der ikke er taget stilling til anvendelsen af mindreforbruget, og på, at midlerne fra et overskud efter et gennemført anlægsprojekt, eller et anlægsprojekt, som i opsparingsfasen er blevet aflyst, i dag kun kan disponeres på ny i forbindelse med den ordinære budgetproces.

For at styrke den samlede økonomistyring og for at sikre, at anlægsprojekter m.v. hurtigere kan igangsættes af menighedsråd og provstiudvalg, foreslår arbejdsgruppen derfor, at det bliver muligt for provstiudvalget at tilbageføre mindreforbrug fra afsluttede anlægsbevillinger til provstiudvalgets reserve, hvorfra de igen kan disponeres. Muligheden for at tilbageføre midler skal også gælde ved aflyste anlægsprojekter, men beslutningen kan i givet fald kun ske med det berørte menighedsråds tilslutning, da provstiudvalget ikke egenhændigt bør kunne aflyse et anlægsprojekt, som der allerede er givet tilsagn om opsparing til.

Arbejdsgruppen foreslår tilsvarende, at mindreforbrug fra afsluttede eller aflyste projektbevillinger, jf. afsnit 3.8.3, skal kunne tilbageføres til provstiudvalgets reserve, hvorfra de igen kan disponeres.

Både for tilbageføring af anlægs- og projektbevillinger forudsætter tilbageføringen en aktiv beslutning af provstiudvalget og kan først ske efter, at anlægs- hhv. driftsprojektet er afsluttet og der er aflagt regnskab.

Arbejdsgruppen foreslår herudover, at man efter lokal beslutning kan samle opsparinger til anlægsprojekter i provstiudvalgskassen. Arbejdsgruppen anfører i den forbindelse, at opsparing kun bør ske til navngivne projekter, og at der således ikke er tale om en pulje af midler uden formål, som henstår i provstiudvalgskassen.

Det er arbejdsgruppens forventning, at en samling af midlerne et sted vil give bedre mulighed for professionel håndtering af midlerne til fordel for alle i ligningsområdet. Provstiudvalget vil fortsat skulle agere i et vanskeligt marked, men med flere midler åbnes også flere muligheder for investering. En samling af de opsparede midler vil desuden give provstiudvalg og menighedsråd et bedre overblik over, hvor mange penge som henstår fra år til år uden at blive anvendt.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag.

3.9.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslaget § 2, nr. 9 og 13, indsættes nye bestemmelser i form af ny § 7 c og ny § 17 h, stk. 5, i lov om folkekirkens økonomi, hvorefter menighedsrådene og provstiudvalgene i løbet af året kan disponere over budgettet inden for de af provstiudvalget udmeldte driftsrammer, anlægsrammer og projektbevillinger.

Der indføres med den nye § 7 c en bemyndigelse til kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler for menighedsrådenes disponeringsmuligheder inden for rammerne.

Der indføres tilsvarende med den nye § 17 h, stk. 5, en bemyndigelse til kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler for provstiudvalgenes disponeringsmuligheder inden for rammerne.

Bemyndigelsesbestemmelserne vil for det første blive anvendt til at fastsætte nærmere regler for menighedsrådenes og provstiudvalgenes muligheder for løbende at omdisponere i forhold til deres oprindelige budget. Der kan således for eksempel omdisponeres mellem drift og anlæg i løbet af regnskabsåret. Disponeringsmulighederne omfatter ligeledes disponering vedrørende mindreforbrug, herunder som følge af anlægsarbejde, der er afsluttet eller aflyst.

Bemyndigelsesbestemmelserne vil for det andet blive anvendt til at fastsætte nærmere regler om muligheden for at tilbageføre ikke anvendte anlægs- og projektbevillinger. Tilbageføring skal ske til provstiets reserve og kan herfra anvendes til nye formål, jf. afsnit 3.7.3.

Tilbageføringen forudsætter en aktiv beslutning af provstiudvalget og kan først ske efter, at anlægs- hhv. driftsprojektet er afsluttet, og der er aflagt regnskab. Muligheden for at tilbageføre midler vil også gælde ved aflyste anlægs- og driftsprojekter, men beslutningen kan i givet fald kun ske med det berørte menighedsråds tilslutning.

Bemyndigelsesbestemmelserne vil for det tredje blive anvendt til at fastsætte nærmere regler om muligheden for at samle opsparinger fra flere eller alle menighedsråd i provstiudvalgskassen. Selv om midlerne er placeret i provstiudvalgskassen, kan opsparing kun ske til navngivne projekter. Der vil således ikke kunne ske opsparing af anlægsmidler i provstiudvalgskassen uden nærmere angivne, konkrete formål. Når anlægsprojekter skal sættes i gang, kan pengene overføres til menighedsrådene, som herefter bestyrer midlerne inden for samme regler som i dag.

Bemyndigelsesbestemmelserne vil for det fjerde blive anvendt til at fastsætte nærmere regler for delegering af ansvar for beslutninger m.v., herunder for udarbejdelse af regnskabsinstruksernes bilag, hvori bl.a. præstens, øvrige ansattes og menighedsrådsmedlemmernes mulighed for at disponere over midlerne i kirkekassen fastsættes.

3.10. Ophævelse af krav om tilsynsmyndighedens godkendelse af menighedsråds og provstiudvalgets regnskaber

3.10.1. Gældende ret

Det fremgår af § 9 i lov om folkekirkens økonomi, at menighedsrådet årligt aflægger regnskab for kirkekassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabet's aflæggelse og revision af regnskabet.

Tilsvarende bestemmelse om, at provstiudvalget årligt aflægger regnskab for provstiudvalgskassen, samt at kirkeministeren fastsætter nærmere regler om aflæggelse af regnskaber for provstiudvalgskassen, fremgår af § 17 h, stk. 6, i lov om folkekirkens økonomi.

De nærmere regler om regnskabet's aflæggelse er fastsat i cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. samt i vejledning nr. 10205 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision. Regnskabet afleveres senest den 1. april året efter regnskabsåret og revideres herefter frem til den 15. september. Efter endt revision skal menighedsrådene behandle revisors bemærkninger i erklæring og protokol, hvorefter regnskabet skal godkendes af provstiudvalget. Provstiudvalgenes regnskaber følger en tilsvarende proces, men sendes til godkendelse hos stiftsøvrigheden.

Først efter godkendelsen af provstiudvalget henholdsvis stiftsøvrigheden og senest den 1. februar to år efter regnskabsåret offentliggøres regnskaberne herefter på sogn.dk og provsti.dk.

Reglerne indebærer, at menighedsråd og provstiudvalg skal behandle deres eget regnskab på flere møder. Først godkendes regnskabet i forbindelse med afleveringen. Dernæst behandles revisionens kommentarer når disse modtages. Og endelig afsluttes behandlingen, når provstiudvalget henholdsvis stiftsøvrigheden har taget stilling til menighedsrådets henholdsvis provstiudvalgets behandling af revisionens og tilsynsmyndighedens bemærkninger.

3.10.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen anfører, at analysen fra Statens Analyser og Implementering (SAI) af de lokale niveauer (menighedsråd og provstier) oplevelse af rammerne for økonomistyring af de lokale kasser i folkekirken i det store hele vurderer regnskabsprocessen som velfungerende. Undersøgelsen viser dog samtidig en vis frustration over den langtrukne regnskabsproces.

Arbejdsgruppen finder dog, at det er vanskeligt at fjerne alle procestrin for menighedsrådenes og provstiudvalgenes regnskabsgodkendelse, men foreslår at forkorte og afbureaukratisere processen samt fremskynde offentliggørelsen af regnskabet ved:

- Ophævelse af kravet om provstiudvalgets godkendelse af menighedsrådets regnskab
- Ophævelse af kravet om stiftsøvrighedens godkendelse af provstiudvalgets regnskab
- Indførelse af krav om offentliggørelse af regnskaberne umiddelbart efter aflevering af regnskabet, dvs. inden revisionsprocessen.

Arbejdsgruppen peger således på, at der ikke sker væsentlige ændringer i de afleverede regnskaber mellem 1. april året efter regnskabsåret og de offentliggjorte regnskaber 1. februar to år efter regnskabsåret. Hvis revisor finder mindre fejl, opfordres i stedet normalt til at foretage en tilretning som primopostering i året efter regnskabsåret.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at processen ændres, således at regnskabet kan offentliggøres, så snart det er godkendt af menighedsrådet eller provstiudvalget. Efterfølgende lægges revisionserklæringen ud sammen med regnskabet på sogn.dk og provsti.dk, når denne foreligger.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag.

Kirkeministeriet bemærker i den forbindelse, at den langstrakte proces, før de lokale regnskaber kan offentliggøres, også har betydning for, hvornår konsoliderede tal for folkekirken samlede økonomi kan offentliggøres af Kirkeministeriet. Da offentliggørelse af de lokale regnskaber i dag først sker i februar år to efter regnskabsåret, opleves tallene af mange som forældede på udgivelsestidspunktet.

3.10.3 Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 2, nr. 10, ændres § 9, stk. 1, i lov om folkekirken økonomi, således at bemyndigelsen til kirkeministeren også omfatter fastsættelse af frister for menighedsrådets aflæggelse af regnskaber og for offentliggørelse af disse, mens godkendelse af regnskaberne hos provstiudvalget udgår.

Med lovforslagets § 2, nr. 13 ændres tilsvarende den gældende § 17 h, stk. 6, som efter lovforslaget bliver § 17 h, stk. 7, således at bemyndigelsen til kirkeministeren også omfatter frister for provstiudvalgenes aflæggelse af

regnskaber og for offentliggørelse af disse, mens godkendelse af regnskaberne hos stiftsøvrigheden udgår.

Med ophævelsen af kravet om formel godkendelse af menighedsrådenes og provstiudvalgenes reviderede regnskaber af henholdsvis provstiudvalget og stiftsøvrigheden fjernes der et processuelt skridt, der kan anses for overflødig og bureaukratisk, og som forsinker offentliggørelsen af konsoliderede tal for folkekirkens samlede økonomi.

En ophævelse af kravet om aktiv godkendelse ændrer ikke på provstiudvalgenes og stiftsøvrighedernes tilsynsforpligtelse med henholdsvis menighedsrådenes og provstiudvalgenes regnskaber. Tilsynet udøves gennem de løbende budgetopfølgninger, som henholdsvis menighedsrådene og provstiudvalgene fortsat skal indsende, samt i forbindelse med revisors afgivelse af revisionserklæring og protokol. Hvis provstiudvalget eller stiftsøvrigheden i gennemgangen af revisors bemærkninger observerer konklusioner vedrørende økonomi eller forvaltning, som giver anledning til bekymring, vil det fortsat være en pligt for tilsynsmyndigheden at reagere. Dette kan og bør ske uafhængigt af, om et krav om formel godkendelse af regnskaberne af tilsynsmyndigheden fastholdes i regelsættet.

Bemyndigelsesbestemmelserne tænkes udmøntet i opdateringer af cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. og vejledning om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v.

Med præciseringen af bemyndigelsesbestemmelsen til også at omfatte frister bliver kirkeministerens bemyndigelse mere tydelig i forhold til fastsættelsen af frister i regnskabsprocessen, herunder offentliggørelse.

Inden for rammerne af bemyndigelsesbestemmelsen kan der endvidere fastsættes nærmere regler om, at offentliggørelse vil kunne ske automatisk ved aflevering via det folkekirkelige it-system, Dataarkivet. Tilsvarende vil revisionserklæringen kunne offentliggøres på en ønsket dato, når den af provstirevisor er lagt i Dataarkivet. Menighedsrådene og provstiudvalgene vil herefter ikke skulle foretage sig yderligere for, at offentliggørelsen sker.

3.11. Krav om offentliggørelse af dagsorden, beslutningsprotokol m.v.

3.11.1. Gældende ret

Ifølge § 17 f i lov om folkekirkens økonomi kan kirkeministeren fastsætte regler om valg til provstiudvalg, budgetudvalgets sammensætning samt om provstiudvalgets og budgetudvalgets virksomhed. Bemyndigelsen er udmøntet i cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v.

3.11.2. Kirkeministeriets overvejelser

Arbejdsgruppen peger på, at selv om der i mange tilfælde er sammenfald mellem kommunegrænser og provstigrænser i Danmark, er der en række kommuner, hvor flere provstiudvalg skal dele den opkrævede kirkeskat. Når et ligningsområde dækker over flere provstier, skal der ofte nedsættes et budgetudvalg. Budgetudvalget tager stilling til den samlede økonomi indenfor ligningsområdet, herunder hvor meget der skal opkræves i kirkeskat samt fordelingen mellem ligningsområdets provstier. Budgetudvalgenes aktiviteter og beslutninger vedrører således primært fordelingen af den kirkelige ligning til de underliggende provstier.

En gennemgang af folkekirkens struktur i forhold til ligningsområder og provstiudvalg viser, at en væsentlig del af folkekirkens lokale kassers økonomi, indledende bliver prioriteret af et budgetudvalg. Dette skyldes, at en række af de store byer i Danmark dækker over flere provstier og dermed har budgetudvalg. Der er i dag ikke krav om, at dagsorden, beslutningsprotokol m.v. fra provstiudvalgenes og budgetudvalgenes møder skal offentliggøres, uanset at dette er udbredt praksis, herunder særligt for provstiudvalg.

Arbejdsgruppen finder, at de beslutninger, der træffes i provstiudvalg og budgetudvalg, har en sådan betydning for de lokale kassers økonomi, at der bør stilles udtrykkeligt krav om offentliggørelse af beslutninger truffet i disse udvalg.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag.

3.11.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 2, nr. 11, udvides bemyndigelsen i § 17 f i lov om folkekirkens økonomi til også at omfatte fastsættelse af regler om beslutningsprotokol og offentliggørelse m.v.

Den foreslåede bemyndigelse tænkes anvendt til at fastsætte regler om, at dagsorden, beslutningsprotokol m.v. fra provstiudvalgenes og budgetudvalgenes møder skal offentliggøres med henblik på at sikre mere åbenhed og gennemsigtighed om beslutninger, der vedrører folkekirkens lokale kasser.

3.12. Ophævelse af lov om forsøg i folkekirken

3.12.1. Gældende ret

Menighedsrådenes muligheder for at afprøve nye organisationsformer er reguleret i lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken.

Det følger af § 1, at formålet med forsøg er at afprøve rammerne for organisering af menighedsrådenes opgaver med henblik på at lette menighedsrådenes arbejde og skabe bedre mulighed for, at menighedsrådene kan organisere sig individuelt.

Med lovens § 2, stk. 1, kan forsøgene fravige den organisering og opgavefordeling, der følger af lov om menighedsråd, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m., lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. og lov om folkekirkens økonomi samt de administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af de nævnte love.

Med lovens § 3, stk. 1, fastsættes kredsen af forsøgsdeltagere. Deltagere i forsøg kan således være et eller flere menighedsråd, eventuelt i samarbejde med provstiudvalg, biskopper, stiftsøvrigheder eller andre folkekirkelige myndigheder, institutioner m.v.

Det følger af § 4, stk. 1, at Kirkeministeren hvert år udbyder en eller flere forsøgsrammer, som menighedsråd m.v. kan ansøge om at deltage i. Siden lov om forsøg i folkekirken trådte i kraft er der blevet udbudt 11 forsøgsrammer om bl.a. formålsbestemte puljer i provstiudvalgskassen, selvstændig økonomi til samarbejder, mulighed for at flytte opgaver, ansvar og finansiering til provstiudvalget eller biskoppen/stiftsøvrigheden og om ændret intern organisering i menighedsrådene. Under forsøgsperioden er der etableret forsøg under 6 af de 11 udbudte forsøgsrammer.

Af § 4, stk. 1, følger det endvidere, at forsøgsperioden er 2 år fra iværksættelsestidspunktet. Med § 5 gives der mulighed for, at menighedsrådene, ved forsøgsperiodens udløb, kan ansøge kirkeministeren om forlængelse af forsøget med op til 2 år. Ved ændring af lov om forsøg i folkekirken blev der givet mulighed for, at forsøgsdeltagerne kunne udfase forsøgene inden udgangen af 2023.

Alle forsøg skal ifølge lovens § 8 evalueres af Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV). Det fremgår at lovbemærkningerne til lov om forsøg i folkekirkens afsnit 2.2., at hensigten er at sikre en central, systematisk erfaringsopsamling, så man får et solidt og bredt grundlag for en eventuel revision af den kirkelige lovgivning.

Det følger af lovens § 10, at kirkeministeren på baggrund af evalueringerne tager stilling til om forsøgene skal føre til en revision af gældende ret. Ifølge § 12, stk. 2, skal kirkeministeren fremsætte forslag om revision af loven senest i folketingsåret 2022-23.

3.12.2. Kirkeministeriets overvejelser

Det er Kirkeministeriets vurdering, at lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken pr. 1. januar 2024 har udtømt sit indhold, da de igangsatte forsøg er ved at blive udfaset. Loven bør derfor ophæves.

Siden lov om forsøg i folkekirken trådte i kraft har der som nævnt under gældende ret været udbudt i alt 11 forsøgsrammer og etableret forsøg under seks af de udbudte forsøgsrammer. De fem forsøgsrammer, som ikke blev søgt og anvendt af nogen ansøgere var: ”Samarbejde mellem menighedsråd om fælles bygningsadministration og -vedligeholdelse om udlicitering af hele eller dele af opgaven til ekstern leverandør” (forsøg 4), ”Fælles kontaktperson for flere menighedsråds personale” (forsøg 8), ”Placering af

visse eller alle administrative opgaver og ansvaret herfor (kompetencen) hos biskoppen/stiftsøvrigheden” (forsøg 9), ”Fælles udvalg med beslutningskompetence på tværs af menighedsråd” (forsøg 10) og ”Samarbejde mellem kontaktpersoner på tværs af menighedsråd” (forsøg 11).

I forbindelse med udfasningen af forsøgene har Kirkeministeriet taget højde for, at evalueringen af de seks anvendte forsøgsrammer har kunnet indgå i Arbejdsgruppen vedr. opdatering af bestemmelser om de lokale kasser i lov om folkekirkens økonomi. Dette angår særligt de økonomirelaterede forsøgsrammer, herunder forsøg med puljer i provstiudvalgskassen og forsøg organiseret som en selvstændig juridisk enhed.

Med udgangspunkt i evalueringen foreslår arbejdsgruppen, at fem af de anvendte forsøgsrammer implementeres i lovgivningen som permanente ordninger på forskellig vis. Det gælder: ”Placering af formålsbestemte puljer i provstiudvalgskassen” (forsøg 1), ”Ændret organisering af samarbejder som selvstændig juridisk enhed” (forsøg 2 og 3) samt en kombination af de to forsøg ”Samarbejde mellem menighedsråd, hvor hele eller dele af bygningsadministrationen og -vedligeholdelsen, ansvaret herfor (kompetencen) og finansieringen heraf placeres i provstiudvalget” (forsøg 5) og ”Placering af visse eller alle administrative opgaver, ansvaret herfor (kompetencen) og finansiering heraf i provstiudvalget” (forsøg 6).

Arbejdsgruppen foreslår nærmere bestemt, at puljeforsøgene ikke implementeres i lovgivningen på samme måde som i forsøgene, men i en ændret form, hvor puljerne erstattes af en mulighed for at etablere en større reserve i provstiudvalgskassen til disponering i løbet af regnskabsåret, jf. afsnit 3.8.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at muligheden for at etablere selvstændige juridiske enheder implementeres i lovgivningen med en mindre ændring til bestemmelserne i lov om folkekirkens økonomi. Ændringen vedrører hvem der fastsætter ligningsbeløbet til den selvstændige juridiske enhed, jf. afsnit 3.4.

Endelig indgår erfaringerne fra forsøgslovgivningen i overvejelserne om udvidelse og forenkling af muligheden for at etablere samarbejder mellem menighedsråd og provstiudvalg uden dispensation fra Kirkeministeriet, jf. afsnit 3.1.

Ud over disse fem anvendte forsøgsrammer har arbejdsgruppen drøftet, om forsøg under forsøgsrammen ”Ny organisering af menighedsrådets arbejde – fra roller til ansvar og opgaver” (forsøg 7) bør give anledning til ændring af den kirkelige lovgivning på nuværende tidspunkt. Arbejdsgruppens konkluderer i den forbindelse, at et eventuelt initiativ vedrørende dette forsøg bør behandles i et evt. fremtidigt arbejde med opdatering af andre kapitler i lov om menighedsråd end kapitel 8 om samarbejde mellem menighedsråd m.v.

Kirkeministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens overvejelser og forslag, herunder at erfaringerne fra forsøg under forsøgsrammen ”Ny organisering

af menighedsrådets arbejde – fra roller til ansvar og opgaver” (forsøg 7) kan indgå i et evt. fremtidigt arbejde med opdatering af andre kapitler i lov om menighedsråd end kapitel 8 om samarbejde mellem menighedsråd m.v.

3.12.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås det, at lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken ophæves den 1. januar 2024. Baggrunden for ophævelsen er, at forsøgene er ved at blive udfaset og ophører ved udgangen af 2023. Loven er derfor ikke længere aktuel og bør derfor ophæves af ordensmæssige hensyn.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes at have begrænsede implementeringskonsekvenser for menighedsråd og provstiudvalg, idet der dog særligt i de første år må forventes at skulle anvendes ekstra ressourcer på at etablere nye samarbejder inden for rammerne af de beskrevne ændringer, ligesom det må forventes, at nogle af eksisterende samarbejder, som er oprettet med dispensation fra Kirkeministeriet, vil blive tilpasset de nye ordninger.

Kirkeministeriet vurderer, at antallet af ansatte ved provstiudvalgene kan ventes at stige med indførelse af mulighed for at ansætte specialiseret arbejdskraft ved delegation af opgaver fra menighedsrådene til provstiudvalgene. Ideelt vil delegationen medføre en besparelse hos menighedsrådene. I det omfang, menighedsrådene fastholder deres nuværende medarbejdere til andre opgaver, vil det stigende antal ansatte hos provstiudvalgene medføre en samlet stigning i de lokale kassers lønudgifter. Det er dog også forventningen, at ansættelse af specialiseret arbejdskraft vil kunne medføre andre besparelser gennem bedre opgaveløsning. Ansættelse af specialiseret arbejdskraft, f.eks. medarbejdere med byggeteknisk kompetence, vil samtidig kunne nedbringe behovet for køb af ydelser fra eksterne rådgivere.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgere.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den ... til den ... været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

...

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af § 42 a, stk. 1, i lov om menighedsråd, at to eller flere menighedsråd kan indgå aftale om samarbejde om løsning af de opgaver, der finansieres af kirkekassen i medfør af § 2 i lov om folkekirkens økonomi.

Det foreslås at ændre § 42 a, stk. 1, ved at indsætte et nyt 2. pkt., hvor det foreslås, at de etablerede samarbejder efter 1. pkt., kan oprettes som en selvstændig juridisk enhed, hvis de opfylder betingelserne i § 1, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi. Selvstændige juridiske enheder kan ikke benytte en fællesbestyrelse, jf. kapitel 8 a.

Forslaget vil indebære, at samarbejder mellem menighedsråd kan oprettes som en selvstændig juridisk enhed med et eget regnskab. Forslaget skal ses i sammenhæng med § 2, nr. 1, hvor kriterierne for oprettelse af et samarbejde som selvstændig juridisk enhed fremgår.

Formålet er, at et samarbejde med en væsentlig økonomi kan oprettes med et eget regnskab og derved undgå, at samarbejdets økonomi skal indgå som en del af menighedsrådets regnskab.

Muligheden for at oprette et økonomisk omfattende samarbejde som en selvstændig juridisk enhed gælder kun samarbejder mellem menighedsråd efter § 42 a og § 43 i lov om menighedsråd og kan ikke anvendes ved samarbejder, hvor der samarbejdes på tværs af folkekirkelige myndighedsniveauer, idet der ved disse samarbejder vil ske sammenblanding af kompetencer, hvis provstiudvalget indgår, da provstiudvalget ikke kan føre tilsyn med en selvstændig kasse det selv er en del af. Ved samarbejder med øvrige niveauer vil der være tale om en økonomi sammensat fra flere kilder – henholdsvis stiftsbidrag, den lokale ligning eller landskirkeskatten, foruden tilsynsudfordringer.

Forslaget indebærer ligeledes, at samarbejder, der oprettes som selvstændige juridiske enheder, ikke kan benytte en fællesbestyrelse, jf. kapitel 8 a. Dette skyldes, at et samarbejde, der oprettes som en selvstændig juridisk enhed, juridisk sidestilles med et menighedsråd, fordi det får eget regnskab, eget budget, egne ansatte m.v. Det vil dog fortsat være menighedsrådene, som kan etablere samarbejder som selvstændige juridiske enheder, og som dermed har kompetencen til at ændre eller trække sig fra samarbejdet. Samarbejder, der er oprettet som selvstændige juridiske enheder, vil derfor ikke have selvstændig stemmeret i sammenhænge, hvor menighedsrådene repræsenterer de lokale kassers interesser, herunder f.eks. i budgetsamrådet, jf. § 5 i lov om folkekirkens økonomi.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 3, idet vilkårene er identiske, dvs. der er tale om samarbejder mellem menighedsråd og ikke samarbejder på tværs af folkekirkelige myndighedsniveauer.

Til nr. 2

Til § 42 b

Det følger af § 43 b stk. 1, i lov om menighedsråd, at de i § 43, stk. 1-5, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder eller provstiudvalg.

Det følger videre af § 43 b, stk. 2, at de i § 43, stk. 6, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på et provstiudvalg eller en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i henholdsvis provstiet eller stiftet.

Menighedsråd og provstiudvalg har efter gældende regler ikke hjemmel til at etablere samarbejder uden, at disse skal godkendes og eventuelt have dispensation fra Kirkeministeriet.

Det foreslås derfor at skabe hjemmel til, at et sådant samarbejde kan etableres uden Kirkeministeriets godkendelse, så længe der samarbejdes om løsning af opgaver inden for et specifikt afgrænset område.

Det foreslås at indsætte en ny § 42 b i lov om menighedsråd, som skal hjemle samarbejder mellem menighedsråd og provstiudvalg uden forudgående godkendelse.

Det foreslås med § 42 b, stk. 1, at et eller flere menighedsråd og provstiudvalg i samme ligningsområde, kan indgå aftale om samarbejde om løsning af opgaver vedrørende følgende: 1) Fælles administration, herunder personregistrering og regnskabsopgaver m.v. 2) Fælles personaleadministration, rekrutteringstiltag og HR-rådgivning m.m. 3) Bygningsvedligeholdelse og -drift, herunder præsteboliger, 4) Bygningsteknisk rådgivning, 5) Skole-kirke-samarbejde, 6) Kommunikation.

Forslagets *nr. 1* vedrører samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg om fælles administration, herunder personregistrering- og regnskabsopgaver m.v., som f.eks. etablering af en fælles kordegnfunktion, hvor opgaver fra flere menighedsråd samles et sted. Opgaverne kan omfatte assistance til de kirkebogsførende præster, assistance til bogføring, udbetalinger m.v. samt øvrigt administrativt arbejde herunder for eksempel opdatering af hjemmesider og anden kommunikation.

Forslagets *nr. 2* vedrører samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg om fælles personaleadministration, rekrutteringstiltag og HR-rådgivning m.m. Afhængigt af menighedsrådenes ønsker kan opgaverne prioriteres forskelligt, således at rekruttering, jobsamtaler, lønforhandling, forhold vedrørende arbejdsmiljø, lønopsætning og udbetaling, sygesamtaler m.v., løses af en specialiseret medarbejder, som løser opgaver for flere menighedsråd.

Forslagets *nr. 3* vedrører samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg om bygningsvedligeholdelse og -drift, herunder præsteboliger. Opgaverne kan omfatte såvel vedligeholdelsesopgaver som for eksempel malerarbejde, løbende drift, administration af varmeordninger, men kan også være de mindre opgaver som forekommer i dagligdagen når menighedsråd har ansvar for bygninger.

Forslagets *nr. 4* vedrører samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg om bygningsteknisk rådgivning. Behovet kan opstå ved eksempelvis større nybyggerier og vedligeholdelsesarbejder, hvor

bygherre skal indgå i dialog med entreprenører og andre, og hvor et godt kendskab til byggeteknik, priser m.v. kan være til fordel for folkekirken.

Forslagets *nr. 5* vedrører samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg om skole-kirke-samarbejde. Et skole-kirke-samarbejde vil ofte have til formål at udvikle kristendomskundskab i grundskolen. Folkekirkelige skoletjenester tilrettelægger typisk undervisningsprojekter i samarbejde med grundskoler i området på skolernes præmisser, dvs. kundskabsformidlende og ikke forkyndende. Der er tale om lokalt samarbejdet mellem to centrale kulturinstitutioner, hvor folkekirken får børn og unge i tale og skolen får en sparringspartner i relation til nogle af de almenmenneskelige grundspørgsmål.

Forslagets *nr. 6* vedrører samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg om kommunikation for eksempel vedrørende fælles udarbejdelse af kirkeblade, annoncering i lokalaviser og rekrutteringsindsats – evt. ved fælles ansættes af kommunikationsmedarbejdere.

Det foreslås med § 42 b, *stk. 2*, at samarbejdet organiseres ved en bestyrelse med repræsentanter fra både menighedsråd og provstiudvalg.

Forslaget vil indebære en udvidelse af de krav, der følger af de allerede gældende bestemmelser om samarbejde i kapitel 8 i lov om menighedsråd. Kravet følger imidlertid den praksis, der er på området, hvor Kirkeministeriet gennemgår samarbejdsvedtægter, når der samarbejdes på tværs af niveauer i folkekirken. Kirkeministeriet påser således, at der i vedtægten er nedsat en bestyrelse og sammensætningen heraf forud for en godkendelse af en samarbejdsvedtægt. Et krav om en bestyrelse skal fastholde de samarbejdende parter rolle og engagement på begge niveauer.

Ved sammensætningen af bestyrelsen skal menighedsråd og provstiudvalg dog være opmærksomme på, at provstiudvalgsmedlemmer efter de almindelige regler for habilitet kan blive inhabile i provstiudvalget. I tilfælde af inhabilitet må et provstiudvalgsmedlem på provstiudvalgsmødet være med til at oplyse sagen, men ikke indgå i sagens forhandling eller beslutning. For at sikre at provstiudvalget under alle omstændigheder forbliver beslutningsdygtigt, må mindre end halvdelen af provstiudvalgets medlemmer indgå i en bestyrelse. Når menighedsråd og provstiudvalg etablerer samarbejder, hvor der nedsættes en fælles bestyrelse, fastholdes provstiudvalgets tilsynsforpligtelser uændret.

Forslaget indebærer endvidere, at et samarbejde efter denne bestemmelse også kan beslutte at anvende en fællesbestyrelse, hvis en sådan er oprettet i provstiet, jf. lovforslagets § 1 nr. 7.

Det foreslås med § 42 b, *stk. 3*, at nærmere bestemmelser om samarbejdet optages i en vedtægt, der offentliggøres på stiftets hjemmeside.

Forslaget indebærer, at der fastsættes et krav om, at der skal udarbejdes en vedtægt, i lighed med de regler, der gælder om samarbejder i §§ 42 a-43 b. Idet samarbejder efter den nye § 42 b ikke kræver Kirkeministeriets godkendelse, skal vedtægten for et sådant samarbejde offentliggøres på det lokale stifts hjemmeside. Med forslaget tillægges der således også stiftsadministrationen en mindre screeningsopgave i forhold til vedtægterne jf. afsnit 3.1.3 i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås med § 42 b, *stk. 4*, at vedtægten skal indeholde oplysninger om, hvilke menighedsråd og hvilket provstiudvalg, der deltager i samarbejdet, hvad samarbejdet vedrører, finansieringen af samarbejdet, tilsyn, vilkår for andre menighedsråds optagelse i samarbejdet, afgørelse om uenighed

om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet og om, hvor vedtægten er offentliggjort, og hvorfra den kan rekvireres.

Forslaget følger gældende regler og de krav, der stilles til vedtægtens indhold i andre samarbejdskonstruktioner i kapitel 8 i lov om menighedsråd.

Den nye § 42 b skal ses som en mulighed for at samarbejde uden forudgående godkendelse. Ønsker menighedsråd og provstiudvalg at samarbejde om andet, end den nye bestemmelse giver mulighed for, skal de almindelige regler i § 43 b i lov om menighedsråd følges som hidtil, og et sådant samarbejde vil skulle godkendes af Kirkeministeriet.

Til § 42 c

Menighedsråd og provstiudvalg har efter gældende regler ikke hjemmel til at etablere samarbejder om at delegerer kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget.

Det foreslås derfor at skabe hjemmel til, at et sådant samarbejde kan etableres uden Kirkeministeriets godkendelse, så længe der samarbejdes om løsning af opgaver inden for et specifikt afgrænset område.

Det foreslås at indsætte en ny § 42 c i lov om menighedsråd, som skal hjemle samarbejder om at delegerer kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget.

Det foreslås med § 42 c, stk. 1, at et eller flere menighedsråd og provstiudvalg i samme ligningsområde, kan indgå aftale om samarbejde om at delegerer kompetence, opgaver og finansiering til provstiudvalget, når samarbejdet omfatter følgende: 1) Fælles administration, herunder personregistrering og regnskabsopgaver m.v. 2) Bygningsvedligeholdelse og drift, herunder præsteboliger, 3) Bygningsteknisk rådgivning, 4) Skole-kirke-samarbejde, 5) Kommunikation.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den nye § 42 b, hvorefter delegationsmuligheden gælder de samme fastsatte områder undtagen fælles personaleadministration, herunder rekrutteringstiltag og HR-rådgivning m.m. og der henvises til beskrivelsen af § 42 b, stk. 1 jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Det foreslås med § 42 c, stk. 2 at de nærmere bestemmelser om samarbejdet optages i en vedtægt, der offentliggøres på stiftets hjemmeside. Der henvises til beskrivelse om § 42 b, stk. 3, ovenfor.

Det foreslås med § 43 c, stk. 3, at vedtægten skal indeholde oplysninger om, hvilke menighedsråd og hvilket provstiudvalg, der deltager i samarbejdet, hvad samarbejdet vedrører, finansieringen af samarbejdet, tilsyn, vilkår for andre menighedsråds optagelse i samarbejdet, afgørelse om uenighed om vedtægtens fortolkning, vilkår for ophævelse af samarbejdet og om, hvor vedtægten er offentliggjort, og hvorfra den kan rekvireres. Der henvises til beskrivelse om § 43 b, stk. 4 ovenfor.

Forslaget indebærer i modsætning til den nye § 42 b ikke et krav om, at samarbejdet organiseres ved en bestyrelse, idet det er provstiet, der ved delegation fra menighedsrådet, overtager kompetence, opgaver og finansiering for samarbejdet.

Til nr. 3

Det følger af § 43, stk. 1, i lov om menighedsråd, at udover de i § 42 a nævnte tilfælde kan to eller flere menighedsråd indgå aftale om samarbejde, der kræver dispensation fra reglerne i kapitel 1-7 og kapitel 9 i denne lov samt regler i lov om valg til menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. Samarbejdet skal vedrøre løsning af folkekirkelige anliggender.

Det foreslås at ændre § 43, stk. 1, ved at indsætte et nyt 2. pkt., hvor det foreslås, at de etablerede samarbejder efter 1. pkt., kan etableres som en selvstændig juridisk enhed, hvis de opfylder betingelserne i § 1, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi. Selvstændige juridiske enheder kan ikke benytte en fællesbestyrelse jf. kapitel 8 a.

Forslaget vil indebære, at samarbejder mellem menighedsråd, der kræver dispensation ligesom samarbejder efter § 42 a, i lov om menighedsråd, kan oprettes som en selvstændig juridisk enhed, med et eget regnskab. Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 1, hvorved kriterierne for oprettelsen fremgår.

Formålet er, at et samarbejde, med en stor økonomi, kan oprettes med et eget regnskab og derved undgå at samarbejdets økonomi skal indgå som en del af menighedsrådets kasse og regnskab.

Muligheden for at oprette et økonomisk omfattende samarbejde som en selvstændig juridisk enhed gælder kun samarbejder mellem menighedsråd efter § 42 a og § 43 i lov om menighedsråd, og kan ikke anvendes ved samarbejder, hvor der samarbejdes på tværs af niveauer af hensyn til den tilsynsopgave, som provstiudvalg har med de selvstændige juridiske enheder.

Forslaget indebærer ligeledes, at de samarbejder, der oprettes som selvstændige juridiske enheder ikke kan benytte en fællesbestyrelse jf. kapitel 8 a. Dette skyldes, at et samarbejde der oprettes som en selvstændig juridisk enhed på mange måder sidestilles med et menighedsråd, fordi det får eget regnskab, eget budget, egne ansatte m.v.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 1, idet vilkårene er identiske, dvs. at der er tale om samarbejder mellem menighedsråd og ikke samarbejder på tværs af niveauer.

Til nr. 4

Det følger af § 43 a, i lov om menighedsråd, at flere menighedsråd i ét provsti kan beslutte at etablere de i § 42 a og § 43 nævnte former for samarbejde med provstiet som ramme. Beslutning derom skal træffes på budgetsamråd, og udgifterne til samarbejdet finansieres af provstiudvalgskassen, jf. § 5, stk. 6-7, og § 17 g, stk. 4, i lov om folkekirkens økonomi.

Det foreslås, at der i § 43 a, ændres en henvisning i 2. pkt., således at henvisningen til § 5, stk. 6-7, i lov om folkekirkens økonomi ændres til § 5, stk. 7 og 9.

Forslaget er en konsekvens af ændringerne i § 5 i lov om folkekirkens økonomi jf. lovforslagets § 2, nr. 4 og 5.

Til nr. 5

Det følger af § 43 b, stk. 1, i lov om menighedsråd, at de i § 43, stk. 1-5, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder eller provstiudvalg.

Det følger videre af § 43 b, stk. 2, i lov om menighedsråd, at den i § 43, stk. 6, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på et provstiudvalg eller en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i henholdsvis provstiet eller stiftet.

Det foreslås at ny affatte § 43 b, således at stiftsrådene tilføjes over parter, der kan samarbejder efter § 43 b, i lov om menighedsråd.

Det foreslås at ændre § 43 b, ved at nyaffatte *stk.1*, hvor det foreslås, at de i § 43, stk. 1-5, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed, stiftsråd og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere stiftsråd, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder, stiftsråd eller provstiudvalg.

Forslaget vil indebære, at stiftsrådene gives mulighed for at samarbejde med andre stiftsråd eller andre kirkelige myndigheder som er nævnt i bestemmelsen.

Det foreslås at ændre § 43 b, ved at ny affatte *stk. 2*, hvor det foreslås, at der i § 43, stk. 6, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på et provstiudvalg, et stiftsråd eller en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i henholdsvis provstiet eller stiftet.

Til nr. 6

Kirkeministeren har efter gældende regler ikke hjemmel til at fastsætte standardmodeller for samarbejdskonstruktioner, idet samarbejder efter § 43 b, i lov om menighedsråd i dag skal godkendes af kirkeministeren.

Det foreslås, at der skabes hjemmel til, at kirkeministeren som noget nyt får mulighed at fastsætte standardmodeller for samarbejdskonstruktioner for på baggrund af konkret godkendte samarbejdsvedtægter.

Det foreslås med § 43 c at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte standardmodeller for samarbejdskonstruktioner, der er omfattet af § 43 b.

Forslaget vil indebære, at kirkeministeren kan fastsætte standardmodeller for samarbejdskonstruktioner på baggrund af konkret godkendte samarbejdsvedtægter, som forventes at kunne være relevante og anvendelige for andre. Såfremt Kirkeministeriet har godkendt en samarbejdsvedtægt som standardmodel, vil denne fremover kunne anvendes uden Kirkeministeriets forudgående godkendelse til tilsvarende samarbejdskonstruktioner. Når Kirkeministeriet har godkendt en samarbejdsvedtægt som standardmodel, skal dette offentliggøres på Kirkeministeriets hjemmeside.

Formålet med Kirkeministeriets offentliggørelse er at tilgodese en hurtigere og mere tilgængelig proces for dem som måtte ønske at oprette et tilsvarende samarbejde. Herved gives der mulighed for at etablere et tilsvarende samarbejde uden godkendelse, så længe standardmodellen følges i sin helhed. Det er således ikke muligt at fravige dele af en standardmodel, og i så fald vil der være tale om et samarbejde efter § 43 b, som skal indsendes via tjenestevejen og godkendes af Kirkeministeriet.

Der henvises til afsnit 3.1.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Der er efter gældende regler ikke hjemmel til at etablere en fællesbestyrelse. Der foreslås indsat et nyt *kapitel 8 a* i lov om menighedsråd, med titlen "Fællesbestyrelse". Det foreslås, at der indsættes nye §§ 44 a-44d, som nye bestemmelser i det foreslåede kapitel, der regulerer fællesbestyrelsens nedsættelse, sammensætning, tilslutning, virke mv.

Til § 44 a

Det foreslås med § 44 a, stk. 1, 1.pkt., at menighedsrådene i et provsti kan nedsætte en fællesbestyrelse.

Forslaget vil indebære, at menighedsrådene får mulighed for at nedsætte en fællesbestyrelse i de provstier, hvor der er et ønske herom.

Det foreslås med § 44 a, stk. 1, 2. pkt., at hvis provstiet dækker flere ligningsområder, kan der oprettes en fællesbestyrelse for hvert ligningsområde.

Forslaget er en geografisk afgrænsning og vil indebære, at der kan oprettes en fællesbestyrelse i hvert ligningsområde, hvis provstiet dækker flere ligningsområder. Dette vil være tilfældet, hvor provstiet og ligningsområdet ikke er sammenfaldende. Tilsvarende kan der inden for et provsti være flere ligningsområder, hvor der er væsentlig forskel på det økonomiske grundlag, og hvor det kan være relevant at etablere en fællesbestyrelse for hvert ligningsområde for sig.

Det foreslås med § 44 a, stk. 1, 3. pkt., at hvis der i ligningsområdet er flere provstier, kan der oprettes en fællesbestyrelse i ligningsområdet.

Forslaget vil indebære en mulighed for en fællesbestyrelse, hvis der er flere provstier i ligningsområdet. Ofte vil samarbejder være organiseret inden for et provsti, men i særlige tilfælde ville det være relevant at organisere samarbejder, som dækker et helt ligningsområde, således at flere provstier indgår.

Det foreslås med § 44 a, stk. 2, at fællesbestyrelsen kan tildeles kompetence til at træffe beslutninger og administrere alle samarbejder inden for de i stk. 1 anførte områder.

Forslaget vil indebære, at fællesbestyrelsen skal varetage de opgaver, som bestyrelsen for et samarbejde ellers er tildelt. I de tilfælde hvor et samarbejde ønsker at benytte fællesbestyrelsen, træder denne i stedet for en selvstændig bestyrelse, som ellers ville være nedsat i samarbejdet.

Det foreslås med § 44 a, stk. 3, at fællesbestyrelsen skal varetage de opgaver, som bestyrelsen for et samarbejde er tildelt, og som er optaget i vedtægten for et samarbejde.

Forslaget vil indebære, at fællesbestyrelsen får forelagt sager fra samarbejderne til beslutning. Alternativt kan fællesbestyrelsen selv tage initiativ i sagerne. For større samarbejder kan der være medarbejdere tilknyttet samarbejdet, som forelægger sager til beslutning, mens det for mindre samarbejder i højere grad vil være fællesbestyrelsen selv, som forbereder, forelægger og tager beslutning i sagerne. Fællesbestyrelsens opgaver fremgår af vedtægten for samarbejdet eller i et tillæg hertil.

Det foreslås med § 44 a, stk. 4, at fællesbestyrelsen selv fastsætter sin forretningsorden.

Forslaget vil indebære, at fællesbestyrelsen selv fastsætter selv sin forretningsorden. Dette skal ske under hensyntagen til lokale forhold, herunder antallet af tilsluttede samarbejder. Herved følges det, der også gælder for både menighedsråd og provstiudvalg, som også selv fastsætter deres forretningsorden.

Udgifter til afholdelse af møder, for eksempel kaffe og te m.v., afholdes af de menighedsråd, som deltager i samarbejderne, efter lokal aftale.

Til § 44 b

Det foreslås med § 44 b, stk. 1, 1. pkt., at provstiudvalget skal sikre, at der afholdes valg til fællesbestyrelsen.

Forslaget vil indebære, at ansvaret placeres hos provstiudvalget, der skal sikre, at der afholdes valg til fællesbestyrelsen.

Det foreslås med § 44 b, stk. 1, 2. pkt., at valget afholdes i forbindelse med et budgetsamråd, jf. § 5, stk. 8, i lov om folkekirkens økonomi.

Forslaget vil indebære, at valget afholdes i forbindelse med et budgetsamråd, og at der således ikke skal indkaldes til et selvstændigt møde, hvor der skal afholdes valg. Der kan indkaldes til et budgetsamrådsmøde eller budgetudvalgsmøde, hvis man ønsker at afholde valg til fællesbestyrelsen, og der ikke er planlagt møder i budsamrådet eller budgetudvalget.

Det foreslås med § 44 b, stk. 2, 1. pkt., at hvis der er flere provstier inden for et ligningsområde, der har nedsat en fællesbestyrelse inden for ligningsområdet, skal budgetudvalgets forretningsførende provst sikre, at der afholdes valg til fællesbestyrelsen.

Forslaget vil indebære, at i de tilfælde, hvor der er flere provstier inden for et ligningsområde, der har nedsat en fællesbestyrelse inden for ligningsområdet, placeres ansvaret om at sikre, at der afholdes valg til fællesbestyrelsen hos den forretningsførende provst. Er der flere provstier inden for ligningsområdet, afholdes valget i forbindelse med et budgetudvalgsmøde.

Det foreslås med § 44 b, stk. 2, 2. pkt. at valget afholdes i forbindelse med et budgetudvalgsmøde.

Forslaget vil indebære, at valget afholdes i forbindelse med et budgetudvalgsmøde, de steder, hvor et sådant er nedsat. Langt de fleste steder vil valg til fællesbestyrelsen dog ske på et budgetsamråd og ikke på et budgetudvalgsmøde.

Det foreslås med § 44 b, stk. 3, at valg til fællesbestyrelsen sker ved simpelt flertal blandt de fremmødte til de i stk. 1 og 2 nævnte møder.

Forslaget vil indebære, at det er de fremmødte mødedeltagere, der vælger fællesbestyrelsen. Dette sker derfor ved simpelt flertal, idet det er de fremmødte deltagere, der stemmer, og ikke på et bundet mandat fra de enkelte menighedsråd. Det er det enkelte budgetsamråd eller budgetudvalg, der fastsætter proceduren for valg til en fælles bestyrelse, idet der er tale om et lokalt anliggende. Formålet er at sikre en smidig procedure for valg til en fællesbestyrelse.

Til § 44 c

Det foreslås med § 44 c, stk. 1, 1. pkt., at ved indgåelse af aftale om samarbejde mellem menighedsråd eller mellem menighedsråd og provstiudvalg efter §§ 42 a, 42 b, § 43, § 43 b, kan samarbejdet tilslutte sig fællesbestyrelsen.

Forslaget vil indebære, at alle samarbejder mellem menighedsråd eller mellem menighedsråd og provstiudvalg, der kan etableres i medfør af kapitel 8 i lov om menighedsråd kan vælge at tilslutte sig fællesbestyrelsen. Dette gælder også samarbejder efter § 43 b, som kræver Kirkeministeriets godkendelse, så længe der er tale om et samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg.

Det foreslås med § 44 c, stk. 1, 2. pkt., at ved tilslutning af et samarbejde til fællesbestyrelsen, skal der ikke nedsættes en særskilt bestyrelse for samarbejdet.

Forslaget vil indebære, at de samarbejder, der vælger at tilslutte sig fællesbestyrelsen, ikke skal nedsætte en bestyrelse i samarbejdet, da fællesbestyrelsen skal varetage de opgaver, som en selvstændig bestyrelse ellers ville varetage i samarbejdet.

Det foreslås med § 44 c, stk. 2, at tilslutning til fællesbestyrelsen skal fremgå af vedtægten for samarbejdet.

Forslaget vil indebære et krav om, at tilslutningen fremgår af vedtægten. For allerede eksisterende samarbejder vil tilslutning til en fællesbestyrelse kræve en vedtægtsændring eller et tillæg til den eksisterende vedtægt. En tilslutning til fællesbestyrelsen af samarbejder med allerede godkendte vedtægter kræver ikke fornyet godkendelse af Kirkeministeriet, men blot et tillæg til den godkendte vedtægt.

Det foreslås med § 44 c, stk. 3, 1. pkt., at det af vedtægten skal fremgå, at samarbejdet til enhver tid kan udtræde af fællesbestyrelsen.

Forslaget vil indebære, at tilslutningen til fællesbestyrelsen er frivillig, og at den eksisterende ordning med en bestyrelse i et samarbejde fortsat kan benyttes.

Det foreslås med § 44 c, stk. 3, 2. pkt., at en beslutning herom skal være truffet af de samarbejdende parter og skal meddeles til fællesbestyrelsen.

Forslaget vil indebære, at både beslutning og handling ligger hos de samarbejdende parter og skal understrege, at ordningen er frivillig.

Det foreslås med § 44 c, stk. 4, at såfremt et samarbejde er udtrådt af fællesbestyrelsen jf. stk. 3, skal der nedsættes en selvstændig bestyrelse for det eksisterende samarbejde, som skal fremgå af vedtægten.

Forslaget vil indebære, at de almindelige regler om ændringer i samarbejdet gælder, og der skal således laves en vedtægtsændring eller et tillæg til vedtægten. Dette svarer til, hvad der gælder for alle andre ændringer i et samarbejde, som ligeledes vil kræve en justering af vedtægterne.

Til § 44 d

Det foreslås med § 44 d, stk. 1, 1. pkt., at fællesbestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlemmer, som er valgbare til et menighedsråd i ligningsområdet.

Forslaget vil indebære, at der er et krav om valgbarhed til menighedsråd for medlemmer af fællesbestyrelsen. Valgbar er enhver, der opfylder betingelserne i § 2 i lov om valg til menighedsråd.

Det foreslås med § 44 d, stk. 1, 2. pkt., at såfremt der etableres en fællesbestyrelse for hvert provsti i et ligningsområde, skal medlemmerne være valgbare til et menighedsråd inden for provstiet.

Forslaget skal ses i sammenhæng med 1. pkt., og der gælder de samme krav om valgbarhed inden for provstiet.

Det foreslås med § 44 d, stk. 2, 1. pkt., at flertallet i fællesbestyrelsen skal være læge medlemmer.

Forslaget vil indebære, at fællesbestyrelsen ikke består af et flertal af gejstlige medlemmer for at sikre den demokratiske legitimitet.

Det foreslås med § 44 d, stk. 2, 2. pkt., at fællesbestyrelsen ikke behøver at have repræsentanter for alle deltagende menighedsråd i alle samarbejder.

Forslaget vil indebære en større fleksibilitet i forhold til etablering af fællesbestyrelsen, idet fællesbestyrelsen ikke behøver at have repræsentanter for alle deltagende menighedsråd i alle samarbejder. Mindre menighedsråd kan drage nytte af dette, da rekrutteringen til en bestyrelse kan være en udfordring.

Det foreslås med § 44 d, stk. 3, at fællesbestyrelsens medlemmer vælges for to år og etableres således, at halvdelen af fællesbestyrelsens medlemmer er på valg hvert år.

Forslaget vil indebære en fleksibel proces i forhold til valgene, idet et valg til fællesbestyrelsen kan holdes på et hvilket som helst tidspunkt, så længe perioden på to år overholdes, og der sikres et forskudt forløb, således at halvdelen af fællesbestyrelsens medlemmer er på valg hvert år. Ved første valg sikres dette ved, at halvdelen kun vælges for et år, mens den anden halvdel vælges for to år.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af § 1 i lov om folkekirkens økonomi, at der ved hvert menighedsråd oprettes en kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet.

Det foreslås, at der i § 1 i lov om folkekirkens økonomi indsættes et nyt stk. 2 til bestemmelsen, hvor det foreslås, at hvis flere menighedsråd indgår i et samarbejde, jf. §§ 42 a og 43 i lov om

menighedsråd, kan samarbejdet oprettes som en selvstændig juridisk enhed med eget regnskab, såfremt samarbejdets omfang udgør: 1) Minimum 4 årsværk, eller 2) en omsætning på mindst 3 millioner kr. om året.

Forslaget vil indebære, at der gives mulighed for at samarbejder mellem menighedsråd oprettes som selvstændige juridiske enheder med eget regnskab, eget cvr-nummer og mulighed for at ansætte medarbejdere. Derved udvides bestemmelsen § 1 i lov om folkekirkens økonomi til, at der i konkret afgrænsede tilfælde kan oprettes mere end én kasse, der bestyres af menighedsrådet.

Forslaget skal ses i sammenhæng med de foreslåede ændringer i § 42 a, stk. 1 og § 43 stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 og nr. 3, hvor der åbnes op for muligheden for, at menighedsråd der samarbejder, kan oprettes som en selvstændig juridisk enhed, såfremt kriterierne, som er fastsat i den foreslåede § 1, stk. 2 er opfyldt.

Forslaget vil indebære, at samarbejder oprettet som selvstændige juridiske enheder minimum har et omfang som udgør 4 årsværk eller en omsætning på 3 millioner kr. om året. Den fastsatte mindstestørrelse skal sikre, at administrative udgifter til oprettelse og drift af de nye juridiske enheder holdes på et passende niveau, som sikrer rimelig balance mellem udgifterne og samarbejdets samlede omfang. Der skal ikke oprettes unødigt mange kasser med tilhørende regnskaber, da omkostningen herved bliver for stor. Herved skal forslaget sikre, at udgangspunktet i § 1 i lov om folkekirkens økonomi ikke fraviges, medmindre der er tale om et så økonomisk omfattende samarbejde, at hensynet til at undgå sammenblanding med det enkelte menighedsråds kirkekasse må anses for hensigtsmæssigt. Størrelsen for, hvornår et samarbejde kan oprettes som en selvstændig juridisk enhed, er fastsat ud fra erfaringerne fra forsøgsordningerne under lov om forsøg i folkekirken.

Det foreslås endvidere, at der i § 1 i lov om folkekirkens økonomi indsættes et nyt *stk. 3*, hvorefter en kirkegård som bestyres efter § 1, stk. 4, i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. på samme vilkår som nævnt i stk. 2 kan etableres som en selvstændig juridisk enhed.

Forslaget vil medføre, at en kirkegård, der ejes af flere kirker i fællesskab på samme vilkår som samarbejder efter den foreslåede § 1, stk. 2 i lov om folkekirkens økonomi kan oprettes som selvstændig juridisk enhed. En kirkegård i fælles ejerskab mellem flere menighedsråd vil som udgangspunkt have en stor økonomi, som i givet fald vil kunne holdes adskilt fra menighedsrådenes regnskaber.

Forslaget med et nyt stk. 2 og 3 skal ses som en mulighed, som de samarbejdende parter kan benytte sig af for at lette adskillelsen fra menighedsrådenes egne kasser og herved sikre gennemsigtighed. Der er ikke tale om en obligatorisk ordning.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af § 4, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget fastsætter foreløbige driftsrammer for kirkekasserne i provstiet og meddeler disse til menighedsrådene. Provstiudvalget kan ved den foreløbige rammefastsættelse reservere et beløb til prioritering i forbindelse med fastlæggelse af de endelige driftsrammer og anlægsbevillinger.

Det følger videre af § 4, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, at menighedsrådene på baggrund af de foreløbige driftsrammer udarbejder budgetbidrag vedrørende driftsrammen samt eventuelle ønsker om yderligere driftsudgifter og anlægsbevillinger. Budgetbidraget skal indeholde angivelse af de stillinger, som budgettet omfatter.

Videre følger det af § 4, stk. 3, i lov om folkekirkens økonomi, at hvor der er flere menighedsråd i et pastorat, udarbejdes budgetbidraget og eventuelle ønsker om yderligere driftsudgifter og bevillinger til anlæg for præsteembedets faste ejendomme på et fællesmøde mellem menighedsrådene. Menighedsrådene indhenter til brug for fællesmødet en udtalelse fra præstegårdsudvalget. På fællesmødet træffes beslutning om budgetbidraget for præsteembedets faste ejendomme ved stemmeflertal.

I § 4, stk. 4, i lov om folkekirkens økonomi er det fastsat, at budgetbidrag m.v. som nævnt i stk. 2 og 3 indsendes til provstiudvalget inden en af provstiudvalget fastsat frist.

Det foreslås at nyaffatte § 4 i lov om folkekirkens økonomi og indsætte et *stk. 1*, hvor det foreslås, at menighedsrådet årligt udarbejder et budget for kirkekassen på baggrund af provstiudvalgets udmelding af driftsramme, anlægsramme og projektbevilling.

Forslaget vil indebære, at kravet om, at menighedsrådene årligt udarbejder et budget for kirkekassen på baggrund af provstiudvalgets udmelding om ramme, som følger af § 4, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, opretholdes. Dette gælder provstiudvalgets udmelding af driftsramme, anlægsramme og som noget nyt projektbevilling, jf. lovforslagets § 2, nr. 7.

Det foreslås endvidere med nyaffattelsen til § 4, at indsætte et nyt *stk. 2*, hvorefter kirkeministeren fastsætter nærmere regler for udmelding af driftsramme, anlægsramme og projektbevilling, budgettets opbygning og udarbejdelse herunder frister, tilsyn, forhold vedr. præsteembedets faste ejendomme og offentliggørelse.

Forslaget vil indebære en bemyndigelse til, at dele af den proces, der er beskrevet i den gældende § 4 i lov om folkekirkens økonomi kan fastsættes af kirkeministeren. Det er hensigten, at bemyndigelsen skal anvendes til at fastsætte nærmere regler for budgetprocessen. Bemyndigelsen skal ses i sammenhæng med den bemyndigelse, der findes i § 9 i lov om folkekirkens økonomi, og som er udmøntet i cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v.

Med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse vil der i samme cirkulære kunne fastsættes nærmere bestemmelser vedrørende budgetprocessen. Bemyndigelsen vedrører både drifts- og anlægsramme, og som noget nyt projektbevilling, jf. lovforslagets § 2, nr. 7.

Det er formålet, at en bemyndigelse til kirkeministeren, skal udmøntes i cirkulære nr. 10204 af 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v., hvor der kan fastsættes regler om budgettets opbygning og udarbejdelse herunder frister, tilsyn, forhold vedr. præsteembedets faste ejendomme og offentliggørelse. Bemyndigelsen skal således anvendes på samme måde, som den bemyndigelse, der allerede i den gældende § 9 i lov om folkekirkens økonomi gælder for regnskabsprocessen.

Med bemyndigelsen kan kirkeministeren endvidere fastsætte regler om, hvordan budgettet skal opbygges og den systemmæssige understøttelse af aflevering m.v. Ved at reglerne fastsættes nærmere i et cirkulære bliver processen mere fleksibel og vil kunne tilpasses de lokale forhold.

Der henvises til afsnit 3.8.3 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af § 5, stk. 4, i lov om folkekirkens økonomi, at menighedsrådene på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd kan beslutte at flytte kompetence fra provstiudvalget til budgetsamrådet. Beslutningen er bindende for menighedsrådenes funktionsperiode. Provstiudvalgets og budgetsamrådets kompetencer fastlægges i en vedtægt. Budgetsamrådet kan overtage provstiudvalgets kompetence til at:

- 1) Fastsætte de overordnede målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv, jf. § 6, stk. 2.
- 2) Fastsætte de i § 7, stk. 1-2, nævnte rammer og bevillinger.
- 3) Fastsætte det i § 7 a, stk. 1-2, nævnte ligningsbeløb til kommunens kirkekasser, medmindre dette fastsættes af et budgetudvalg, jf. § 17 c. Ved det besluttende budgetsamråds fastsættelse af ligningsbeløbet finder § 7, stk. 5, 2. pkt., tilsvarende anvendelse.

Det foreslås at ændre § 5, stk. 4, nr. 3, således, at henvisningen til § 7 a, stk. 1-2 ændres til § 7 a, stk. 1-3, ligesom henvisningen til § 7, stk. 5, 2. pkt. foreslås ændret til § 7, stk. 6, 2. pkt.

Forslaget er en konsekvensrettelse som følge af ændringerne i § 5 og § 7 a i lov om folkekirkens økonomi jf. lovforslagets § 2, nr. 3. og 8.

Det foreslås endvidere at ændre § 5, stk. 4, ved at indsætte et nyt *nr. 4* om at fastsætte størrelse og udmøntning af reserven, jf. § 7 a stk. 2 og 3.

Forslaget vil indebære en udvidelse af de områder, hvor budgetsamrådet kan overtage provstiudvalgets kompetence.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 8, hvorefter provstiets reserve ikke længere er begrænset til at udgøre højst 5 procent af ligningsbeløbet, men fastsættes af provstiudvalget. Med forslaget kan fastsættelsen af størrelse og udmøntning fastsættes af budgetsamrådet, hvis menighedsrådene på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd beslutter at flytte kompetencen fra provstiudvalget til budgetsamrådet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.7.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af § 5, stk. 5, i lov om folkekirkens økonomi, at budgetsamrådet kan beslutte, at personalenormeringen fastlægges af provstiudvalget og i så fald fastlægge retningslinjer for personalenormering. Beslutningen træffes på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd og er bindende for menighedsrådenes funktionsperiode.

Det følger videre af § 5, stk. 6, i lov om folkekirkens økonomi, at budgetsamrådet kan beslutte at iværksætte samarbejde efter § 43 a, stk. 1, i lov om menighedsråd.

Det foreslås, at der i § 5, indsættes som nyt *stk. 6*, at budgetsamrådet skal beslutte, om der i forbindelse med budgetprocessen skal fastsættes en reserve, jf. § 7a, stk. 2. Herved foreslås det, at det er budgetsamrådet, der skal beslutte, om der i forbindelse med budgetprocessen skal fastsættes en reserve. Derved er det budgetsamrådets rolle at tage stilling til, hvorvidt der inden for provstiet skal afsættes en reserve, som kan anvendes i løbet af budgetåret. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.7.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af § 5, stk. 5, i lov om folkekirkens økonomi, at budgetsamrådet kan beslutte, at personalenormeringen fastlægges af provstiudvalget og i så fald fastlægge retningslinjer for personalenormering. Beslutningen træffes på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd og er bindende for menighedsrådenes funktionsperiode

Det følger videre af § 5, stk. 8, i lov om folkekirkens økonomi, at budgetsamrådet kan beslutte at iværksætte samarbejde efter § 43 a, stk. 1, i lov om menighedsråd.

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 8* i § 5, hvor det foreslås, at budgetsamrådet kan beslutte at nedsætte en fællesbestyrelse til administration af samarbejder efter § 44 b i lov om menighedsråd. Er der nedsat et budgetudvalg, jf. § 17 c, stk. 1, træffes beslutningen i budgetudvalget.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter budgetsamrådet kan nedsætte en fællesbestyrelse. Er der nedsat et budgetudvalg træffes en beslutning om nedsættelse af en fællesbestyrelse her.

Til nr. 6

Det følger af § 6, stk. 1, 1. pkt., i lov om folkekirkens økonomi, at på budgetsamrådet belyses de økonomiske forhold i provstiet, ligesom målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv skal drøftes.

Videre følger det af § 6, stk. 1, 2. pkt., i lov om folkekirkens økonomi, at menighedsrådenes ønsker om nye større udgiftskrævende opgaver skal drøftes.

Endeligt følger det af § 6, stk. 1, 3. pkt., i lov om folkekirkens økonomi, at den i 2. pkt. nævnte drøftelse skal ske med udgangspunkt i de fremsendte budgetbidrag, jf. § 4, stk. 2–3.

Det foreslås, at 3. pkt. i § 6, stk. 1, ophæves. Forslaget vil indebære, at der ikke længere henvises til § 4, stk. 2-3 i lov om folkekirkens økonomi, og skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 2, hvor kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler for udmelding af driftsramme, anlægsramme, projektbevilling og budgettets opbygning.

Til nr. 7

Det følger af § 7, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, at efter budgetsamrådet, fastsætter provstiudvalget rammebevilling for kirkekassens driftsudgifter og bevilling for kirkekassens anlægsudgifter.

Ifølge § 7, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, fastsætter provstiudvalget rammebevillingen for driftsudgifter og bevilling til anlægsudgifter for præsteembedets faste ejendomme, hvor der er flere menighedsråd.

Ifølge § 7, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, fastsætter provstiudvalget rammebevillingen for driftsudgifter og bevilling til anlægsudgifter for præsteembedets faste ejendomme, hvor der er flere menighedsråd.

Det følger videre af § 7, stk. 3, i lov om folkekirkens økonomi, at menighedsrådet fastsætter budgettet for det kommende regnskabsår inden for den af provstiudvalget fastsatte rammebevilling og bevilling til anlægsudgifter og, jf. stk. 1 og 2.

I § 7, stk. 4, i lov om folkekirkens økonomi, er det fastsat, at menighedsrådene fastsætter budgettet inden for den rammebevilling og bevilling til anlægsudgifter for præsteembedets faste ejendomme, som provstiudvalget har fastsat, jf. stk. 2. Menighedsrådene indhenter til brug for fællesmødet en udtalelse fra præstegårdsudvalget. På fællesmødet træffes beslutning om budgetbidraget for præsteembedets faste ejendomme ved stemmeflertal.

Endelig fastsætter § 7, stk. 5, i lov om folkekirkens økonomi, at kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om proceduren for fastsættelse af rammer som nævnt i stk. 1 og 2 og om fastsættelse og indsendelse til provstiudvalget af budgetter for kirkekasserne. Kirkeministeren kan ikke fastsætte regler om størrelsen af kirkekassernes udgifter eller om kirkeskattens størrelse.

Det foreslås at nyaffatte § 7 og tilføje i *stk. 1*, at denne bestemmelse også omfatter selvstændige juridiske enheder. Forslaget vil indebære en udvidelse af bestemmelsen, således at provstiudvalget, efter afholdt budgetsamråd, både fastsætter rammebevilling for kirkekassens og for selvstændige juridiske enheders driftsudgifter og bevilling til anlægsudgifter.

Det foreslås endvidere at ændre i § 7, stk. 1, så det tilføjes, at provstiudvalget også fastsætter en ny bevillingstype, herunder projektbevillinger. Fastsættelsen af denne nye type bevilling, skal både gælde for kirkekassen og selvstændige juridiske enheder.

Forslaget vil indebære, at projektbevillinger kan anvendes til driftsprojekter, herunder f.eks. større materielindkøb, særlige arrangementer m.v.

Det foreslås endvidere med nyaffattelsen til § 7 at tilføje en ny bevillingstype i *stk. 2*, herunder projektbevillinger.

Forslaget vil indebære en udvidelse af bestemmelsen således, at provstiudvalget både fastsætter rammebevillingen for driftsudgifter, bevilling til anlægsudgifter og projektbevillinger for præsteembedets faste ejendomme, hvor der er flere menighedsråd.

Forslaget vil indebære, at projektbevillinger kan anvendes til at skabe overblik over klart definerede og tidsbegrænsede driftsprojekter. Ved oprettelse som projektbevilling sikres det, at der aflægges et særskilt biregnskab ved projektets afslutning.

Herudover foreslås det med nyaffattelsen i § 7 at tilføje en ny bevillingstype i *stk. 3*, herunder projektbevillinger.

Forslaget vil indebære en udvidelse af bestemmelsen således, at menighedsrådet, inden for den af provstiudvalget fastsatte rammebevilling, fastsætter både bevilling til anlægsudgifter og projektbevillinger, jf. *stk. 1 og 2*, budgettet for det kommende regnskabsår.

Forslaget vil indebære, at projektbevillinger kan anvendes til driftsprojekter efter samme principper som er gældende for anlægsprojekter.

Med nyaffattelsen i § 7 i lov om folkekirkens økonomi foreslås det at tilføje en ny bevillingstype i *stk. 4*, herunder projektbevillinger.

Forslaget vil indebære en udvidelse af bestemmelsen således, at menighedsrådet fastsætter budgettet inden for den rammebevilling og bevilling til anlægsudgifter for præsteembedets faste ejendomme, som provstiudvalget har fastsat, jf. *stk. 2*.

Forslaget vil indebære, at projektbevillinger kan anvendes til finansiering af almindeligt vedligeholdelsesarbejde på præsteboligen og præsteembedets øvrige faste ejendom.

Det foreslås endvidere med nyaffattelsen til § 7 at indsætte et nyt *stk. 5*, hvor menighedsrådene, som en del af budgetprocessen, udarbejder målsætninger, som indarbejdes i menighedsrådenes endelige budget. Det foreslåede nye *stk. 5* skal ses i sammenhæng med gældende § 6 i lov om folkekirkens økonomi, hvori der er fastsat et krav om, at provstiudvalget skal udarbejde målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv.

Forslaget vil indebære, at der også stilles krav til menighedsrådene om at udarbejde målsætninger, som spiller en væsentlig rolle i at sikre oplyste, ansvarlige, transparente og inddragende økonomiske beslutninger i den lokale økonomi. En aktiv formulering af målsætninger spiller desuden en væsentlig rolle for samarbejdet og relationerne mellem menighedsråd og provstiudvalg. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås endvidere med nyaffattelsen til § 7, at gældende *stk. 5* bliver til *stk. 6*, som blot er en videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.4.3 og 3.8.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af § 7 a, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, at ligningsbeløbet til kommunens kirkekasser fastsættes af provstiudvalget, jf. dog § 5, stk. 4, og §§ 17 c-17 d.

Videre følger det af § 7 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget ved ligningsbeløbets fastsættelse har adgang til at afsætte midler til en reserve på op til 5 % af ligningsbeløbet. Ved forbrug af reserven har provstiudvalget det følgende år mulighed for at forhøje ligningen med henblik på reservens reetablering. Reserven kan anvendes til dækning af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Provstiudvalget kan af reserven yde et likviditetslån med en løbetid på maksimalt 12 måneder. Provstiudvalget fastsætter betingelserne for likviditetslånet.

Det foreslås at nyaffatte § 7 a i lov om folkekirkens økonomi og tilføje i *stk. 1*, at denne bestemmelse også omfatter selvstændige juridiske enheder.

Forslaget vil indebære en udvidelse af bestemmelsen, således at provstiudvalget både fastsætter ligningsbeløbet til kommunens kirkekasser og til selvstændige juridiske enheder.

Herudover foreslås det at ændre i § 7 a, *stk. 2*, således at provstiets reserve ikke længere er begrænset til at udgøre op til 5 procent af ligningsbeløbet. Herudover slettes 2. pkt. i § 7 a *stk. 2*, hvilket medfører, at provstiudvalget ikke længere er begrænset til at genopfylde reserven til 5 procent af ligningsbeløbet til kirkekasserne. Det er således frit for provstiudvalget at fastsætte reservens størrelse afhængigt af lokale forhold.

Forslaget vil indebære, at det tydeliggøres, at provstiudvalget alene har adgang til at fastsætte størrelsen af en reserve, som beslutes af budgetsamrådet, jf. § 5, stk. 6, i lov om folkekirkens økonomi.

Med nyaffattelsen i § 7 a foreslås det endvidere at tilføje et nyt *stk. 3*, hvori det videreføres fra gældende § 7 a, *stk. 2*, at reserven tillige kan anvendes til dækning af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Det tilføjes dog til det nye *stk. 3*, at det er menighedsrådene, som kan ansøge reserven, der forvaltes af provstiudvalget. Herudover tilføjes det til det nye *stk. 3*, at reserven kan anvendes til alle kirkelige formål som omfattet af § 2 og § 17 g, *stk. 2*, i lov om folkekirkens økonomi. Det videreføres herudover fra gældende § 7 a, *stk. 2*, at provstiudvalget af reserven kan yde et likviditetslån med en løbetid på maksimalt 12 måneder, og at provstiudvalget fastsætter betingelserne for likviditetslånet. Det foreslås dog, at det tilføjes, at det er menighedsrådene, som provstiudvalget kan yde et likviditetslån til.

Forslaget indebærer, at anvendelsesområdet for reserven således udvides til ikke kun at omfatte uforudsete udgifter, men alle kirkelige aktiviteter i ligningsområdet. under lov om folkekirkens økonomi § 2 samt § 17 g, *stk. 2*.

Med nyaffattelsen i § 7 a foreslås det endvidere at tilføje et nyt *stk. 4*, hvorefter provstiudvalget, efter høring af menighedsrådene kan anvende reserven til dækning af de § 17 g, *stk. 2*, i lov om folkekirkens økonomi anførte områder, herunder uforudsete områder.

Forslaget vil indebære, at provstiudvalget skal sikre høring af menighedsrådene, hvis reserven skal udmøntes til provstiudvalget. Det er en forudsætning, at provstiudvalget sikrer, at menighedsrådene får tid nok til at behandle anmodningen og give et høringssvar. Alternativt kan det beslutes af provstiudvalget, at høringen kan foregå i forbindelse med et møde i budgetsamrådet. Her er det dog

ligeledes en forudsætning, menighedsrådenes repræsentanter inden har haft mulighed for at drøfte anmodningen med deres menighedsråd.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.7.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Muligheden for at provstiuvalget kan tilbageføre ubrugte anlægs- og projektmidler fra menighedsrådene til provstiuvalgets reserve, er et af de nye elementer i lovforslaget og er derfor ikke reguleret i gældende lov om folkekirkens økonomi. Menighedsråd kan modtage anlægsbevillinger i forbindelse med den ordinære budgetproces. Derudover er der alene adgang til at modtage midler i løbet af året, hvis der er tale om uforudsete udgifter.

De foreslås, at der indsættes en ny § 7 c, i lov om folkekirkens økonomi, om menighedsrådenes disponeringsmuligheder indenfor de af provstiuvalget udmeldte rammer.

Det foreslås med § 7 c, 1. pkt., at menighedsrådet disponerer i løbet af året budgettet inden for de af provstiuvalget udmeldte driftsrammer, anlægsrammer og projektbevillinger.

Forslaget vil indebære, at menighedsrådene tildeles en mulighed for at disponere i løbet af året. Disponeringen skal ske inden for de driftsrammer, anlægsrammer og projektbevillinger, som provstiuvalget har udmeldt.

Det foreslås med § 7 c, 2. pkt., at kirkeministeren fastsætter nærmere regler for menighedsrådenes disponeringsmuligheder inden for rammerne, i jf. 1. pkt.

Forslaget vil indebære en bemyndigelse til Kirkeministeren, til at fastsætte nærmere regler for provstiuvalgenes disponeringsmuligheder inden for rammerne, herunder tilbageføring og opsparing inden for anlægsrammen og muligheder for delegering af ansvar for beslutninger m.v.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.9.3. om anvendelsesområdet for bemyndigelsen.

Til nr. 10

Det følger af § 9, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, at menighedsrådet aflægger årligt regnskab for kirkekassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabet, om revision og om provstiuvalgets godkendelse af regnskabet.

Det foreslås, at § 9, stk. 1 ændres, således at menighedsrådet aflægger årligt regnskab for kirkekassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabet, om frister herfor, om revision og om offentliggørelse af regnskabet.

Forslaget vil indebære, at bemyndigelsen til kirkeministeren ændres til at også at omfatte frister for menighedsrådets aflæggelse af regnskaber og offentliggørelse af disse, mens godkendelse af regnskaberne hos provstiuvalget fjernes. Med en præcisering af bestemmelsen til også at omfatte

frister, bliver kirkeministerens bemyndigelse mere tydelig i forhold til fastsættelsen af afleverings- og revisionsfrister, som i dag er reguleret i både cirkulære nr. 10204 a 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. og i vejledning om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.10.3 for bemyndigelsens anvendelsesområde.

Til nr. 11

Det følger af § 17 f i lov om folkekirkens økonomi, at kirkeministeren kan fastsætte regler om valg til provstiudvalg, budgetudvalgets sammensætning samt om provstiudvalgets og budgetudvalgets virksomhed.

Det foreslås at udvide bemyndigelsen i § 17 f til også at fastsætte regler om beslutningsprotokol og offentliggørelse m.v.

Den foreslåede bemyndigelse skal således anvendes til, at kirkeministeren kan fastsætte regler om krav om, at dagsorden, beslutningsprotokol m.v. fra provstiudvalgenes og budgetudvalgenes møder skal offentliggøres. Dette sikrer således mere åbenhed og gennemsigtighed om beslutninger der vedr. folkekirkens lokale kassers økonomi.

Til nr. 12

Det følger af § 17, g, stk. 2, at udgifterne til valg af provstiudvalgene og til disses møder, herunder honorar til formanden, befordringsgodtgørelse og diæter til de valgte medlemmer samt udvalgenes udgifter til medhjælp, kontorartikler m.v., udredes af provstiudvalgskassen efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.

Det foreslås at ændre § 17 g, stk. 2, således at udgifterne til valg af provstiudvalgene samt udgifter til udvalgenes aktiviteter og provstens møder, herunder honorar til provstiudvalgsformanden, befordringsgodtgørelse og diæter til de valgte medlemmer, kontorhold, , medhjælp og aflønning af ansatte som løser opgaver på delegation fra menighedsråd, udredes af provstiudvalgskassen efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.

Forslaget vil indebære, at bestemmelsen udvides til også at omfatte afholdelse af udgiften ved aflønning af ansatte, som løser opgaver på delegation fra menighedsrådet af provstiudvalgskassen. Herved gives der mulighed for, at menighedsråd, der samarbejder med provstiudvalget, kan ansætte specialiseret medhjælp til at løse opgaver som for eksempel HR-konsulentopgaver, byggeteknisk rådgivning eller koordination af et særligt indsatsområde inden for provstiet.

Udvidelsen af bestemmelsen giver mulighed for, at de samarbejdende parter kan afholde udgiften ved ansættelse af specialiseret medhjælp til løsning af opgaver delegeret fra menighedsrådene, idet der dog fortsat skal søges godkendelse af oprettelse af stillinger, som ikke er omfattet af de overenskomstmæssige organisationsaftaler med tilhørende protokollater, som gælder for ansættelse i folkekirken.

Endeligt tydeliggøres det, at udgifter til provstens møder med præsterne i provstiet samt driften af provstikontoret, kan afholdes af provstiudvalgskassen.

Til nr. 13

Det følger af § 17 h, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalgskassens udgifter dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunen. Omfatter provstiet flere kommuner eller dele af flere kommuner, dækkes udgifter til provstiudvalgskassen gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunerne.

Det følger videre af § 17, h, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget udarbejder årligt budget over provstiudvalgskassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår.

Videre følger det af § 17 h, stk. 3, i lov om folkekirkens økonomi, at ligningsbeløbet til provstiudvalgskassen fastsættes af provstiudvalget, jf. dog § 17 c, stk. 8.

Det følger af § 17 h, stk. 4, i lov om folkekirkens økonomi, at kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse af budget for provstiudvalgskassen.

Herudover følger det af § 17 h, stk. 5, i lov om folkekirkens økonomi, at regnskabsåret for provstiudvalgskassen er kalenderåret.

Endeligt følger det af § 17 h, stk. 6, i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget aflægger årligt regnskab for provstiudvalgskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskaberne aflæggelse, om revision og om stiftsøvrighedens godkendelse af regnskaberne.

Det foreslås at nyaffatte § 17 h, for at skabe den samme struktur vedrørende reglerne om provstiudvalgenes budgetproces, som der med lovforslaget foreslås for menighedsrådene.

Det foreslås at § 17 h, stk. 1, stk. 3 og stk. 5 videreføres som § 17, h, stk. 1, stk. 3 og stk. 6.

Det foreslås med den nye § 17 h, stk. 2, at provstiudvalget udarbejder årligt et budget for provstiudvalgskassen på baggrund af den fastsatte driftsramme, anlægsramme og projektbevilling.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring i § 4, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, jf. lovforslagets § 2, nr. 2, som regulerer menighedsrådenes udarbejdelse af et årligt budget, og vil indebære en ensartet proces om udarbejdelse af budget for hhv. menighedsråd og provstiudvalg.

Det foreslås med den nye § 17 h, stk. 4, at kirkeministeren fastsætter nærmere regler for budgettets opbygning og udarbejdelse herunder frister, tilsyn og offentliggørelse.

Forslaget vil indebære, skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring i § 4, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, jf. lovforslagets § 2 nr. 2, hvorefter kirkeministeren også bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for budgettets opbygning og udarbejdelse, herunder frister, tilsyn og offentliggørelse for provstiudvalgene.

Med bemyndigelsen i § 17 h, stk. 4, er det ligeledes hensigten, at denne skal anvendes til at fastsætte nærmere regler for budgetprocessen i cirkulære nr. 10204 a 30. november 2016 om kirke- og

provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v., der skal gøre processen mere fleksibel, så den kan tilpasses de lokale forhold.

Det foreslås med den nye § 17 h, stk. 5, 1. pkt., i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget i løbet af året disponerer budgettet inden for den fastsatte driftsramme, anlægsramme og projektbevilling.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye § 7 c, i lov om folkekirkens økonomi, jf. lovforslagets § 2, nr. 9, og formålet er et give provstiudvalgene de samme disponeringsmuligheder, som menighedsrådene efter § 7 c i lov om folkekirkens økonomi.

Det foreslås med den nye § 17 h, stk. 5, 2. pkt., i lov om folkekirkens økonomi, at kirkeministeren fastsætter nærmere regler for provstiudvalgenes disponeringsmuligheder inden for rammerne, jf. 1. pkt.

Forslaget vil indebære, en bemyndigelse til kirkeministeren, præcis som i § 7 c i lov om folkekirkens økonomi vedrørende menighedsrådene, til at fastsætte nærmere regler for provstiudvalgenes disponeringsmuligheder inden for rammerne, herunder tilbageførsel og opsparring inden for anlægsrammen og muligheder for delegering af ansvar for beslutninger m.v.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.9.3. om anvendelsesområdet for bemyndigelsen.

Det foreslås med den nye § 17 h, stk. 7, at provstiudvalget aflægger årligt regnskab for provstiudvalgskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabets aflæggelse, om frister herfor, om revision og om offentliggørelse af regnskaberne.

Forslaget vil indebære, at den gældende bemyndigelse til Kirkeministeren i § 17 h, stk. 6, 2. pkt. udvides til også at omfatte frister for menighedsrådets aflæggelse af regnskaber og offentliggørelse af disse, mens godkendelse af regnskaberne hos stiftsøvrighederne fjernes.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring i § 9, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, jf. lovforslagets § 2, nr. 10. Med en præcisering af bestemmelsen til også at omfatte frister, bliver kirkeministerens bemyndigelse mere tydelig i forhold til fastsættelsen af afleverings- og revisionsfrister, som i dag er reguleret i både cirkulære nr. 10204 a 30. november 2016 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. og i vejledning om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.10.3 om bemyndigelsens anvendelsesområde.

Til nr. 14

Det følger af § 19, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, at landskirkeskatten udbetales til det i § 10 nævnte administrative fællesskab og udbetales herfra til biskopperne og de institutioner, der helt eller delvist finansieres af fællesfonden. Ligningsbeløb til kirkekasserne bortset fra beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 7 a, stk. 2, udbetales til vedkommende menighedsråd. Ligningsbeløb til provstiudvalgskassen og beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 7 a, stk. 2, udbetales til vedkommende provstiudvalg.

Det foreslås at nyaffatte § 19, stk. 1, hvor det foreslås at konsekvensændre i forhold til den ændrede anvendelsesmulighed af reserven i den foreslåede § 7a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi og muligheden for at udbetale ligningsbeløb direkte til selvstændige juridiske enheder jf. den foreslåede § 1 stk. 2 og 3, i lov om folkekirkens økonomi.

Det foreslås, at § 19, stk. 1, 1 pkt. videreføres, idet der ikke er behov for indholdsmæssig ændring eller konsekvensændring.

Det foreslås, med den nye § 19, stk.1, 2. pkt., at ligningsbeløb til kirkekasserne udbetales til menighedsrådet.

Forslaget vil indebære en mindre justering, hvor specifikationen af, at beløb afsat til reserven ikke udbetales til menighedsrådene, da reserven udbetales til provstiudvalget.

Det foreslås med den nye § 19, stk.1, 3. pkt., at ligningsbeløb til provstiudvalgskassen og beløb afsat til reserven, jf. § 7 a, stk. 2, udbetales til provstiudvalget.

Forslaget er en konsekvensændring som følge af ændringen i § 7 a stk. 2-4 jf. lovforslagets § 2 nr. 8, hvori det foreslås, at provstiets reserve ikke længere alene kan anvendes til uforudsete udgifter.

Det foreslås med det nye § 19, stk. 1, 4. pkt., at ligningsbeløb til selvstændige juridiske enheder, jf. § 1 stk. 2 og 3 udbetales direkte til enheden.

Forslaget vil indebære, at kommunen, som noget nyt, kan udbetale ligningsbeløb direkte til selvstændige juridiske enheder.

Til nr. 15

Det følger af § 23 a, stk. 1, 2 pkt., i lov om folkekirkens økonomi, at det bindende bidrag fra kirkekasserne til finansiering af aktiviteter i stiftet ikke kan overstige 1 pct. af den lokale ligning i de enkelte ligningsområder i stiftet.

Det følger af § 23 a, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi, at bidraget anvendes efter stiftsrådets beslutning og kan bruges til følgende aktiviteter: 1) Kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster, 2) Formidling af kristendom, 3) Udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT, medier, kirkemusik og lignende, herunder analyser til forberedelse af sådanne projekter.

Det foreslås at ændre § 23 a, stk. 1, 2 pkt., i lov om folkekirkens økonomi, så det maksimale stiftsbidrag ændres fra 1 til 2 procent.

Forslaget vil indebære, at de stiftsråd, som ønsker at øge stiftsbidraget op til maksimum 2 procent af den lokale ligning får mulighed for dette. Det vil dog stadig være en forudsætning, at det lokalt besluttet af det enkelte stiftsråd at øge bidraget.

Forøgelse af den maksimale grænse for det bindende stiftsbidrag vil medføre en mulighed for at anvende mere af den lokale kirkelige ligning til arbejdet på stiftsrådsniveau. Der er ingen automatik i dette, men kan give en efterspurgt fleksibilitet – særligt i perioder med afvikling af ekstraordinære arrangementer.

Det foreslås endvidere at ændre i § 23 a, stk. 2, ved at indsætte et nyt nr. 4, der udvider anvendelsesområdet for stiftsbidraget til også at omfatte mødeudgifter. Med den foreslåede udvidelse kan deltagere i møder i stiftsrådet og dets formelt etablerede underudvalg i henhold til § 23 a, stk. 6, få dækket deres mødeudgifter. Udvidelsen sikrer, at mødedeltagere kan få dækket udgifter til både diæter og transportudgifter.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Menighedsrådenes muligheder for at afprøve nye organisationsformer er reguleret i lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken.

Det foreslås, at lov om forsøg i folkekirken ophæves den 1. januar 2024. Baggrunden for ophævelsen er, at forsøgene er ved at blive udfaset og ophører ved udgangen af 2023. Herudover har Kirkeministeriet i forbindelse med udfasningen af forsøgene taget højde for, at evalueringen af disse med fordel har kunnet indgå i Kirkeministeriets arbejdsgruppe, som har arbejdet med en modernisering af bestemmelserne om de lokale kasser i lov om folkekirken økonomi. Der henvises i øvrigt til de alm. bemærkninger afsnit 3.1, 3.4 og 3.7.

Til § 4

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. marts 2023.

[Stk. 2. eventuelle overgangsregler vil blive implementeret her]

Til § 5

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde. Dette indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Loven gælder for ikke Grønland, fordi den lov, der foreslås ændret, ikke gælder for Grønland og ikke indeholder en hjemmel til at sætte loven i kraft for Grønland

Færøerne har i 2007 overtaget samtlige opgaver vedrørende sagsområdet »Folkekirken« og har dermed også overtaget kompetencen til at fastsætte regler om revision af kirkernes og præsteembedernes kapitaler.